

Vejledning om direkte arealstøtte 2016

Grundbetaling, grønne krav, ø-støtte og
støtte til unge nyetablerede landbrugere
2016

Kolofon

Vejledning om direkte arealstøtte 2016

Grundbetaling, grønne krav, ø-støtte og støtte til unge nyetablerede landbrugere

Denne vejledning er udarbejdet af NaturErhvervstyrelsen i 2016

2. udgave, 11. februar 2016

Foto: © NaturErhvervstyrelsen/Cowi

NaturErhvervstyrelsen

Nyropsgade 30

1780 København V

Tlf.: 33 95 80 00

mail@naturerhverv.dk

www.naturerhverv.dk

ISBN: 978-87-7120-762-0

Indhold

Tidsfrister i fællesskemaet for ansøgningsåret 2016	8
1. Kort om direkte arealstøtte	9
1.1 Oversigt over ordningerne for direkte arealstøtte	9
1.2 Krav, der skal opfyldes for at få direkte arealstøtte	10
1.3 Kort om ansøgning om direkte arealstøtte	11
1.4 Kort om udbetaling af direkte arealstøtte	11
1.5 Siden sidst	11
2. Generelle støttebetingelser	15
2.1 Hvordan søger man om grundbetaling og den grønne støtte?	18
2.1.1 Frister	18
2.1.2 Force majeure og usædvanlige omstændigheder	20
2.1.3 Fuldmagt	20
2.1.4 Høringsbreve i 2016	22
2.1.5 Nedskrivning af arealer	23
2.2 I hvilke situationer er man aktiv landbruger?	23
2.2.1 Personer, der driver visse virksomhedstyper, er ikke aktive landbrugere... ..	24
2.2.2 Ansøgere, der kun har arealer omfattet af bestemmelserne i artikel 32	26
2.3 Du skal råde over arealerne på datoen for ansøgningsfristen	26
2.3.1 Direkte støtte til arealer, du har forpagtet	27
2.3.2 Direkte støtte til arealer, du har brugsret til	27
2.4 Arealerne skal være støtteberettigede som landbrugsarealer hele året	28
2.5 Du skal anmelde alle bedriftens arealer i dit Fællesskema	28
2.6 Minimumskrav for at modtage direkte betalinger	29
2.6.1 Sammenhængende arealer under 0,30 ha	30
2.7 Hvad betyder kravet om krydsoverensstemmelse?	31
2.7.1 Hvilke krav indgår i krydsoverensstemmelsen?	31
2.7.2 Sammenhæng mellem GLM-krav og støttebetingelser	31
3. Grønne krav	33
3.1 Beregning af den grønne støtte	34
3.1.1 Beregning af støtte for grønne krav på bedriftsniveau	35
3.1.2 Fritagelse for økologiske bedrifter	36
3.1.3 De grønne krav afhænger af omdriftsarealets størrelse	37
3.1.4. Minimumstørrelse for arealer	38
3.2 Krav om flere afgrødekategorier	39
3.2.1 Afgrødekategorier	39
3.2.2 Periode til opfyldelse af krav om flere afgrødekategorier	41
3.2.3 Undtagelser fra kravet om flere afgrødekategorier	43
3.2.4 Afgrøder i separate rækker	48
3.2.5 Særligt for planteskoleafgrøder	49

3.3 Miljøfokusområder.....	50
3.3.1 Typer af miljøfokusområder (MFO)	50
3.3.2 Bedrifter, der skal have 5 procent miljøfokusområder (MFO)	51
3.3.3 Undtagelser fra krav om miljøfokusområder (MFO)	52
3.3.4 MFO-området skal være til stede på kontroltidspunktet	55
3.3.5 Frivillige MFO-randzoner	56
3.3.6 GLM-landskabelementer – Fortidsminder og søer.....	58
3.3.7 MFO-brak.....	60
3.3.8 MFO-lavskov	61
3.3.9 MFO-efterafgrøder, herunder MFO-græsudlæg.....	62
3.3.10 Anmeldelse af MFO-arealer.....	68
3.3.11 Overlap mellem flere typer MFO på samme areal	69
3.4 Opretholdelse af permanent græs	72
3.4.1 Permanent græs i miljømæssigt sårbare områder (MSO)	72
3.4.2 Strigling af permanent græs i MSO.....	73
3.4.3. Årlig opgørelse af permanent græs i Danmark	73
3.4.4 Hvem kan blive pålagt genetablering?	74
3.5 Nedsættelse af den grønne støtte.....	75
3.5.1 Reduktion af den grønne støtte.....	75
3.5.2 Sådan udregnes reduktionen	76
3.5.3 Loft over reduktionen	77
3.5.4 Manglende opfyldelse af kravet om flere afgrødekategorier	77
3.5.5 Manglende opfyldelse af kravet om miljøfokusområder	80
3.5.6 Manglende opfyldelse af flere krav	80
3.5.7 Manglende overholdelse af pløje- og omlægningsforbuddet.....	81
3.5.8 Den maksimale reduktion for manglende opfyldelse af alle tre grønne krav	82
3.5.9 Højere reduktion efter de første tre overskridelser (fra 2018)	82
3.5.10 Sanktion (fra 2017).....	83
4. Hvilke arealer er støtteberettigede under grundbetalingen?	86
4.1 Frister og aktivitetskrav for omdriftsarealer	87
4.2. Hvornår er et omdriftsareal dyrket?.....	87
4.3 Du kan få støtte for dine landbrugsarealer med græs.....	88
4.3.1. Hvornår er et græsareal permanent græs?.....	88
4.3.2 Støttebetingelser for arealer med græs.....	89
4.4 Braklagte arealer	91
4.4.1 Støttebetingelser for brak	91
4.4.2 Krydsoverensstemmelseskrav om plantedække på braklagte arealer	94
4.4.3 Omlægning af braklagte arealer.....	94
4.5 Støttebetingelser for arealer med gartneriafgrøder og planteskolekulturer	95
4.6 Støttebetingelser for arealer med hamp	96
4.7 Permanente afgrøder.....	97
4.7.1 Støttebetingelser for lavskov	98
4.7.2 Støttebetingelser for frugttræer og -buske	100
4.7.3 Støttebetingelser for elefant- og rørgræs	101
4.8 GLM-landskabelementer	101

4.9	Vildt- og bivenlige tiltag	102
4.9.1	Vildtstriber	105
4.9.2	Barjordsstriber	105
4.9.3	Lærkepletter	106
4.9.4	Insektvolde	106
4.9.5	Vildt- og bivenlige tiltag på braklagte arealer	106
4.9.6	Vildt- og bivenlige tiltag på frivillige MFO-randzoner	106
4.9.7	Vildt- og bivenlige tiltag på arealer med miljøtilsagn	107
4.10	Frivillige MFO-randzoner og 2 m-bræmmer langs vandløb og søer	107
4.11	Grundbetaling til vand-, miljø- og skovprojekter (artikel 32)	108
4.11.1	Generelle betingelser for arealer under undtagelsen i artikel 32	108
4.11.2	Miljøtilsagn under artikel 32	112
4.11.3	Vand- og naturprojekter under artikel 32	113
4.11.4	Skovprojekter under artikel 32	115
5.	Hvilke arealer er ikke støtte-berettigede under grundbetalingen?.....	117
5.1	Du må i 14 dage i sommerhalvåret bruge dine landbrugsarealer til andre formål... 118	
5.1.1.	Orientering om anden anvendelse ud over 14 dage	119
5.1.2	Tilladte aktiviteter i længere perioder	119
5.2	Ikke støtteberettigede arealer.....	120
5.3	Permanent vandlidende arealer er ikke støtteberettigede	122
5.4	Veje og kørespor.....	122
6.	Markblokke og markkort.....	125
6.1	Du skal indtegne og anmelde dine marker.....	125
6.1.1	Du skal indtegne alle de landbrugsarealer, du råder over på bedriften	127
6.1.2	Overlap mellem marker	128
6.1.3	Særregler for anmeldelse af marker med visse tilsagnstyper	129
6.2	Hvad er en markblok, og hvad bruges den til?	129
6.2.1	Opdatering af markblokke.....	130
6.2.2	Fradrag i grundbetalingen og taraarealer	131
6.2.3	Markblokke med permanent græs har en støtteprocent	132
6.2.4	Markblokkens støtteberettigede areal	132
6.3	Forslag om ændring af markblokke, fradrag i grundbetaling, GLM-søer og GLM- fortidsminder	133
6.3.1	Sådan indsender du forslag om ændring af markblokke	134
6.4	Markblokkens støtteprocent på permanent græs	135
6.4.1	Sådan fastsættes markblokkens støtteprocent.....	136
6.4.2	Hvordan indtegner du marken, hvis der er ikke-støtteberettigede arealer?	137
6.5	Arealer med grundbetaling under artikel 32.....	142
7.	Betalingsrettigheder.....	143
7.1	Betalingsrettigheder kan kun overdrages til aktive landbrugere.....	144
7.1.1	Søger du landbrugsstøtte i 2016?	144
7.1.2	Hvis du ikke søger støtte i 2016.....	144
7.1.3	Hvad hvis en forpagtning ophører?.....	145

7.1.4 Søgte en forpagter betalingsrettigheder i 2005?	145
7.2 Hvad er værdien af betalingsrettigheder?	146
7.2.1 Vi forhøjer betalingsrettigheder med lav værdi	146
7.2.2 Vi nedsætter betalingsrettigheder med høj værdi	146
7.3 Du skal råde over betalingsrettigheder	147
7.3.1 Overskydende betalingsrettigheder eller arealer	147
7.3.2 Registrering af betalingsrettigheder	147
7.3.3 Ophør af CVR-nummer	148
7.4 Hvordan udnyttes betalingsrettigheder?	149
7.4.1 Udnyttelse af betalingsrettigheder lejet eller købt efter ansøgningsfristen	149
7.4.2 Udnyttelse af betalingsrettigheder – rækkefølge	149
7.5 Inddragelse af betalingsrettigheder	150
7.6 Hvordan registreres pant i betalingsrettigheder	151
7.7 Tildeling af betalingsrettigheder fra den nationale reserve	151
8. Støtte til unge nyetablerede landbrugere	153
8.1 Ordningen kort	153
8.2 Sådan søger du om støtte	154
8.2.1 Fik du støtte i 2015?	154
8.2.2 Er du ny ansøger i 2016?	154
8.3 Definition af "ung nyetableret landbruger"	154
8.3.1 Du kan højst få støtten i 5 år	154
8.3.2 Du skal være under 41 år i det første ansøgningsår	155
8.3.3 Etableret for første gang som driftsleder	155
8.4 Regler for selskaber	157
8.4.1 Hvis du søger som et selskab	157
8.4.2 Hvornår er du tegningsberettiget for et kapitalselskab?	157
8.4.3 Forskellige bestemmelser om tegningsret i interessentkontrakter	158
8.4.4 Ejer en andel af selskabskapitalen	158
8.4.5 Hvornår er du driftsleder?	158
8.4.6 Du kan kun søge om støtte under ordningen for én virksomhed	159
8.4.7 Etableret på ansøgevirksomheden for første gang	159
8.5 Hvornår har du været etableret som landbruger tidligere?	159
8.5.1 Dyr til landbrugsformål	160
8.5.2 Ikke-erhvervsmæssigt hold af dyr	160
8.5.3 Når du etablerer dig via et selskab	161
8.6 Hvis du udtræder af selskabet	161
8.7 Kontrol	161
8.8 Bortfald af støtte og sanktion	162
9. Ø-støtte	163
9.1 Kort om ordningen	163
9.2 Støtten	163
9.3 Hvilke øer er omfattet af ordningen?	164
9.4 Ansøgning og ansøgningsfrist	165
9.5 Fik du ø-støtte i perioden 2010 til 2014 (Landdistriktsprogrammet)?	165
9.6 Sanktion og nedsættelse af støtten	165

10. Udbetaling af direkte arealstøtte	166
10.1 Udbetaling af støtten	167
10.1.1 Transport i støtten	167
10.1.2 Indberetning til Skat.....	167
10.2 Udbetaling af støttebeløb sker efter endt sagsbehandling	167
10.3 Nedsættelser	168
10.3.1 Nedsættelse af de individuelle ordningssager.....	168
10.3.2 Forsinket ansøgning	168
10.3.3 Nedsættelse, hvis ikke alle arealer anmeldes.....	169
10.3.4 Fradrag i den samlede støtte (capping).....	169
10.3.5 Finansiell disciplin	169
10.3.6 Nationalt loft for direkte støtte.....	170
10.4 Uberettiget udbetalt støtte	170
10.5 Forældelsesregler	170
10.6 Klagemulighed	171
11. Kontrol	172
11.1 Høringsbreve	172
11.2 Undgå fejl	173
11.3 Kontrol i forhold til markblokke	173
11.4 Kontrol på stedet.....	173
11.4.1 Telemåling	174
11.4.2 Kontrol på bedriften	174
11.5 Arealafvigelser under grundbetalingsordningen	175
11.6 Sagsbehandling af ansøgninger under artikel 32.....	177
12. Bøder og strafbare forhold	180
12.1 Svindel med støtteberettigelse og misbrug af tilskud	180
13. Behandling og offentliggørelse af data	181
13.1 Overførsel af data	182
14. Retsgrundlag.....	183
14.1 EU-regler	183
14.2 Danske regler	184
Fødevareministeriets ressortområde	184
Øvrige ressortområder.....	185
Ordlister.....	186
Stikordsregister:	193

Tidsfrister i fællesskemaet for ansøgningsåret 2016

Ansøgning Fællesskema 2016	2016
Ansøgningsperiode 1. februar - 21. april	
Ændringsfrist og frist for forsinket ansøgning 16. maj	
Dyrkningsfrister	
Dyrkningsfrist - generelt 31. maj	
Dyrkningsfrist - grøntsager 31. august	
Tilplantningsfrist - lavskov 31. august	
Periode for flere afgrødekategorier	
Afgrøde på arealet 15. maj til 25. juli tæller som afgrødekategori.	
Slåningsperiode - permanent græs og græs i omdrift	
Slåning obligatorisk mindst én gang 1. juni-15. september	
Slåningsperiode - brak	
Brak - slåningsforbud 1. maj-31. juli	
Slåningsbrak - slåning mindst en gang 1. august-15. september	
Brak med forårsplojning - Jordbehandling og såning af særlig blanding	
MFO-efterafgrøder	
Græsudlæg - udsåningsfrist 31. maj	
Efterafgrøder - udsåningsfrist - øvrige - 1. august	
Efterafgrøder - korsblomst, honningurt alm. rug, stauderug, vårbyg - udsåningsfrist 20. august	
Efterafgrøder og græsudlæg - tidligste nedpløjning 27. oktober	
Fra brak til dyrket	
Nedvisning før vinterafgrøder må påbegyndes 1. juli	
Jordbehandling før vinterafgrøder må påbegyndes 1. august	

1. Kort om direkte arealstøtte

EU's nye landbrugsreform trådte i kraft 1. januar 2015. Hovedformålet med reformen har været at skabe en landbrugspolitik i EU, der er mere miljøvenlig, og som samtidig sikrer en fair fordeling af landbrugsstøtten i forhold til de nyeste medlemslande.

Med reformen har EU udarbejdet nye regler for den direkte landbrugsstøtte, der gælder for alle medlemsstater i EU. De enkelte lande skal udarbejde deres nationale landbrugspolitik inden for den ramme, EU har sat. De overordnede linjer i Danmark blev fastsat ved en bred politisk aftale mellem Folketingets partier i 2014.

Mange af de konkrete regler for støtte er fastsat i EU's fælles regler. Miljø- og fødevareministeren fastlægger den del af reglerne, som Danmark selv kan bestemme.

Den nye landbrugsreform gælder indtil år 2020, hvorefter en ny landbrugsreform forventes at træde i kraft. I de kommende år arbejdes der aktivt i EU og på nationalt plan på at forenkle EU-regelsættet for den direkte landbrugsstøtte. Dette kan medføre, at EU-reglerne bliver justeret i perioden frem til 2020.

1.1 Oversigt over ordningerne for direkte arealstøtte

Som landbruger har du mulighed for at søge om direkte arealstøtte under følgende ordninger:

- Grundbetaling
- Grøn støtte
- Unge nyetablerede landbrugere

- Ø-støtte

Yderligere findes ordningen:

- Slagtepræmie for kvier, tyre og stude (læs særskilt vejledning)

1.2 Krav, der skal opfyldes for at få direkte arealstøtte

En del af den direkte støtte fra 2015 bliver udbetalt på betingelse af, at landbrugerne overholder tre grønne krav. De grønne krav gælder for konventionelle landbrugere og for bedrifter af en vis størrelse¹.

Grundbetaling er betegnelsen for den grundlæggende støtteordning. Grundbetalingen kan søges af landbrugere, både personer og virksomheder, der råder over et landbrugsareal, og som udfører mindst én landbrugsaktivitet inden for landbrug- eller gartneriproduktion.

For at få udbetalt grundbetaling er det et krav, at landbrugerne, udover at råde over et støtteberettiget landbrugsareal, har et tilsvarende antal betalingsrettigheder og opfylder minimumsbetingelserne for at modtage direkte betalinger. Som landbruger kan du få grundbetaling, både for arealer, der anvendes landbrugsmæssigt, og arealer, som du braklægger².

Derudover vil unge nyetablerede landbrugere kunne få forhøjet landbrugsstøtte i op til 5 år, hvis de ansøger om ekstra støtte, inden de fylder 41 år³.

Ø-støtte gives som ren EU-støtte i form af en ekstrabetaling oven i den årlige grundbetaling, som landbrugerne modtager pr. ha på deres landbrugsjord⁴.

Støttebeløbet for grundbetaling beregnes på baggrund af betalingsrettighedernes værdi og afhænger ikke af, hvad du dyrker på arealerne – hertil lægger vi den grønne støtte. For at du som landbruger kan få udbetalt det fulde støttebeløb, du er berettiget til, skal reglerne om krydsoverensstemmelse overholdes⁵.

¹ [Kapitel 5 i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

² [Kapitel 4 i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

³ [Kapitel 6 i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

⁴ [Kapitel 7 i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

⁵ [§ 3, i bekendtgørelse nr. 100 af 30. januar 2015](#), jf. [artikel 91, stk. 1, i forordning \(EU\) 1306/2013](#)

1.3 Kort om ansøgning om direkte arealstøtte

For at søge om direkte arealstøtte skal du hvert år indsende et Fællesskema, hvor du anmelder de arealer, som du søger støtte til⁶. Du skal indtegne alle dine landbrugsarealer i Internet Markkort (IMK), og sende markkortet sammen med fællesskemaet. Arealerne for de indtegnede marker i IMK bliver overført til fællesskemaet som det areal, du anmelder til grundbetaling og de øvrige arealbaserede støtteordninger⁷.

Du sender Fællesskema med markkort elektronisk via Miljø- og Fødevareministeriets Tast selv-service⁸. Fællesskema med markkort skal være modtaget, dvs. registreret elektronisk af NaturErhvervstyrelsen, senest 21. april 2016, kl. 23:59:59⁹.

Fællesskemaet skal indsendes i det samme CVR- eller CPR-nummer, som betalingsrettighederne er registreret på. Du kan ikke få støtte, hvis Fællesskema og betalingsrettigheder er registreret på forskellige numre. Det bliver ikke betragtet som en indlysende fejl, hvis Fællesskema og betalingsrettigheder er registret på forskellige CVR- eller CPR-numre. Du skal derfor være meget opmærksom på at indsende et Fællesskema, der er knyttet til det CVR- eller CPR-nummer, hvor dine betalingsrettigheder er registreret. Du kan ikke bruge din personlige NemID, hvis din bedrift drives i et selskab.

Du finder Fødevareministeriets Tast selv-service med Fællesskema og tilhørende markkort på NaturErhvervstyrelsens hjemmeside.

1.4 Kort om udbetaling af direkte arealstøtte

Direkte arealstøtte bliver udbetalt fra 1. december i ansøgningsåret til 30. juni året efter¹⁰. Beløbet udbetales til ansøgerens NemKonto.

1.5 Siden sidst

I dette afsnit kan du læse om de væsentligste ændringer af reglerne for direkte arealstøtte i forhold til sidste år. Ændringerne er beskrevet i den rækkefølge, som de forekommer i vejledningen.

Teksten i denne vejledning er baseret på, at det fremsatte forslag om at ophæve lov om randzoner bliver vedtaget i folketinget i 2016.

⁶ [§ 13, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

⁷ [§ 9, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 1378 af 1. december 2015](#)

⁸ [§ 10, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1378 af 1. december 2015](#)

⁹ [§ 7, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1378 af 1. december 2015](#)

¹⁰ [Artikel 75, stk. 1, i forordning \(EU\) 1306/2013](#)

Rådighed

Det nuværende krav om, at landbrugeren skal være ejer eller forpagter af arealet for at opfylde kravet om rådighed, udgår. I stedet er det nu afgørende, hvem der udøver den egentlige landbrugsaktivitet på arealet. Det betyder, at vi lægger vægt på, at landbrugsaktiviteten udføres for ansøgers regning og risiko. Læs mere i afsnit 2.3.1, 2.3.2 og kapitel 4, første afsnit.

Ansøgere med bedrifter over 40 ha er altid aktive landbrugere

Landbrugere, der ansøger om direkte støtte til minimum 40 ha støtteberettigede landbrugsarealer, er pr. definition aktive landbrugere. Det gælder uanset, om de søger på CVR- eller CPR-nummer, og uanset, hvilken branchekode de er registreret med. Læs mere i afsnit 2.2.1.

Flere afgrødekategorier

Kløver og lucerne i renbestand, rullegræs samt frøgræs udgør hver især deres egen afgrødekategori og tæller ikke som "Græs og andet grøntfoder". Læs mere i afsnit 3.2.1.

Længere dyrkningsperiode for flere afgrødekategorier

Ved krav om flere afgrødekategorier er perioden, hvor afgrøderne skal være på arealet, ændret fra 1. juni – 31. juli til 15. maj – 25. juli. Da kontrolperioden udvides, kan flere tidligt høstede afgrøder fremover godkendes som hovedafgrøder. Det giver desuden bedre muligheder for at etablere efterafgrøder. Læs mere i afsnit 3.2.2.

Frivillige MFO-randzoner

Du kan nu bruge de tidligere obligatoriske randzoner som frivillige MFO-randzoner. Frivillige MFO-randzoner langs vandløb og søer kan indgå med en samlet bredde på maksimalt 9 meter, inkl. evt. støtteberettigede 2 m-bræmmer. Støtteberettigede 2 m-bræmmer, der ikke er tilknyttet en frivillig randzone, kan også anvendes som MFO-randzone. Den frivillige MFO-randzone skal fremgå af Internet Markkort 31. december 2015. Læs mere i afsnit 3.3.1 og 3.3.5.

MFO-efterafgrøder og MFO-græsudlæg

I tilfælde af usædvanlige omstændigheder kan fristen for at så MFO-efterafgrøder og MFO-græsudlæg udskydes i op til 4 uger. I den forbindelse kan fristen for destruktion af efterafgrøden udskydes med op til 2 uger. Du kan tidligst destruere efterafgrøder på arealer, du bruger som miljøfokusområder, 27. oktober. Læs mere i afsnit 3.3.9.

Udlæg af kløver og lucerne i renbestand kan ikke bruges som MFO-græsudlæg i 2016, da kløver og lucerne ikke betragtes som græs. Læs mere i afsnit 3.3.9.

Opretholdelse af permanent græs

Referenceandelen er fastsat i 2015 ud fra andelen af permanent græs i 2015. Det betyder, at andelen af permanent græs fremover skal sammenholdes med 2015.

Buske og træer på omdriftsarealer

Det er fra 2016 muligt at have op til 100 enkeltstående træer og buske pr. ha på omdriftsarealer, uden at det får betydning for støtten. Læs mere i afsnit 4.2.

Støtteberettigede græsarealer

Visse lysåbne arealer i skov, arealer i lufthavne og arealer brugt til rekreative formål vil fremover ofte kunne være støtteberettigede. Det er en konkret bedømmelse af den landbrugsmæssige aktivitet på et areal, som er afgørende for, om arealet er støtteberettiget. Slåning vil normalt blive betragtet som en tilstrækkelig landbrugsmæssig aktivitet, hvis landbrugsaktiviteten ikke i væsentlig grad bliver hæmmet af andre aktiviteter. Læs mere i kapitel 5.

Der er ingen tidsmæssig begrænsning for ikke landbrugsmæssig anvendelse uden for dyrkningssæsonen, så længe aktiviteterne ikke væsentligt begrænser den landbrugsmæssige anvendelse af arealet. I perioden 1. april til 30. september gælder en begrænsning på 14 dage for ikke landbrugsmæssig aktivitet. Læs mere i afsnit 5.1 og 5.2.

Definition af permanent græs

Græsarealer, der anvendes til produktion af frøgræs eller rullegræs, og arealer med kløver og lucerne i renbestand bliver ikke til permanent græs efter mere end fem år. Det skyldes, at de ikke hører under kategorien "græs og andet grøntfoder". Læs mere i afsnit 4.3.

Mere fleksible regler for brak

Du kan opfylde aktivitetskravet på brakarealer ved at jordbehandle og tilså arealet med en blanding af frø- og nektarproducerende planter senest 30. april i støtteåret. Der er derfor nye afgrødekoder for brak. Læs mere i afsnit 4.4.1.

Markveje er ikke længere støtteberettigede

Der er fra 2016 flere typer af veje, som ikke er støtteberettigede, og som derfor ikke må tegnes med i markkortet. For arbejdsveje, køreveje og markveje gælder overordnet, at de ikke må have permanent karakter, hvis de skal være støtteberettigede. Sådanne veje har

permanent karakter, hvis de ses samme sted i mere end 1 år. Det gælder også, selvom vejen fx har samme plantedække som den tilstødende mark. Plejespor er stadig støtteberettigede. Læs mere i afsnit 5.4.

Særligt om betalingsrettigheder

Fra og med 2016 er det et krav, at de, der får overdraget betalingsrettigheder, er aktive landbrugere. Der kan kun overdrages betalingsrettigheder til købere af landbrugsejendomme, hvis disse udfører mindst én landbrugsaktivitet. En del betalingsrettigheder ejes af personer, der ikke driver landbrug, og som derfor lejer betalingsrettigheder ud til landbrugere. Ejerne vil stadig få deres betalingsrettigheder tilbage automatisk, når aftalen udløber i Tast selv-service, uden, de behøver at være aktive landbrugere. De kan også overdrage betalingsrettigheder til nye forpagtere uden at leve op til kravet om at være aktive landbrugere. Reglen gør dog, at disse ejere ikke kan købe flere betalingsrettigheder, medmindre de er aktive landbrugere. Læs mere i afsnit 7.1.

Fra 2016 indføres der en 2-årsregel for betalingsrettigheder. Hvis en landbruger 2 år i træk har et overskud af betalingsrettigheder, bliver overskuddet inddraget til den nationale reserve. Betalingsrettigheder med den laveste værdi inddrages først. Det er ikke muligt at undgå inddragelse af konkrete betalingsrettigheder ved at prioritere den rækkefølge, som betalingsrettighederne bliver udnyttet i. Da 2016 er det første år med denne regel, vil vi først inddrage betalingsrettigheder i 2017. Læs mere i afsnit 7.5.

Som noget nyt er det i 2016 muligt at søge betalingsrettigheder fra den nationale reserve for arealer, der i 2015 blev trukket ud af ansøgningen om grundbetaling eller afvist ved kontrol som følge af, at kravet om slåning ikke var opfyldt på grund af ekstraordinær megen nedbør. Læs mere i afsnit 7.7.

2. Generelle støttebetingelser

For at få udbetalt grundbetaling og den grønne støtte skal du opfylde en række betingelser. Her er en oversigt over de væsentligste betingelser:

- **Du skal indsende dit Fællesskema og markkort hvert år**

Du sender dit Fællesskema via Miljø- og Fødevareministeriets Tast selv-service. I 2016 er fristerne:

- Ansøgningsfrist: 21. april 2016
- Frist for ændring af Fællesskema og markkort: 16. maj 2016
- Frist for forsinket indsendelse af Fællesskema og markkort: 16. maj 2016.

Læs mere i afsnit 2.1 "Hvordan søger man om grundbetaling og den grønne støtte?"

- **Du skal være aktiv landbruger**

Der er krav om, at du udfører en landbrugsaktivitet på din virksomhed, og at din virksomhed falder ind under definitionen af aktiv landbruger. De fleste ansøgere opfylder på forhånd betingelserne.

Læs mere i afsnit 2.2 "I hvilke situationer er man aktiv landbruger?"

- **Du skal råde over betalingsrettigheder, når ændringsfristen udløber**

Du kan kun få udbetalt grundbetaling for et areal, der svarer til de betalingsrettigheder, som du råder over, når ændringsfristen udløber.

Læs mere i kapitel 7 "Betalingsrettigheder".

- **Du skal overholde tre grønne krav for at få udbetalt den del af støtten, der hedder "den grønne støtte"**

De tre krav indebærer:

- Flere afgrødekategorier på bedriften
- 5 procent miljøfokusområder
- Opretholdelse af permanent græs.

Hvis din bedrift er økologisk, og alle marker er påbegyndt omlægning senest 1. januar, eller hvis du har et lille omdriftsareal eller en stor andel af græs på din bedrift, får du udbetalt den grønne støtte, selvom du ikke overholder kravene.

Læs mere om kravene og om, hvem der er omfattet, i kapitel 3 "Grønne krav".

- **Du skal råde over støtteberettigede arealer, når ansøgningsfristen udløber**

Du kan kun få udbetalt grundbetaling for et areal, hvis du råder over arealet, når ansøgningsfristen udløber, enten som ejer eller forpagter.

Læs mere i afsnit 2.3 "Du skal råde over arealerne på datoen for ansøgningsfristen".

- **Arealerne skal være støtteberettigede som landbrugsarealer hele året**

Det betyder, at du kun kan få grundbetaling, hvis dit areal overholder kravet om at være et landbrugsareal hele året. Hvis dit areal holder op med at være støtteberettiget i løbet af året, fx ved ekspropriation eller fordi det anvendes til ikke-landbrugsmæssige aktiviteter i en periode, skal du trække arealet ud af din ansøgning.

Læs mere i kapitel 5 "Hvilke arealer er ikke støtteberettigede under grundbetalingen?" og afsnit 2.1.5 "Nedskrivning af arealer".

- **Du skal overholde et aktivitetskrav på arealerne**

Det betyder, at du skal slå en afgrøde på marken, og at du skal slå græsarealer og brakmarker mindst en gang årligt. På græsarealer kan slåning erstattes af afgræsning.

Læs mere om de enkelte arealtyper i kapitel 4 "Hvilke arealer er støtteberettigede under grundbetalingen?".

- **Du skal anmelde alle arealerne på din bedrift**

Landbrugsarealer anmelder du på markplanen i fællesskemaet, mens du anmelder de øvrige arealer som et sumtal.

Læs mere i afsnit 2.5 "Du skal anmelde alle bedriftens arealer i dit Fællesskema".

- **Du skal have minimum 2,00 ha støtteberettiget areal og betalingsrettigheder**

Det betyder, at du skal have mindst 2,00 ha støtteberettiget areal og samtidig have betalingsrettigheder svarende hertil.

Selvom du ikke opfylder kravet på 2,00 ha, kan du alligevel være berettiget til grundbetaling og den grønne støtte, hvis du i stedet er berettiget til mindst 300 euro i slagtepræmie for kvier, tyre og stude.

Læs mere i afsnit 2.6 "Minimumskrav for at modtage direkte betalinger".

[Gå til Vejledning om slagtepræmie for kvier, tyre og stude](#)

- **Dine støtteberettigede arealer skal være mindst 0,30 ha**

Det er et krav for at få grundbetaling, at dine arealer er mindst 0,30 ha. Arealer under 0,30 ha kan dog på visse betingelser være støtteberettigede.

Læs mere i afsnit 2.6 "Minimumskrav for at modtage direkte betalinger", og afsnit 2.6.1 "Sammenhængende arealer under 0,30 ha".

- **Du skal overholde reglerne om krydsoverensstemmelse**

For at undgå fradrag i støtten skal du overholde reglerne om krydsoverensstemmelse. Det betyder bl.a., at du har plantedække på dine

brakmarker, og at du ikke foretager dig noget, der kan have ødelæggende konsekvenser for GLM-fortidsminder, GLM-vandhuller og søer.

Læs mere i afsnit 2.7 "Hvad betyder kravet om krydsoverensstemmelse?".

Kort Introduktion

Hvis du har brug for en kort beskrivelse af ansøgningsprocessen, kan du få overblikket i vores Trin for trin-guide. Du kan også se en kort film om Fællesskema og markkort. Derudover kan du finde tips om fuldmagter.

Gå til help.naturerhverv.dk

2.1 Hvordan søger man om grundbetaling og den grønne støtte?

2.1.1 Frister

Du søger om grundbetaling og den grønne støtte ved at indsende Fællesskema 2016 med markkort, hvor du har indtegnet alle dine marker. Vi skal have modtaget det udfyldte Fællesskema og markkort senest 21. april 2016 kl. 23:59:59¹¹.

I 2016 falder ansøgningsfristen dagen før en helligdag, 22. april 2016, og en efterfølgende lørdag og søndag, 23. og 24. april 2016. Det betyder, at der først vil ske fradrag i støtten ved forsinket indsendelse mandag den 25. april 2016. Det betyder dog ikke, at fristen for forsinket indsendelse samt ændringsfristen, 16. maj 2016, forrykkes. Fristen for disse vil stadig løbe fra 21. april 2016.

Det er ikke muligt at indsende Fællesskema med markkort i papirform. Du kan kun indsende via Miljø- og Fødevarerministeriets Tast selv-service¹².

Fristen for forsinket indsendelse af Fællesskema og ændringsfristen er 16. maj 2016

Vi har harmoniseret fristen for forsinket indsendelse af Fællesskema og ændringsfristen.

Du har mulighed for at ændre i dit indsendte Fællesskema og markkort og indsende dit

¹¹ [§ 7, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1378 af 1. december 2015](#)

¹² [§ 10, i bekendtgørelse nr. 1378 af 1. december 2015](#)

Fællesskema forsinket til og med 16. maj 2016¹³. I ændringsperioden kan du bl.a. tilføje marker og ændre størrelsen af dine marker.

Modtager vi dit Fællesskema med markkort i perioden 22. april til 16. maj 2016, bliver den støtte, som et rettidigt indsendt Fællesskema kunne danne grundlag for, nedsat med 1 procent pr. arbejdsdag, som skemaet modtages efter ansøgningsfristen¹⁴.

Hvis du har anmeldt en anden afgrøde end den, du dyrker på marken, hvilket fx er aktuelt, hvis en afgrøde udvintres, har du pligt til at anmelde den korrekte afgrødekode. Det gør du ved at sende en ændring til dit Fællesskema senest ved ændringsfristen.

Du skal være opmærksom på, at ændringsfristen er sidste mulighed for at ændre markens status i fællesskemaet til at være omfattet af artikel 32. Hvis din mark ikke opfylder betingelserne for grundbetaling, men er omfattet af artikel 32, skal du sætte hak i feltet "Under artikel 32" på siden "Markplan og grundbetaling" i dit Fællesskema. Læs mere i afsnit 2.1.5 "Nedskrivning af arealer".

Da fristen for forsinket indsendelse og ændringsfristen, 16. maj 2016, falder på en helligdag, 2. pinsedag, udløber fristen den første arbejdsdag herefter¹⁵. Det vil sige, at fristen for forsinket indsendelse og ændringsfristen først udløber tirsdag den 17. maj 2016 kl. 23:59:59. Hvis vi modtager dit Fællesskema herefter, vil din ansøgning blive afvist, ligesom du ikke længere kan ændre i dit Fællesskema uden en eventuel sanktion.

Kun i tilfælde af indlysende fejl, som vi kan godkende, er der mulighed for en ændring. For at fejlen er indlysende, skal vi umiddelbart kunne opdage den ved behandlingen af dit Fællesskema. Du har dog mulighed for at nedskrive dine arealer, se nærmere i afsnit 2.1.5.

Du skal være opmærksom på, at der gælder særlige regler for miljø- og økologitilsagn. Fristen for at søge om nye miljø- og økologitilsagn er 21. april 2016, og du vil derfor få afslag på en eventuel ansøgning om et nyt tilsagn, hvis du indsender et forsinket Fællesskema.

Gå til guiden "[Sådan søger du grundbetaling under artikel 32](#)"

¹³ [§ 7, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 1378 af 1. december 2015](#)

¹⁴ [Artikel 13, stk. 1, i forordning \(EU\) nr. 640/2014](#)

¹⁵ [Artikel 12, i forordning \(EU\) nr. 640/2014](#)

2.1.2 Force majeure og usædvanlige omstændigheder

Hvis helt ekstraordinære og uforudsigelige begivenheder medfører, at du ikke kan overholde frister eller betingelser for grundbetaling, støtte til unge landbrugere eller ø-støtte, kan der efter en konkret vurdering ses bort fra det¹⁶.

Eksempler på sådanne begivenheder kan fx være dødsfald, alvorlig sygdom, naturkatastrofer eller brand samt udbrud af smitsom sygdom i din besætning¹⁷.

Begivenheden skal vedrøre dig, din nærmeste familie eller din bedrift. Der skal være sammenhæng mellem begivenheden og den manglende overholdelse af reglen.

For at der kan tages hensyn til begivenheden, skal du underrette NaturErhvervstyrelsen om den senest 15 arbejdsdage regnet fra det tidspunkt, hvor du eller en fuldmagtshaver igen er i stand til det. Du skal også indsende dokumentation for, at der foreligger en helt ekstraordinær og uforudsigelig begivenhed. Denne dokumentation kan fx bestå af en lægeattest¹⁸.

2.1.3 Fuldmagt

Du kan give en anden fysisk eller juridisk person, fx en landbrugskonsulent, fuldmagt til på dine vegne at indsende Fællesskema med markkort og ændringer m.v. via Fødevareministeriets Tast selv-service¹⁹. Fuldmagten kan også omfatte overdragelse af betalingsrettigheder.

Konkurs- og dødsboer

Konkursboer og dødsboer kan uden fuldmagt ikke logge på Tast selv-service, da de ikke kan få NemID eller medarbejdersignatur.

NaturErhvervstyrelsen opretter automatisk en fuldmagt fra boet til kurator, når vi modtager kurator- eller skifteretsattest. Vi undersøger selv, hvem der er kurator for et konkursbo. Ved dødsboer skal arvinger eller bobestyrer sende skifteretsattesten og eventuelle skiftefuldmagter.

¹⁶ [Artikel 4, stk. 1 i forordning \(EU\) nr. 640/2014](#)

¹⁷ [Artikel 2, stk. 2 i forordning \(EU\) nr. 1306/2013](#)

¹⁸ [Artikel 4, stk. 2, i forordning \(EU\) nr. 640/2014](#)

¹⁹ [§ 11, i bekendtgørelse nr. 1378 af 1. december 2015](#)

Boet kan give fuldmagt til andre end kurator eller bobestyrer, fx til en landbrugskonsulent, ved at indsende en fuldmagt på papirskema. Skemaet findes på vores hjemmeside på naturerhverv.dk/faellesskema²⁰.

Hvis du er landbrugskonsulent, skal du vedlægge en kopi af en kurator- eller skifteretsattest, når du sender fuldmagten på papirskema. Hvis vi allerede har oprettet en fuldmagt til kurator eller bobestyrer, behøver du ikke indsende attesten.

Vi skal modtage fuldmagten senest 1. april 2016, så vi kan nå at give fuldmagtshaveren adgang til boets skemaer og markkort i god tid inden ansøgningsfristen. Hvis vi modtager fuldmagten efter 1. april 2016, bærer boet den fulde risiko for eventuel overskridelse af ansøgningsfrist og lignende²¹.

Ansøgere i en særlig situation

Hvis du på grund af særlige omstændigheder er forhindret i at oprette en elektronisk fuldmagt, kan du indsende en fuldmagt på et papirskema²².

Der skal være tale om en helt særlig situation, fx pludselig opstået alvorlig sygdom, for at du kan give fuldmagt uden brug af Miljø- og Fødevareministeriets Tast selv-service.

Det er ikke nok, at du ikke råder over en computer med adgang til internet eller ikke har NemID. Læs mere om særlige omstændigheder i afsnit 2.1.2 "Force majeure og usædvanlige omstændigheder".

Skemaet ligger på naturerhverv.dk/faellesskema. Sammen med fuldmagten skal du indsende en nærmere forklaring og dokumentation for de særlige omstændigheder, der forhindrer dig i selv at bruge Miljø- Fødevareministeriets Tast selv-service²³.

Fuldmagten skal være underskrevet af to vitterlighedsvidner, der bekræfter fuldmagtens rigtighed. Fuldmagten skal indeholde oplysninger om vitterlighedsvidnernes fulde navn, adresse og fødselsdato²⁴.

²⁰ [§ 12, stk. 1, 3 og 4, i bekendtgørelse nr. 1378 af 1. december 2015](#)

²¹ [§ 12, stk. 6, i bekendtgørelse nr. 1378 af 1. december 2015](#)

²² [§ 12, stk. 2 og 3, i bekendtgørelse nr. 1378 af 1. december 2015](#)

²³ [§ 12, stk. 5, i bekendtgørelse nr. 1378 af 1. december 2015](#)

²⁴ [§ 12, stk. 5, i bekendtgørelse nr. 1378 af 1. december 2015](#)

Vi skal modtage fuldmagten senest 1. april 2016, så vi kan nå at give fuldmagtshaveren adgang til dit Fællesskema med markkort i god tid inden ansøgningsfristen. Hvis vi modtager fuldmagten efter 1. april 2016, bærer du som ansøger den fulde risiko for, at du eventuelt overskrider ansøgningsfristen og lignende²⁵.

2.1.4 Høringsbreve i 2016

I 2016 kan du få følgende typer af breve:

Brev om overlap – i løbet af ansøgningsrunden

Du får et orienteringsbrev, hvis en anden landbruger har indtegnet et areal på markkort, som overlapper med dit ansøgte areal. Du modtager brevet kort tid efter, at den anden ansøger har indsendt sit Fællesskema og markkort.

Du kan rette dine arealer indtil 16. maj 2016, uden at din støtte bliver nedsat yderligere af den grund. Hvis ikke det ansøgte areal rettes af den ene part senest 16. maj 2016, vil I begge modtage et høringsbrev om overlappet.

Brev om ændring af kortgrundlag – i løbet af ansøgningsrunden

Hvis vi ændrer i kortgrundlaget, efter du har indsendt din ansøgning, vil du få et brev. I brevet beder vi dig kontrollere dit markkort. Hvis det er nødvendigt, skal du rette dit markkort og Fællesskema og sende dem igen. Så har vi det rigtige grundlag for din ansøgning.

Det drejer sig om korttemaerne:

- Markblok
- Fradrag, grundbetaling
- GLM-søer
- GLM-fortidsminder.

Du har mulighed for at rette din ansøgning indtil 16. maj 2016, uden at din støtte bliver reduceret yderligere af den grund.

Høringsbrev om din ansøgning – efter ansøgningsrunden

Allerede fra 22. april 2016 sender vi høringsbreve om forskellige forhold, der skal afklares i din ansøgning. Det drejer sig fx om marker under 0,30 ha eller manglende oplysninger i dit

²⁵ [§ 12, stk. 6, i bekendtgørelse nr. 1378 af 1. december 2015](#)

skema. Du har mulighed for at rette din ansøgning indtil 16. maj 2016, uden at din støtte bliver reduceret yderligere af den grund.

2.1.5 Nedskrivning af arealer

Både før og efter 16. maj 2016 kan du nedskrive markerne i dit Fællesskema, herunder trække en eller flere marker ud. Det gør du ved at indsende en ændring af fællesskemaet og markkortet med det tilrettede areal. Hvis du nedskriver det ansøgte areal, nedsætter vi din støtte svarende til det tilrettede areal.

Selvom du har nedskrevet en eller flere marker i dit Fællesskema, kan vi nedsætte støtten yderligere i følgende tilfælde:

- Hvis du efter 16. maj 2016 har fået brev om, at der er uregelmæssigheder i din støtteansøgning for det pågældende areal
- Hvis du har modtaget varsel om kontrolbesøg
- Hvis du har haft kontrolbesøg, og der er konstateret uregelmæssigheder for dele af støtteansøgningen.

2.2 I hvilke situationer er man aktiv landbruger?

Du skal være aktiv landbruger på dagen for ansøgningsfristen for at få udbetalt direkte støtte, dvs. grundbetaling, den grønne støtte, ø-støtte, koblet støtte og støtte til unge nyetablerede landbrugere²⁶. Det betyder, at du skal udføre mindst én landbrugsaktivitet²⁷, fx:

- produktion, avl eller dyrkning af landbrugsprodukter, herunder høst, malkning, opdræt af husdyr og hold af husdyr til landbrugsformål
- slåning af brakarealer og arealer med permanent græs
- produktion af juletræer og pyntegrønt.

For at produktion af juletræer og pyntegrønt kan defineres som en landbrugsaktivitet, skal den danne grundlag for en produktion med henblik på omsætning. Hvis arealerne ligger i fredskov, betragter vi ikke produktionen som en landbrugsaktivitet.

²⁶ [Bilag I til forordning \(EU\) nr. 1307/2013](#)

²⁷ [Artikel 4, stk. 1, litra a\) og c\), i forordning \(EU\) nr. 1307/2013](#)

2.2.1 Personer, der driver visse virksomhedstyper, er ikke aktive landbrugere

Fysiske eller juridiske personer, der driver lufthavne, jernbaner, vandværker, ejendomsmæglervirksomhed, dvs. alle typer af ejendomsformidling, eller permanente sports- og fritidsanlæg, er som udgangspunkt ikke aktive landbrugere²⁸.

Vi har brug for dokumentation fra ansøgere, der muligvis driver en af ovenstående virksomhedstyper, for at afklare, om ansøgeren alligevel er aktiv landbruger. Dette gælder:

- ansøgere, der i CVR-registret er registreret med en branchekode, der relaterer sig til én af virksomhedstyperne angivet ovenfor.

[Gå til listen over relevante branchekoder](#)

- ansøgere, der søger med deres CPR-nummer. Dette skyldes, at vi ikke via CVR-registret kan kontrollere, om disse ansøgere driver en af de typer virksomhed, der som udgangspunkt er udelukket fra at modtage støtte, på grund af branchekoden.

Selvom du som udgangspunkt er udelukket fra at modtage støtte, er der fem tilfælde, hvor du alligevel har mulighed for at være aktiv landbruger. De fem undtagelsestilfælde er:

1. Landbrugere, der i det foregående år har modtaget mindre end 5.000 euro (ca. 37.200 kr.) i direkte betalinger. NaturErhvervstyrelsen kontrollerer automatisk dette krav via de oplysninger, vi allerede er i besiddelse af. Hvis du opfylder denne undtagelse, behøver du ikke indsende dokumentation af nogen art eller udfylde fanen "aktiv landbruger"²⁹.
2. Landbrugere, der ansøger om direkte betalinger til minimum 40 ha støtteberettigede landbrugsarealer, er pr. definition aktive landbrugere.³⁰ Dette skyldes, at en ansøgers landbrugsaktiviteter anses for ikke at være ubetydelige, hvis landbrugersens bedrift er på minimum 40 ha støtteberettigede landbrugsarealer³¹.
3. Hvis du kan fremvise dokumentation for, at det årlige beløb til direkte betalinger svarer til mindst 5 procent af de samlede indtægter, som du har tjent fra alle ikke-landbrugsaktiviteter i det seneste regnskabsår. Denne undtagelse gælder også, hvis de direkte betalinger svarer til mindst 5 procent af de samlede indtægter fra alle aktiviteter. Dette skyldes, at hvis dine direkte betalinger svarer til mindst 5 procent af dine indtægter fra alle aktiviteter, svarer de som minimum også til 5 % af dine indtægter fra ikke-landbrugsaktiviteter. I dette tilfælde har NaturErhvervstyrelsen brug for dokumentation i form af et årsregnskab eller en årsopgørelse for 2015, der i

²⁸ [Artikel 9, stk. 2, i forordning \(EU\) nr. 1307/2013](#)

²⁹ [§ 18, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#), jf. [artikel 9, stk. 4, i forordning \(EU\) nr. 1307/2013](#) og [artikel 12, i forordning \(EU\) nr. 639/2014](#)

³⁰ [§ 18, stk. 3, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

³¹ [Artikel 13, stk. 1, 3. afsnit, i forordning \(EU\) nr. 639/2014](#)

tvivlstilfælde skal specificeres i indtægter fra landbrugsaktiviteter og ikke-landbrugsaktiviteter³². Det er et krav, at bruttoomsætningen i din virksomhed fremgår af årsregnskabet. Hvis du indsender en årsopgørelse, vil vi bede om yderligere dokumentation, hvis det fremgår, at du har indtægter fra en anden virksomhed. Dette vil typisk fremgå af rubrik 111. Ved indtægter fra landbrugsaktiviteter forstås indtægter, som en landbruger har indtjent fra sin landbrugsaktivitet på sin bedrift, herunder EU-støtte og enhver national landbrugsstøtte³³. Indtægter fra forarbejdning af landbrugsprodukter fra bedriften betragtes som indtægter fra landbrugsaktiviteter, forudsat at de produkter, der forarbejdes, bliver på landbrugerens ejendom, og at en sådan forarbejdning resulterer i et andet landbrugsprodukt³⁴. Alle andre indtægter skal betragtes som indtægter fra en ikke-landbrugsaktivitet³⁵.

4. Hvis indtægterne fra landbrugsaktiviteter udgør mindst en tredjedel af de samlede indtægter. I dette tilfælde har vi brug for mere specifikke oplysninger om dine indtægter³⁶.
5. Hvis det er et vigtigt forretnings- eller selskabsformål at udøve en landbrugsaktivitet.

Vi kontrollerer sidstnævnte krav på flere forskellige måder:

Først kontrollerer vi branchekoden. Er den ikke på den liste, vi linker til ovenfor, er man aktiv landbruger. Dette kontrolleres automatisk.

Herefter kontrollerer vi en evt. bibranchekode³⁷. Er den landbrugsrelateret, anser vi dig for at være aktiv landbruger. Dette kontrollerer NaturErhvervstyrelsen automatisk. Det er et krav, at branchekoden og bibranchekoden er registreret i overensstemmelse med Erhvervsstyrelsens retningslinjer, der fx angiver, at bibranchen skal udgøre 10 % af den samlede omsætning og 300.000 kr.

Anser vi dig stadig ikke for at være aktiv landbruger, kan du alligevel dokumentere dette på flere måder. Det er nemlig ikke alle virksomheder, der er omfattet af branchekoderne på negativlisten, som er omfattet af bestemmelsen i art. 9. FX branchekoden 682040 vedr. udlejning af erhvervsejendomme. Denne branchekode dækker meget bredt, og hvis du kan

³² [Artikel 9, stk. 2, litra a, i forordning \(EU\) nr. 1307/2013](#)

³³ [Artikel 4, stk. 1, litra c\) i forordning \(EU\) nr. 1307/2013](#)

³⁴ [Artikel 11, stk. 1, i forordning \(EU\) nr. 1307/2013](#)

³⁵ [Artikel 11, stk. 1, tredje afsnit i forordning \(EU\) nr. 1307/2013](#)

³⁶ [Artikel 13, stk. 1, i forordning \(EU\) nr. 639/2013](#)

³⁷ [Artikel 13, stk. 3, sidste afsnit, i forordning \(EU\) nr. 639/2013](#)

dokumentere, at du er omfattet af denne branchekode, fx fordi du bortforpagter en stor del af din landbrugsjord, kan vi alligevel anse dig for at være aktiv landbruger. Dette gør du ved at skrive en bemærkning i dit Fællesskema og vedhæfte relevant dokumentation.

Du skal være opmærksom på, at det er i strid med reglerne kunstigt at skabe betingelser for at modtage støtte³⁸.

I den situation, hvor du registrerer en landbrugsrelateret bibranche i CVR-registret, uden at det reelt er et vigtigt forretnings- eller selskabsformål, vil du ikke være berettiget til at modtage støtte.

2.2.2 Ansøgere, der kun har arealer omfattet af bestemmelserne i artikel 32

Du skal være aktiv landbruger for at modtage grundbetaling for arealer omfattet af undtagelsen. Det betyder, at du skal udøve en landbrugsaktivitet. Læs mere om at være aktiv landbruger i afsnit 4.11.1.

Hvis hele din bedrift består af arealer omfattet af undtagelsen efter artikel 32, kan du ikke betragtes som aktiv landbruger og er dermed ikke berettiget til at modtage grundbetaling.

2.3 Du skal råde over arealerne på datoen for ansøgningsfristen

Du kan kun søge om grundbetaling for støtteberettigede landbrugsarealer, som du råder over den dag, ansøgningsfristen udløber³⁹.

Du råder over et areal, hvis du har en brugsret, som giver dig ret til at udøve en landbrugsaktivitet på arealet, og landbrugsaktiviteten udføres for din regning og risiko.

Hvis du fx sælger eller bortforpagter et areal efter 21. april 2016, rådede du over arealet 21. april 2016, og du er berettiget til at søge om grundbetaling for arealet. Det gælder også, hvis salgs- eller forpagtningsaftalen er indgået før 21. april, men overtagelsen finder sted efter denne dato⁴⁰.

³⁸ [Artikel 60, i forordning \(EU\) nr. 1306/2013](#)

³⁹ [§ 17, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

⁴⁰ [§ 17, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

Du har som ansøger det fulde ansvar for, at støttebetingelserne for grundbetaling og den grønne støtte er opfyldt i hele kalenderåret, også selv om arealet bliver solgt eller bortforpagtet efter 21. april 2016.

Hvis du søger om støtte til arealer, som tilhører en anden, bør du sikre dig en skriftlig aftale, som giver dig rådighed over arealerne 21. april 2016.

Hvis du i en kontrolsituation ikke kan dokumentere, at du rådede over arealerne 21. april 2016, betragter vi det som en arealafvigelse. Det betyder, at du ikke kan få støtte til det pågældende areal. Det kan også føre til nedsættelse eller bortfald af støtten for dine øvrige arealer, afhængigt af afvigelsens omfang.

2.3.1 Direkte støtte til arealer, du har forpagtet

Hvis du har rådighed over arealet som forpagter, kan du fx dokumentere rådigheden ved hjælp af en skriftlig forpagtningsaftale eller fakturaer, bankudskrifter eller lignende, der dokumenterer, at du har betalt afgiften for at bruge arealet. Dokumentationen kan også være en skriftlig bekræftelse fra din udlejer om, at du har forpagtet arealet 21. april 2016.

2.3.2 Direkte støtte til arealer, du har brugsret til

For at være berettiget til støtte på baggrund af en brugsret, skal du have tilstrækkelig autonomi til, at du kan anvende landbrugsarealet til en landbrugsaktivitet, fx en græsningsaftale. Du må derfor ikke fuldstændigt være underlagt ejerens instruktion om brugen af arealet. Det betyder, at vi lægger vægt på, at landbrugsaktiviteten udføres for din regning og risiko.

Hvis du og ejer har søgt om støtte til det samme areal, foretager vi en konkret vurdering af, hvordan den reelle brugsret har været anvendt for at tage stilling til, hvem der er støtteberettiget. I vurderingen indgår den aftale, du har med ejer.

Vi anbefaler derfor, at du laver en skriftlig aftale om brugsret med ejeren, hvor det fremgår, at du har retten til at søge om støtte til arealet. Uden en skriftlig aftale vil vi give ejeren retten til at søge.

2.4 Arealerne skal være støtteberettigede som landbrugsarealer hele året

Det er et krav, at de landbrugsarealer, som du søger om grundbetaling for, er støtteberettigede i hele det pågældende kalenderår⁴¹. Hvis betingelserne for grundbetaling ikke er opfyldt på et areal hele året, skal hele marken, eller den del af marken der ikke er støtteberettiget, trækkes ud af ansøgningen. Det kan fx være, hvis du bygger eller anlægger søer, eller hvis arealet er blevet permanent vandlidende.

Det er den landbruger, der har anmeldt arealet i sit Fællesskema, der har ansvaret for, at arealet er støtteberettiget i hele kalenderåret. Det gælder også ved salg eller bortforpagtning efter ansøgningsfristen.

Læs mere om at trække arealer ud af ansøgningen i afsnit 2.1.5 "Nedskrivning af arealer", og om ikke-støtteberettigede arealer i kapitel 5 "Hvilke arealer er ikke støtteberettigede under grundbetalingen?".

2.5 Du skal anmelde alle bedriftens arealer i dit Fællesskema

Du anmelder alle bedriftens landbrugsarealer på markplanen, herunder marker, du ikke søger støtte til, og arealer under 0,30 ha. De øvrige arealer anmelder du som et sumtal for bedriften på siden "Bedriftens ejendomme"⁴².

Du kan ikke afmelde et landbrugsareal. Alle dine landbrugsarealer skal anmeldes i fællesskemaets markplan. Har du et areal, der tidligere har været anmeldt med afgrødekode 906 under afmeldeordningen, kan du derfor genoptage den landbrugsmæssige anvendelse af arealet. Læs mere i guiden "Sådan udfylder du siden Markplan og grundbetaling".

Gå til guiden "[Sådan udfylder du siden Markplan og grundbetaling](#)"

Vi bruger fx oplysningerne om dine arealer i forbindelse med kontrol af grønne krav og krydsoverensstemmelse.

Vi bruger også oplysningerne til at sikre, at din ansøgning overholder EU-reglerne om, at du som ansøger skal anmelde alle de landbrugsarealer, du råder over, uanset om du søger om støtte til arealerne eller ej⁴³.

⁴¹ [Artikel 32, stk. 4, i forordning \(EU\) nr. 1307/2013](#)

⁴² [§ 8, i bekendtgørelse nr. 1378 af 1. december 2015](#)

⁴³ [Artikel 72, stk. 1, litra a\) i forordning \(EU\) nr. 1306/2013](#)

Du skal være opmærksom på, at hvis du glemmer at anmelde et landbrugsareal, kan din støtte blive nedsat efter reglerne om kontrol og sanktion⁴⁴.

2.6 Minimumskrav for at modtage direkte betalinger

Der er to minimumskrav, som skal være overholdt, for at du kan modtage grundbetaling:

- **Minimum 2,00 ha støtteberettiget areal og tilsvarende betalingsrettigheder**

Det er en betingelse for at opnå grundbetaling, at det ansøgte støtteberettigede areal udgør mindst 2,00 ha⁴⁵, og at du samtidig råder over betalingsrettigheder svarende til mindst 2,00 ha.

Hvis du søger til mindre end 2,00 ha, kan du kun opnå støtte, hvis du samme år får godkendt støtte for mindst 300 euro (ca. 2.232 kr.) i slagtepræmie for kvier, tyre og stude⁴⁶.

Hvis du opfylder kravet om et støtteberettiget areal med tilhørende betalingsrettigheder på mindst 2,00 ha, men hvor den godkendte slagtepræmie for dine kvier, tyre og stude er på mindre end 300 euro, kan du både få udbetalt støtte for arealerne og for dine dyr. Dog skal du altid levere mindst 5 præmieberettigede dyr til slagtning det pågældende ansøgningsår for at kunne opnå slagtepræmie for kvier, tyre og stude.

Hvis din godkendte slagtepræmie for kvier, tyre og stude udgør mere end 300 euro, men dit støtteberettigede areal med tilsvarende betalingsrettigheder kun udgør fx 1,50 ha, kan du også få udbetalt støtte for både arealet og dine dyr.

Disse minimumsgrænser gælder ikke for udbetaling af tilskud under miljø- og økologitilsagn.

- **Minimum 0,30 ha sammenhængende arealer**

Støtteberettigede landbrugsarealer skal udgøre et sammenhængende areal på mindst 0,30 ha⁴⁷. Du behøver ikke dele marken op, hvis du dyrker flere separate afgrøder på samme areal.

Vi kan ikke udbetale grundbetaling for arealer, der er under 0,30 ha, og som er varigt afgrænsede.

⁴⁴ [Artikel 16, i forordning \(EU\) nr. 640/2014](#)

⁴⁵ [§ 15, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

⁴⁶ [§ 15, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015 og artikel 10, stk. 3, i forordning \(EU\) nr. 1307/2013.](#)

⁴⁷ [§15, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

Dine marker er varigt afgrænsede, hvis de er omgivet af fx læhegn, vandløb, veje og naboskel, og hvis markerne ligger i hver deres markblok.

Begrænsningen i arealstørrelsen gælder ikke lukkede væksthuse (drivhuse), hvor du dyrker direkte i jorden⁴⁸.

Marker med skov og lavskov kan kun sammenlægges med andre marker med skov og lavskov.

Du skal være opmærksom på, at der gælder særlige regler for markstørrelsen ved tilsagn under miljø- og økologiordningerne.

[Gå til vejledningerne om miljø- og økologiordningerne](#)

2.6.1 Sammenhængende arealer under 0,30 ha

Du kan kun søge grundbetaling for en mark under 0,30 ha, hvis alle disse betingelser er opfyldt:

- Marken er sammenhængende med en anden mark, hvor du også søger om grundbetaling
- De to marker udgør tilsammen 0,30 ha eller derover
- Markerne ligger i samme markblok.

En mark på mindre end 0,30 ha er kun sammenhængende med en anden mark, hvis det er muligt at komme fra den ene mark til den anden mark inden for samme markblok med en landbrugsmaskine, der er 4 meter i bredden⁴⁹.

I tabellen nedenfor kan du se, hvornår marker i samme markblok kan sammenlægges^{50 51}:

	Omdriftsjord	Permanente afgrøder	Lavskov	Permanent græs
Omdriftsjord	Ja	Ja	Nej	Nej
Permanente afgrøder	Ja	Ja	Nej	Nej
Lavskov	Nej	Nej	Ja	Nej
Permanent græs	Nej	Nej	Nej	Ja

⁴⁸ [§ 16, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

⁴⁹ [§ 16, stk. 1, 2. pkt., i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

⁵⁰ [§ 2, nr. 2 i bekendtgørelse nr. 1378 af 1. december 2015](#)

⁵¹ [Artikel 67, stk. 4, litra a og artikel 72, stk. 1, sidste afsnit i forordning nr. 1306/2013](#)

2.7 Hvad betyder kravet om krydsoverensstemmelse?

Når du søger om grundbetaling og anden direkte støtte, skal du overholde en række krav for at få udbetalt det fulde støttebeløb⁵². Krydsoverensstemmelse omfatter lovgivning om miljø, folke-, dyre- og plantesundhed, dyrevelfærd samt reglerne for god landbrugs- og miljømæssig stand (GLM)⁵³.

Det er den landbruger, der søger om støtte, der er ansvarlig for, at kravene om krydsoverensstemmelse bliver overholdt i hele kalenderåret på hele bedriften.

Hvis kravene om krydsoverensstemmelse ikke overholdes, kan støtten blive nedsat eller helt bortfalde, også selvom alle betingelserne for direkte støtte er overholdt⁵⁴.

2.7.1 Hvilke krav indgår i krydsoverensstemmelsen?

Krydsoverensstemmelseskravene gælder følgende områder:

- God landbrugs- og miljømæssig stand (GLM), fx plantedække på brakmarker, beskyttelse af fortidsminder, vandhuller og søer, halmafbrænding, vandindvinding, jorderosion og forbud mod beskæring af hække og træer i fuglenes yngletid.
- Miljø, fx opbevaring og udbringning af husdyrgødning, ensilageplads, kompost i markstak, 2 m-bræmmer langs vandløb og søer, udarbejdelse af gødningsregnskab, gødskningsregler, beskyttede arealer i Natura 2000 samt fuglebeskyttelse.
- Folkesundhed, dyresundhed og plantesundhed, fx øremærkning og registrering af dyr, håndtering af veterinære lægemidler, medicinsk affald, pesticider og foderstoffer, sporbarhed samt hygiejne.
- Dyrevelfærd, fx behandling af dyr, staldindretning, tilstrækkeligt foder og vand, beskæftigelsesmateriale til svin samt faglig uddannelse af personale.

Læs mere om kravene om krydsoverensstemmelse i Vejledning om krydsoverensstemmelse.

[Gå til Vejledning om krydsoverensstemmelse](#)

2.7.2 Sammenhæng mellem GLM-krav og støttebetingelser

Reglerne om god landbrugs- og miljømæssig stand (GLM) skal overholdes på alle bedriftens landbrugsarealer, uanset om du søger om støtte til arealerne eller ej⁵⁵.

⁵² [Artikel 91 og 92, i forordning \(EU\) nr. 1306/2013](#)

⁵³ [Artikel 93, i forordning \(EU\) nr. 1306/2013](#)

⁵⁴ [Artikel 97, i forordning \(EU\) nr. 1306/2013](#)

⁵⁵ [Artikel 94 i forordning \(EU\) nr. 1306/2013](#)

Visse GLM-regler og betingelser for grundbetaling spiller sammen og er beskrevet her.

Brakarealer

I GLM-reglerne er der krav om, at et brakareal har et plantedække. I betingelserne for grundbetaling er der krav om årlig slåning.

Hvis plantedækket på dit brakareal beskadiges, kan du således stadig søge om grundbetaling, og du kan tælle brakarealer med som miljøfokusområde (MFO). Din støtte vil dog blive nedsat efter reglerne om krydsoverensstemmelse.

Læs mere om, hvilke brakarealer der kan tælle med som 5 procent miljøfokusområde i afsnit 3.3.7 "MFO-Brak".

Læs mere om plantedække og slåning af brakarealer i afsnit 4.4.2 "Krydsoverensstemmelseskrav om plantedække på braklagte arealer".

GLM-fortidsminder, -vandhuller og -søer

Du kan søge om grundbetaling for fortidsminder, søer og vandhuller, som er beskyttet af reglerne om GLM. Disse arealer kaldes GLM-landskabelementer og er indtegnet i Internet Markkort.

Du kan desuden tælle GLM-landskabelementerne med som 5 procent miljøfokusområde.

Fortidsminderne, vandhullerne og søerne er beskyttet efter de regler, der er beskrevet i Vejledning om krydsoverensstemmelse.

[Gå til Vejledning om krydsoverensstemmelse](#)

Læs mere om GLM-landskabelementer som miljøfokusområde i afsnit 3.3.6 "GLM-landskabelementer – Fortidsminder og søer".

Læs mere om at søge grundbetaling for GLM-landskabelementer i afsnit 4.8 "GLM-landskabelementer".

3. Grønne krav

I 2015 blev der indført en ny grøn støtte. For at modtage den grønne støtte skal du opfylde tre grønne krav.

De tre grønne krav er indført til gavn for klimaet og miljøet.

Når du søger om grundbetaling, søger du samtidig om støtte til opfyldelse af de tre grønne krav.

De tre grønne krav, du skal overholde, er beskrevet i de følgende afsnit.

De tre grønne krav er:

1. Flere afgrødekategorier, se afsnit 3.2

Formålet med kravet er på årlig basis at forhindre ensidig dyrkning af afgrøder på store arealer og at forbedre jordkvaliteten.

2. 5 procent miljøfokusområder (MFO), se afsnit 3.3

Formålet med kravet om at have miljøfokusområder er at beskytte og forbedre biodiversiteten på landbrugsarealet.

3. Opretholdelse af permanent græs, se afsnit 3.4

Formålet med kravet er at sikre, at vi fremadrettet har mindst den samme andel af permanent græs på vores landbrugsjord, som vi har i dag. Opretholdelsen af arealerne med permanent græs er af vigtig miljømæssig betydning, da arealer med græs giver en række fordele, som fx at der bindes kulstof i jorden.

I visse tilfælde kan du være undtaget fra at skulle opfylde de grønne krav og alligevel få den grønne støtte udbetalt. Det gælder fx, hvis din bedrift er økologisk, og alle marker er påbegyndt omlægning senest, da du sendte dit Fællesskema, hvis din bedrifts omdriftsareal er på under 10 ha, eller hvis din bedrift har en stor andel af græsarealer.

Læs mere i afsnit 3.1.2 "Fritagelse for økologiske bedrifter", afsnit 3.2.3 "Undtagelser fra kravet om flere afgrødekategorier" og afsnit 3.3.3 "Undtagelser fra krav om miljøfokusområder (MFO)".

3.1 Beregning af den grønne støtte

Fordelingen af puljen til direkte støtte i 2016:

Pulje til direkte støtte i alt **6.361 mio. kr.**

Heraf:

Pulje til grønne krav: 1.908 mio. kr.

Pulje til grundbetaling: 4.213 mio. kr.

Pulje til andre ordninger i alt: 240 mio. kr.

- Støtte til unge landbrugere
- Ø-støtte
- Slagtepræmie for kvæg
- National reserve

Procent til beregning af den grønne støtte:

1.908 mio. kr./ 4.213 mio. kr. = 45,29 procent

Beregningen er foretaget med eurokursen pr. 30. september 2015.

Den grønne støtte bliver beregnet i forhold til din samlede grundbetaling. Grundbetalingen er den støtte, du får udbetalt på grundlag af dit støtteberettigede areal og dine betalingsrettigheder. Da betalingsrettighederne har forskellige værdier, kan den grønne støtte pr. ha være forskellig fra landbruger til landbruger.

I 2016 udgør den grønne støtte ca. 45 procent af den enkelte landbrugers grundbetaling⁵⁶. I boksen ovenfor kan du se, hvordan vi er nået frem til procentsatsen. Du skal være

⁵⁶ § 28, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015 og artikel 43, stk. 9, tredje og fjerde afsnit i forordning (EU) nr. 1307/2013

opmærksom på, at den endelige beregning i 2016 formentlig vil ligge på mellem 45 og 47 procent. I eksemplerne er procentsatsen 45 anvendt.

3.1.1 Beregning af støtte for grønne krav på bedriftsniveau

Din grønne støtte bliver beregnet i forhold til din samlede grundbetaling i ansøgningsåret; det vil sige på grundlag af dine betalingsrettigheders værdi og dit støtteberettigede areal. Den grønne støtte beregnes i år som ca. 45 procent af din grundbetaling.

Den grønne støtte bliver udbetalt sammen med grundbetalingen.

Udregning af den grønne støtte

Du kan udregne din grønne støtte på denne måde:

[betalingsrettighedernes gennemsnitsværdi] x [fastslået areal i ha] x 0,45.

Det fastslåede areal er det areal, som du har aktiveret betalingsrettigheder til under grundbetalingsordningen.

I afsnit 3.5 "Nedsættelse af den grønne støtte" kan du læse mere om, hvilke konsekvenser det kan have i form af nedsættelse af støtten, hvis du ikke overholder de grønne krav.

Eksempel:

Hvis du fx har et fastslået areal på 102 ha, og gennemsnitsværdien af dine betalingsrettigheder er 1.300 kr., vil du kunne modtage følgende beløb i grøn støtte i 2016:

$1.300 \text{ kr./ha} \times 102 \text{ ha} \times 0,45 = 59.670 \text{ kr.}$

Beløbet reduceres ved manglende overholdelse af de grønne krav.

Den grønne støtte lægges oven i grundbetalingen på:

$1.300 \text{ kr./ha} \times 102 \text{ ha} = 132.600 \text{ kr.}$

Udbetaling i alt = $59.670 \text{ kr.} + 132.600 \text{ kr.} = 192.270 \text{ kr.}$

3.1.2 Fritagelse for økologiske bedrifter

Økologisk drevne arealer er ikke omfattet af de grønne krav på grund af de anerkendte miljømæssige fordele ved økologisk landbrug⁵⁷.

Som autoriseret økolog får du automatisk udbetalt den grønne støtte for de økologiske arealer, også selv om du ikke overholder de grønne krav. Hvis du først påbegynder omlægning af arealer til økologi i ansøgningsåret, skal omlægningen være påbegyndt senest den dag, du indsender din ansøgning om grundbetaling, ligesom disse omlagte arealer skal drives økologisk hele resten af året for at være omfattet af undtagelsen.

Hvis du først påbegynder omlægning til økologisk drift af en eller flere marker, som du havde rådighed over på ansøgningsfristen, fra fx september i ansøgningsåret (efter indsendelsen af ansøgningen), bliver du først undtaget for de grønne krav det efterfølgende ansøgningsår. Hvis du træder ud af økologiordningen i løbet af ansøgningsåret, er du ikke omfattet af undtagelsen og skal opfylde de grønne krav.

Hvis du også har arealer, som du ikke driver økologisk i hele kalenderåret, skal du overholde de grønne krav på disse arealer, for at du kan få udbetalt den grønne støtte for dem. Du skal overholde de grønne krav for:

- marker, du ikke er begyndt at omlægge den dag, du indsender ansøgningen om direkte støtte.
- marker, som du driver konventionelt. Husk, du skal have tilladelse til samtidig drift af en økologisk og en konventionel produktion.
- marker, som i løbet af året overgår til en ikke-økologisk landmand, fx ved ophør af en forpagtningskontrakt i efteråret.

De grønne krav skal kun opfyldes, hvis det samlede areal, som ikke er økologisk, overstiger de arealgrænser, der gælder for de grønne krav. Reglerne for permanent græs har ikke nogen minimumsgrænser. Det betyder, at de grønne krav udelukkende beregnes på grundlag af det konventionelt drevne areal.

Hvis du både har økologisk og konventionelt drevne arealer, kan du dog vælge at overholde de grønne krav på hele din bedrift, inkl. de økologisk drevne arealer. I dette tilfælde er alle dine arealer – både de økologisk og konventionelt drevne – omfattet af alle de grønne krav.

⁵⁷ [Artikel 43, stk. 11, i forordning \(EU\) nr. 1307/2013](#)

Du kan i fællesskemaet vælge, om du vil overholde de grønne krav for den samlede bedrift og ikke kun for de konventionelle arealer. Du sætter hak ud for dette valg i fællesskemaet.

Som økologisk landbruger kan du være undtaget fra de grønne krav, hvis:

- du har økologisk drift på alle dine arealer
- dine arealer er økologiske i hele kalenderåret.

3.1.3 De grønne krav afhænger af omdriftsarealets størrelse

Det er størrelsen af din bedrifts omdriftsareal, der er afgørende for, om du skal opfylde kravene om flere afgrødekategorier og 5 procent miljøfokusområder. Det gælder også, selvom du ikke søger støtte til hele omdriftsarealet⁵⁸.

Gælder kravene om flere afgrødekategorier og 5 procent miljøfokusområder for dig?

- Hvis du har mindst 10 ha areal i omdrift, skal du overholde kravet om flere afgrødekategorier
- Hvis du har over 15 ha areal i omdrift, skal du også overholde kravet om 5 procent miljøfokusområder.

Når du anmelder dine arealer i fællesskemaet, bliver størrelsen af dit omdriftsareal beregnet automatisk. I den samlede liste over afgrøder kan du se, hvilke afgrøder der bliver regnet med til omdriftsarealet.

[Gå til lister for afgrødekoder](#)

Som beskrevet under afsnittet om miljøfokusområder (MFO), skal du indtegne og anmelde frivillige MFO-randzoner samt GLM-landskabs-elementer som en del af omdriftsmarken, da disse arealer ellers ikke tæller med som MFO i den automatiske beregning af det samlede MFO-areal.

⁵⁸ [Artikel 44, stk. 1, og artikel 46, stk. 1, samt artikel 4, stk. 1, litra f, i forordning \(EU\) nr. 1307/2013](#)

Du skal være opmærksom på, at hvis du søger grundbetaling for arealer omfattet af miljøtilsagn med afgrødekode 312 (20-årig udtagning), 313 (20-årig udtagning med skov), 316 (vådområder eller lavbundsjord med udtagning), 317 (vådområder med udtagning), 319 (MFO vådområder eller lavbundsjord med udtagning) og 320 (braklagte randzoner), betragter vi disse arealer som omdriftsarealer. Det betyder, at de er omfattet af de grønne krav om flere afgrødekategorier og miljøfokusområder og derfor indgår i opgørelsen af dit samlede omdriftsareal. For kode 312, 317 og 320 gælder det dog, at du altid skal leve op til betingelserne for grundbetaling. Dette betyder, at disse arealer altid vil tælle med som et omdriftsareal i den grønne beregning, uanset om du søger om grundbetaling på arealet.

Læs mere i afsnit 3.2 "Krav om flere afgrødekategorier" og 3.3. "Miljøfokusområder".

Læs mere i afsnit 4.11 "Grundbetaling til vand-, miljø- og skovprojekter (artikel 32)".

Arealer, som du anmelder som permanent græs og permanente afgrøder, blandt andet frugttræer og bærbuske, indgår ikke i omdriftsarealet.

Du kan i afsnit 3.3.2 "Bedrifter, der skal have 5 procent miljøfokusområder (MFO)" i eksempel 2 se, hvordan arealer med lavskov, der bruges til MFO, bliver regnet med.

3.1.4. Minimumstørrelse for arealer

Støtteberettigede arealer under grundbetalingen skal mindst udgøre 0,30 ha sammenhængende areal. Denne minimumstørrelse gælder dog ikke for arealer, du anvender til at overholde kravene om flere afgrødekategorier og 5 procent miljøfokusområder, hvor minimumstørrelsen er 0,01 ha.

Det betyder, at du kan anvende små arealer under 0,30 ha til at overholde de grønne krav, selv om arealerne ikke hænger sammen med tilstødende støtteberettigede arealer. Disse små arealer indgår også i opgørelsen over dit samlede omdriftsareal, der danner grundlag for beregningen af, om du skal have flere afgrødekategorier eller MFO-arealer. Desuden indgår de i størrelsen af dit MFO-areal. Du får dog kun grundbetaling og grøn støtte for de arealer, der mindst udgør 0,30 ha. Se endvidere afsnit 2.6. "Minimumskrav for at modtage direkte betalinger".

3.2 Krav om flere afgrødekategorier

Et af de tre grønne krav er kravet om flere afgrødekategorier på bedriften. Antallet af afgrødekategorier, du skal have på din bedrift, afhænger af omdriftsarealets størrelse⁵⁹.

Bedrifter under 10 ha omdriftsareal

Du er ikke omfattet af kravet om flere afgrødekategorier.

Bedrifter med 10 til 30 ha omdriftsareal

Du skal have mindst 2 forskellige afgrødekategorier. Den største afgrødekategori må højst udgøre 75 procent af omdriftsarealet.

Bedrifter med mere end 30 ha omdriftsareal

Du skal have mindst 3 forskellige afgrødekategorier. Den største afgrødekategori må højst udgøre 75 procent af omdriftsarealet, og de to største kategorier af afgrøder må tilsammen højst udgøre 95 procent af omdriftsarealet.

Alle afgrøder er opdelt i afgrødekategorier, og nogle kategorier kan indeholde flere afgrøder.

Når du anmelder dine arealer og afgrødekoder i fælleskemaet, vil der automatisk ske en beregning af, om kravet om flere afgrødekategorier på bedriften er opfyldt⁶⁰.

Hvis arealet dyrkes med flere afgrøder i perioden, fx første afgrøde frem til 10. juni, anden afgrøde fra 10. juni til høst i august, vil det kun være den afgrøde, der er på arealet i hovedparten af perioden for flere afgrødekategorier, der kan tælle med til opfyldelse af kravet om flere afgrødekategorier. Se mere i afsnit 3.2.2 "Periode til opfyldelse af krav om flere afgrødekategorier".

3.2.1 Afgrødekategorier

Alle afgrøder er inddelt i kategorier på grundlag af den botaniske slægt⁶¹. Høsttidspunktet er ikke afgørende for kategoriseringen. Det har heller ingen betydning, hvordan du bruger afgrøden efter høst.

⁵⁹ [Artikel 44, stk. 1, i forordning \(EU\) nr. 1307/2013](#)

⁶⁰ [§ 29, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

⁶¹ [Artikel 44, stk. 4 i forordning \(EU\) nr. 1307/2013](#)

Når du har udfyldt fællesskemaet med afgrødekoder, vil afgrødekategorien for hver mark blive udfyldt automatisk. På listen over afgrødekoder kan du se, hvilken kategori den enkelte afgrøde hører til.

[Gå til lister for afgrødekoder](#)

Afgrøderne nedenfor er forskellige afgrødekategorier:

- Vinter- og vårafgrøder af samme afgrøde er forskellige afgrødekategorier, fx er vinterbyg og vårbyg forskellige afgrødekategorier.
- Forskellige arter inden for korsblomstfamilien (fx raps, kål og sennep), natskyggefamilien (fx tomater og kartofler) og græskarfamilien (fx agurk og melon) betragter vi som forskellige afgrødekategorier.
- Forskellige afgrøder, du samdyrker i rækker, kan du anmelde som separate afgrødekategorier, hvis den enkelte afgrødekategori udgør mindst 25 procent af det samlede areal på den enkelte mark. Læs mere i afsnit 3.2.4 "Afgørder i separate rækker".

Afgrøderne nedenfor indgår i samme afgrødekategori:

- Alle typer af græs og blandinger med græs indgår i afgrødekategorien "Græs og andet grøntfoder". Bemærk: Kløver og lucerne i renbestand, frøgræs samt rullegræs betragtes ikke som afgrødekategorien "Græs og andet grøntfoder".
- Alle typer af brak (slåningsbrak, blomsterbrak, MFO-slåningsbrak og MFO-blomsterbrak), indgår i afgrødekategorien "brak". Det samme gælder de tilfælde, hvor der bliver fundet bar jord på et areal. Brak anvendt som MFO-brak og almindeligt brak, samt hvis der ved kontrollen bliver fundet bar jord på arealet, indgår alle i afgrødekategorien "brak".

Anmeld den korrekte afgrøde i fællesskemaet

Du anmelder den afgrøde, som du dyrker på marken i perioden 15. maj til 25. juli.

Vær opmærksom på, at din hovedafgrøde i dit Fællesskema ikke nødvendigvis er den samme som hovedafgrøden i dit gødningsskema:

- I fællesskemaet er hovedafgrøden den afgrøde, der er på arealet i perioden 15. maj til 25. juli.
- I gødningsskemaet er hovedafgrøden den afgrøde, der er på arealet i længst tid i hovedvækstperioden af planperioden, som forløber fra 1. august 2015 til 31. juli 2016.

Du kan derfor komme ud for tilfælde, hvor det ikke er den samme afgrøde, du skal anmelde som hovedafgrøde i de to skemaer.

Du skal anmelde den korrekte afgrøde senest på ændringsfristen, 16. maj 2016, for at afgrøden kan blive medregnet under de grønne krav.

Afgrøder, der sås i en blanding, hører enten til kategorien "vintersået blanding" eller "vårsået blanding". En blanding af efterårssåede kornarter vil fx tilhøre kategorien "vintersået blanding", mens fx blandinger med bælgssæd tilhører afgrødekategorien "vårsået blanding". Blandinger af græs og/eller andet grøntfoder betragter vi som græs og andet grøntfoder og hører til i kategorien "Græs eller andet grøntfoder". Det skal fremgå tydeligt, at afgrøden er udsået som en blanding af mindst to afgrødekategorier, for at afgrøden kan godkendes som en blanding. Bemærk mindstekravet for en blanding er, at der som minimum skal være afgrøder fra 2 afgrødekategorier pr m².

Hvis du søger grundbetaling for arealer omfattet af miljøtilsagn med afgrødekode 312 (20-årig udtagning), 313 (20-årig udtagning med skov), 316 (vådområder eller lavbundslande med udtagning) 317 (vådområder med udtagning), 319 (MFO vådområder eller lavbundslande med udtagning) og 320 (braklagte randzoner) betragter vi disse som afgrødekategorien "brak" ved beregningen af kravet om flere afgrødekategorier.

3.2.2 Periode til opfyldelse af krav om flere afgrødekategorier

De arealer, du anmelder i dit Fællesskema, kan kun tælle med som en afgrødekategori én gang i ansøgningsåret. Det er de afgrøder, der er på arealet i perioden 15. maj til 25. juli, der tæller

med som en afgrødekategori⁶². Du skal derfor i din ansøgning angive, hvilken afgrøde, du forventer, er på arealet fra og med 15. maj. Det skal være muligt at fastslå, hvilken hovedafgrøde der har været på arealet uanset, hvornår i perioden kontrollen finder sted, fx i form af planter eller stubbe eller andet, der tydeligt kan vise afgrøden på arealet. Ved kontrol af flere afgrødekategorier vil den afgrøde eller de planterester, vi konstaterer på arealet på kontroltidspunktet, ligge til grund for, om du har opfyldt kravet om flere afgrødekategorier.

Afgrøder høstet før 15. maj tæller ikke med som en afgrødekategori på bedriften. Har du fx sået grønkorn med græsudlæg og høster grønkornet inden 15. maj, er det dit græsudlæg, der tæller med som en afgrødekategori, idet græsset således er den afgrøde, der er på arealet i hovedparten af perioden 15. maj til 25. juni.

Dette har betydning for den afgrødekode, du anmelder i dit Fælleskema. Er der græs på arealet fra og med 15. maj, skal du anmelde arealet med den relevante afgrødekode for græs, selv om græsset oprindeligt er etableret som udlæg i en anden afgrøde. Det betyder også, at græsudlægget ikke kan tælle med som eventuel MFO-efterafgrøde, da vi nu betragter græsset som hovedafgrøde. Dette gælder også, selvom den tidlige afgrøde kan betragtes som hovedafgrøde i gødningsregnskabet. Hvis du vil sikre dig, at græsudlægget ikke tæller med som hovedafgrøde, skal du sørge for, at det er muligt at finde planter eller planterester af hovedafgrøden på arealet i perioden 15. maj til 25. juli.

På ethvert tidspunkt i perioden skal vi kunne konstatere den anmeldte afgrøde på arealet. Ved kontrol af kravet om flere afgrødekategorier vil vi først og fremmest benytte os af satellitfotos af dine marker. Er billederne ikke tilstrækkelige, vil vi ved kontrol på stedet kigge efter stubbe eller andre rester af den anmeldte afgrøde. Bliver der ved kontrollen konstateret en anden afgrøde på arealet end den anmeldte afgrøde, tæller vi den konstaterede afgrøde med under de grønne krav. Hvis der ikke findes nogen planterester på arealet, og der kun er bar jord, vil arealet tælle med under afgrødekategorien "brak".

⁶² [§ 29, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

I forhold til kravet om flere afgrødekategorier har det ingen betydning, hvad du dyrker på dit areal efter 25. juli.

Hvornår tæller en afgrøde med i kravet om flere afgrødekategorier?

Kontrolperioden for flere afgrøder er fra 15. maj til 25. juli. Afgrøden skal derfor være på arealet i denne periode for at tælle med som en afgrøde.

3.2.3 Undtagelser fra kravet om flere afgrødekategorier

Hvis din bedrift har en stor andel af græsarealer, eller mere end 50 procent af dit omdriftsareal bliver udskiftet hvert år, fx ved forpagtning, kan du være undtaget fra kravet om flere afgrødekategorier. For at være undtaget fra kravet skal du opfylde betingelserne for mindst én af de tre følgende undtagelser:

Undtagelse 1 – Stor andel af græs i omdriftsarealet:

Din bedrift er fritaget for at have flere afgrødekategorier, hvis:

- mere end 75 procent af omdriftsarealet på din bedrift bliver brugt til produktion af græs eller andet grøntfoder, eksklusiv frøgræs, er braklagt eller en kombination heraf, og
- det resterende omdriftsareal højst er 30 ha⁶³.

⁶³ [Artikel 44, stk. 3, litra a\), i forordning \(EU\) nr. 1307/2013](#)

Hvis det resterende omdriftsareal på din bedrift udgør mere end 30 ha, må den største afgrødekategori på dette areal højst udgøre 75 procent af det resterende areal⁶⁴.

Eksempel 1a: Bedrift undtaget fra kravet:

Bedrift med omdriftsareal på	100 ha
- heraf	70 ha græs i omdrift
	6 ha brak
resterende omdriftsareal udgør	24 ha

Bedriften er ikke omfattet af kravet om flere afgrødekategorier, da græs og brak udgør mere end 75 procent af omdriftsarealet, og det resterende omdriftsareal er mindre end 30 ha.

Eksempel 1b: Bedrift omfattet af kravet:

Bedrift med omdriftsareal på	200 ha
- heraf	147 ha græs i omdrift
	4 ha brak
resterende omdriftsareal udgør	49 ha

Bedriften er omfattet af kravet om flere afgrødekategorier, da det resterende omdriftsareal ud over græs, andet grøntfoder og brak er større end 30 ha.

Bedriften kan opfylde dette ved at udlægge højst 75 procent af det resterende omdriftsareal med én kategori af afgrøder¹. Det betyder, at maksimalt 36,75 ha, svarende til 75 procent af de 49 ha, må udlægges med fx majs.

Undtagelse 2 – stor andel af permanent græs og omdriftsgræs i det støtteberettigede areal:

Din bedrift er fritaget for at have flere afgrødekategorier, hvis:

- mere end 75 procent af det støtteberettigede landbrugsareal på din bedrift bliver brugt som arealer med permanent græs, produktion af græs eller andet grøntfoder, eksklusiv frøgræs, eller består af en kombination heraf, og
- det resterende omdriftsareal er højst 30 ha.

⁶⁴ [Artikel 44, stk. 2, i forordning \(EU\) nr. 1307/2013](#)

Hvis det resterende omdriftsareal udgør mere end 30 ha, skal du opfylde kravet om flere afgrødekategorier på hele bedriften⁶⁵.

Eksempel 2a: Bedrift undtaget fra kravet:

En bedrift med landbrugsareal på	100 ha
- heraf	50 ha permanent græs
	26 ha græs i omdrift
resterende omdriftsareal udgør	24 ha

Bedriften er ikke omfattet af kravet om flere afgrødekategorier, da det resterende omdriftsareal er mindre end 30 ha.

Eksempel 2b: Bedrift omfattet af kravet:

Bedrift med landbrugsareal på	200 ha
- heraf	100 ha permanent græs
	51 ha græs i omdrift
resterende omdriftsareal udgør	49 ha

Bedriften er omfattet af kravet om flere afgrødekategorier, da det resterende omdriftsareal ud over permanent græs og græs og andet grøntfoder er større end 30 ha.

Bedriftens omdriftsareal skal således opfylde de krav, der gælder for bedrifter med mere end 30 ha i omdrift.

Bedriftens omdriftsareal	100 ha
--------------------------	--------

Største afgrødekategori – højst 75 %, dvs. højst 75 ha	Kategorien "Græs eller andet grøntfoder" udgør 51 ha, dvs. 51 %
--	---

De to største afgrødekategorier – højst 95 %, dvs. 95 ha	Den næststørste afgrødekategori må højst udgøre 95 ha – 51 ha = 44 ha
--	---

⁶⁵ [Artikel 44, stk. 3, litra b\), i forordning \(EU\) nr. 1307/2013](#)

Undtagelse 3 – Afgrøder på nye arealer:

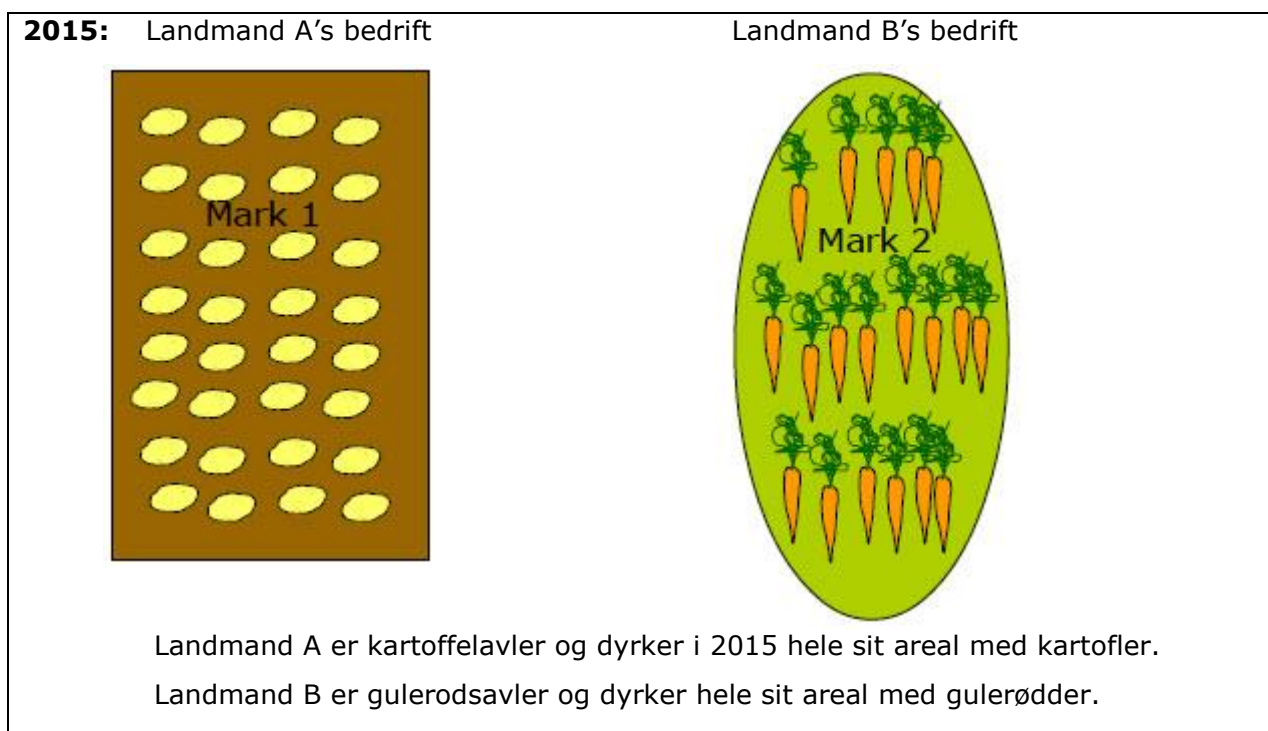
Din bedrift er fritaget for kravet om flere afgrødekategorier, hvis:

- du udskifter mere end 50 procent af omdriftsarealet hvert år, fx ved nye forpagtninger, og
- der på ingen af dine omdriftsarealer i din ansøgning bliver dyrket samme afgrødekategori på samme areal, som i det foregående år⁶⁶.

Du skal udskifte mere end 50 procent af arealet og dyrke arealerne med en anden afgrødekategori, ikke bare på de nye arealer, men også på de arealer, som du dyrkede året før. Arealerne, der forpagtes, må ikke være geografisk identiske med arealer i det foregående års ansøgning. Kartoffelavlere, der fx et år dyrker kartofler på hele det anmeldte areal, er undtaget krav om flere afgrødekategorier, hvis de det efterfølgende år dyrker kartofler på et andet areal, hvor der sidste år var fx korn. Se eksemplet nedenunder.

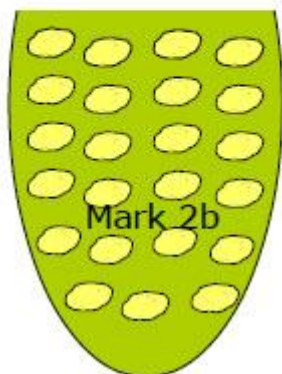
Dokumentation for, at undtagelsesbestemmelsen er opfyldt, kan fx være i form af forpagtningskontrakter.

Eksempel: Bedrift undtaget fra kravet:

⁶⁶ [Artikel 44, stk. 3, litra c\), i forordning \(EU\) nr. 1307/2013](#)

2016: Landmand A's bedrift

Landmand B's bedrift

Over 50 % af
bedriftens
omdriftsareal
byttes.

For at leve op til undtagelsen skal landmand A i 2016 udskifte mere end 50 % af sit omdriftsareal. Landmand B skal også udskifte mere end 50 % af sit omdriftsareal for at leve op til undtagelsen. Landmand A og landmand B bytter derfor over 50 % af deres omdriftsarealer.

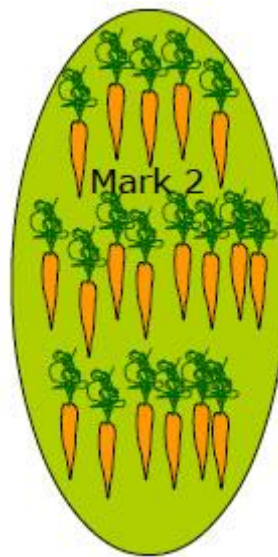
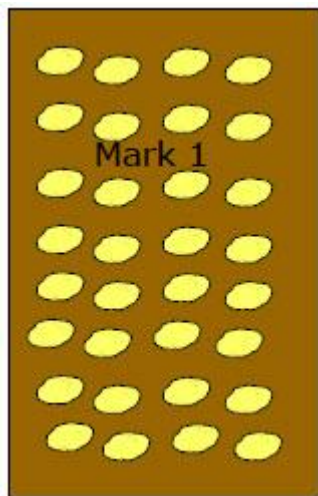
Landmand A og landmand B skal opfylde endnu et krav for at opfylde undtagelsen: På ingen omdriftsarealer må der dyrkes samme afgrøde som året før. Det betyder, at landmand A gerne må dyrke kartofler på det areal, han har forpagtet, og hvor der sidste år var gulerødder. Det areal, landmand A ikke har bortforpagtet, må han dog ikke dyrke kartofler på, men må vælge en anden afgrøde.

Landmand B må ligeledes gerne dyrke gulerødder på sit forpagtede areal, men må ikke dyrke gulerødder på det areal, hvor der var gulerødder året før.

2017:

Landmand A's bedrift

Landmand B's bedrift

Landmand A og landmand B skal hvert år udskifte over 50 % af deres omdriftsareal for at høre under undtagelsen. Dette gør de i 2017 ved at bytte de arealer tilbage, som de byttede i 2016. Dette betyder, at landmand A og landmand B begge har deres egne arealer igen.

På landmand A's areal var der sidste år gulerødder (som Landmand B dyrkede), samt en anden afgrøde, der ikke var kartofler. Det betyder, at landmand A i 2017 gerne må dyrke kartofler på hele sit areal. Af samme grund må landmand B gerne dyrke gulerødder på hele sit areal.

3.2.4 Afgrøder i separate rækker

Én mark anses i udgangspunktet som dækket af én afgrødekategori.

En undtagelse er, hvis du dyrker afgrøder i separate rækker. Så kan arealet være dækket af flere afgrødekategorier, men kun hvis hver afgrødekategori dækker mindst 25 procent af arealet. Hver af de afgrøder, der dækker mindst 25 procent af arealet, indgår med et areal svarende til det samlede areal af marken delt med det samlede antal afgrøder på arealet, der overstiger 25 procent. Det vil sige, at vi ikke tager hensyn til den præcise andel af afgrøden.

Hvis du dyrker afgrøder i separate rækker, hvor hver afgrøde dækker mindst 25 procent af marken, skal du oplyse arealet med hver afgrøde i fællesskemaets bemærkningsfelt.

Eksempel:

Hvis en mark på 14 ha er dyrket med 10 procent gulerødder, 35 procent porrer og 55 procent broccoli, vil der således være 2 afgrødekategorier, nemlig porre og broccoli, der hver tæller med 7 ha.

Andelen med gulerødder tæller ikke med, da denne er under 25 procent.

Anmeld marken med kode 450 (Grøntsager, blandinger), og tilføj i bemærkningsfeltet, at der dyrkes porrer og broccoli i separate rækker.

3.2.5 Særligt for planteskoleafgrøder

Driver du en planteskole, skal de støtteberettigede arealer på planteskolen, der står med planter i omdrift, opfylde kravet om flere afgrødekategorier. Planter i omdrift er et- og toårige urteagtige planter, der dyrkes i bundjorden. Dette gælder, hvis planteskolen har mindst 10 ha støtteberettiget omdriftsareal og ikke er omfattet af undtagelsesbestemmelserne ovenfor. Bemærk, at afgrøder, der dyrkes i potter eller i bakker og derfor ikke har kontakt med bundjorden, ikke er støtteberettigede, se afsnit 4.5 "Støttebetingelser for arealer med gartneriafgrøder og planteskolekulturer".

Der findes to typer af afgrøder inden for planteskolekulturer⁶⁷:

1. afgrøder i omdrift (et- og toårige urteagtige planter)
2. permanente afgrøder (fler- og mangeårige planter). Se også afsnit 4.7 om støttebetingelser for permanente afgrøder.

Blandede planteskoleafgrøder vil blive betragtet som tilhørende kategorien "blanding".

Når du anmelder et areal med planteskole i fælleskemaet, vil du blive bedt om at udfylde et separat skema "Markplan over planteskoleafgrøder", som du skal vedhæfte fælleskemaet, når du sender det. Så kan vi beregne andelen af hver afgrødekategori. Du udfylder det separate skema med marker og afgrøder i omdrift. Afgrøderne vælges fra en særlig liste over planteskoleafgrøder.

Gå til [markplan forplanteskoleafgrøder](#) og find skema og liste for planteskoleafgrøder

⁶⁷ [Artikel 4, stk. 1 litra g\) og litra j\), i forordning \(EU\) nr. 1307/2013](#)

3.3 Miljøfokusområder

Miljøfokusområder (MFO) på 5 procent af en bedrifts omdriftsareal er et af de nye grønne krav, der skal overholdes, for at man kan få den grønne støtte.

3.3.1 Typer af miljøfokusområder (MFO)

Du kan anvende følgende typer arealer som MFO⁶⁸:

- Frivillige MFO-randzoner langs vandløb og søer, inkl. evt. støtteberettigede 2 m-bræmmer med en samlet bredde på maksimalt 9 meter. Den frivillige MFO-randzone fremgår af Internet Markkort 31. december 2015. Støtteberettigede 2 m-bræmmer, der ikke er tilknyttet en frivillig randzone, kan også anvendes som MFO-randzone.
- Landskabslementer omfattet af god landbrugs- og miljømæssig stand (GLM)
 - GLM-fortidsminder
 - GLM-søer
- MFO-brak
- MFO-lavskov
- MFO-efterafgrøder og MFO-græsudlæg.

For hver type af miljøfokusområder gælder der en vægtningsfaktor⁶⁹. Vægtningsfaktorerne, der er vist i boksen, afspejler miljøfokusområdernes effekt på miljøet og biodiversiteten.

MFO-type	Vægtningsfaktor
Frivillige MFO-randzoner	1,5
GLM-landskabslementer	1,0
MFO-slånings- og blomsterbrak	1,0
MFO-lavskov	0,3
MFO-efterafgrøder og MFO-græsudlæg	0,3

Du kan udregne et MFO-areals bidrag til opfyldelse af kravet om MFO ved at gange vægtningsfaktoren for arealtypen med størrelsen af arealet.

⁶⁸ § 30, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015

⁶⁹ § 30, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015, jf. bilag X i forordning (EU) nr. 1307/2013 og bilag II i forordning (EU) nr. 639/2014

Eksempel:

En bedrift har 0,50 ha frivillige MFO-randzoner, 0,30 ha GLM-elementer samt 2,00 ha lavskov. Disse arealer ganges med ovenstående vægtningsfaktorer.

Beregning af MFO-areal:

Frivillige MFO-randzoner	(0,50 ha x 1,5) = 0,75 ha
GLM-elementer	(0,30 ha x 1,0) = 0,30 ha
Lavskov	(2,00 ha x 0,3) = 0,60 ha
MFO areal i alt	= 1,65 ha.

Indtegn og anmeld alle arealer

Tegn alle GLM-søer og GLM-fortidsminder med som en del af marken.

Tegn frivillige MFO-randzoner med som en del af marken.

Du kan i fællesskemaet vælge frivillige MFO-randzoner som MFO, hvilket er beskrevet i brugerguiden.

Gå til guiden "[Sådan udfylder du siden Randzoner og MFO-efterafgrøder](#)"

3.3.2 Bedrifter, der skal have 5 procent miljøfokusområder (MFO)

Hvis din bedrift har mere end 15 ha omdriftsarealer, skal du have et areal svarende til 5 procent af omdriftsarealet som miljøfokusområde (MFO)⁷⁰. Du skal være opmærksom på, at hvis du søger støtte under grundbetalingsordningen for arealer omfattet af miljøtilsagn med afgrødekode 312 (20-årig udtagning), 313 (20-årig udtagning med skov), 316 (vådområder eller lavbundslande med udtagning), 317 (vådområder med udtagning), 319 (MFO vådområder eller lavbundslande med udtagning) og 320 (braklagte randzoner), indgår disse som brakarealer ved beregningen af kravet om 5 procent miljøfokusområder.

Hvis du har mere end 15 ha i omdrift og bruger lavskov til at opfylde dit MFO-krav, så er det summen af omdriftsarealet og arealet med lavskov, der danner grundlaget for beregningen af de 5 procent MFO.

⁷⁰ [Artikel 46, stk.1, i forordning \(EU\) nr. 1307/2013](#)

Se eksemplerne nedenfor.

Eksempel 1:

Bedrift med et areal på	16 ha		
- heraf	14 ha	Korn -	omdriftsareal
	2 ha	Lavskov -	permanent afgrøde

Bedriften skal ikke have MFO, da omdriftsarealet (14 ha) er mindre end 15 ha.

Eksempel 2:

Bedrift med et areal på	18 ha		
- heraf	16 ha	Korn -	Omdrift
	2 ha	Lavskov -	permanent afgrøde

Bedriften skal have MFO, da omdriftsarealet (korn) er større end 15 ha. Landbrugeren vælger at anmelde sin lavskov som MFO.

MFO bliver derfor beregnet som 5 procent af omdriftsareal og arealet med lavskov. Dette areal udgør 18 ha (16 ha + 2 ha). Kravet til MFO-areal bliver derfor $(18 \text{ ha} \times 0,05) = 0,90 \text{ ha}$.

Arealet med lavskov bidrager til at opfylde MFO-kravet med 0,6 ha ($2 \text{ ha} \times 0,3$). Bedriften skal derfor udlægge yderligere 0,3 ha MFO for at opfylde kravet.

3.3.3 Undtagelser fra krav om miljøfokusområder (MFO)

Hvis din bedrift har en stor andel af græsarealer, kan du være undtaget fra at have 5 procent MFO. For at være undtaget skal din bedrift leve op til betingelserne i en af nedenstående undtagelser.

Undtagelse 1 – Stor græsandel i omdrift:

Din bedrift er fritaget for kravet om miljøfokusområder, hvis:

- mere end 75 procent af omdriftsarealet anvendes til produktion af græs eller andet grøntfoder (eksklusiv frøgræs), er braklagt eller dyrkes med bælgplanter eller en kombination af disse anvendelser, og
- det resterende omdriftsareal er på 30 ha eller mindre.

Hvis det resterende omdriftsareal udover græs, brak og bælgplanter er større end 30 ha, skal du have 5 procent MFO af hele bedriftens omdriftsareal⁷¹.

I denne sammenhæng er bælgplanter: lucerne, kløver, vikke, ærter, bønner, hestebønner, sødlupiner og sojabønner. Disse afgrøder skal enten være i ren bestand eller i blandinger af bælgplanter.

Eksempel 1: Bedrift undtaget fra kravet:

Bedrift med et omdriftsareal på	100 ha	
- heraf	70 ha	Græs
	6 ha	brak
	10 ha	Bælgplanter
resterende omdriftsareal udgør	14 ha	

Bedriften skal ikke have MFO, da græs og brak udgør mere end 75 procent af omdriftsarealet, og det resterende omdriftsareal er mindre end 30 ha.

⁷¹ [Artikel 46, stk. 4, litra a\), i forordning \(EU\) nr. 1307/2013](#)

Eksempel 2: Bedrift omfattet af kravet:

Bedrift med et omdriftsareal på	200 ha	
- heraf	147 ha	Græs
	4 ha	Brak
	10 ha	Bælgplanter

resterende omdriftsareal udgør 39 ha

Da det resterende omdriftsareal er større end 30 ha, skal du have 5 procent MFO af hele omdriftsarealet på 200 ha. Dette svarer til 10 ha MFO. Heraf kan 4 ha brak indgå. Du skal yderligere have MFO svarende til 6 ha for at opfylde kravet.

Undtagelse 2 – Stor græsandel/både omdrift og permanent græs⁷²

Din bedrift er fritaget fra kravet om miljøfokusområder, hvis:

- mere end 75 procent af det støtteberettigede landbrugsareal er permanent græs, anvendes til produktion af græs eller andet grøntfoder (eksklusiv frøgræs), eller til dyrkning af afgrøder under vand eller er omfattet af en kombination af disse anvendelser, og
- det resterende omdriftsareal er på 30 ha eller mindre.

Hvis det resterende omdriftsareal er større end 30 ha, skal du have 5 procent MFO beregnet på grundlag af hele bedriftens omdriftsareal

Eksempel 1: Bedrift undtaget for kravet:

Bedrift med et landbrugsareal på	100 ha	
- heraf	50 ha	Permanent græs
	26 ha	Frøgræs
resterende omdriftsareal udgør	24 ha	

Bedriften skal ikke have MFO, da permanent græs og frøgræs udgør mere end 75 procent af det støtteberettigede areal, og det resterende omdriftsareal er mindre end 30 ha.

⁷² [Artikel 46, stk. 4, litra b\), i forordning nr. 1307/2013](#)

Eksempel 2: Bedrift ikke undtaget for kravet:

Bedrift med et landbrugsareal på	200 ha	
- heraf	100 ha	permanent græs
	51 ha	græs i omdrift
Resterende omdriftsareal	49 ha	

Bedriften skal have 5 procent MFO af hele omdriftsarealet på 51 ha + 49 ha = 100 ha svarende til 5 ha.

3.3.4 MFO-arealet skal være til stede på kontroltidspunktet

Hvis du i dit fællesskema har anmeldt et MFO-areal, som du ikke kan opretholde eller etablere i løbet af ansøgningsåret, har du mulighed for at anvise et erstatningsareal ved en eventuel kontrol, hvis:

- arealet findes indenfor dine allerede anmeldte arealer
- arealet er til stede på kontroltidspunktet
- arealet lever op til de krav, der gælder for den angivne MFO-type.

Det er ikke muligt at anvise et større erstatningsareal end det MFO-areal, der er anmeldt i dit fællesskema. Har du i fællesskemaet anmeldt et MFO-areal svarende til 4 procent, kan du kun få godkendt erstatningsarealer op til samme procentniveau.

Omfordelingen af MFO kan fx være aktuel, hvis dine MFO-efterafgrøder mislykkes på en anmeldt mark. Her har du fri fleksibilitet til at så dem på andre af dine anmeldte marker i stedet – også selv om de ikke er angivet som MFO-arealer i dit fællesskema.

Det er også muligt at erstatte en anmeldt MFO-randzone med fx almindelige anmeldte brakarealer, der udpeges til MFO-brak, selvom det ikke oprindeligt var anmeldt som MFO. Det er derimod ikke muligt at anvise et produktionsareal, eksempelvis et areal, der er anmeldt med vårbyg, som et MFO-brakareal.

Eksempler

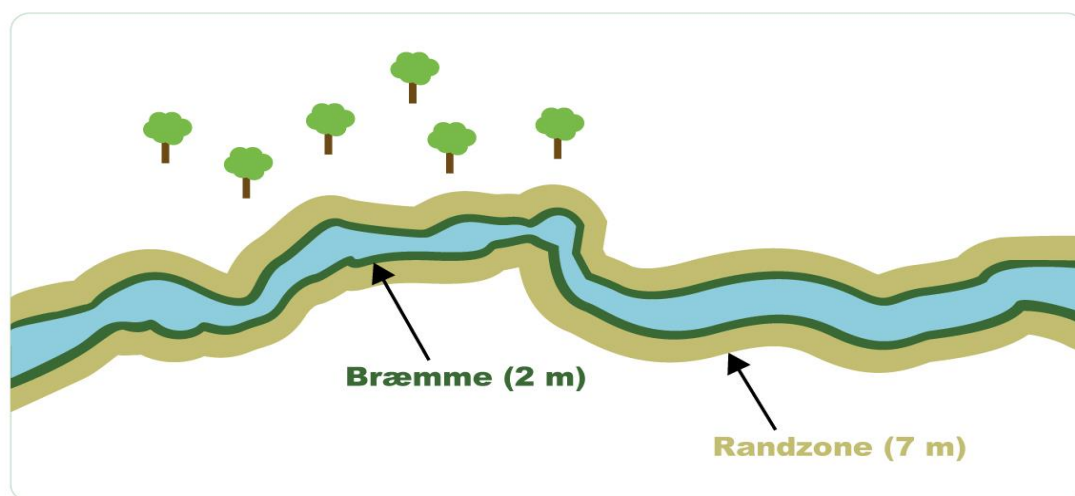
Landmand	Kontroltidspunkt	Anmeldt MFO	Manglende MFO	Konsekvens for MFO-opfyldelsen
A	Sommer	4 % MFO-brak 1 % MFO-efterafgrøder	Ingen MFO-brak Ingen mulige erstatningsarealer	Der mangler 4 % MFO
B	Sommer	4 %. MFO-brak 7 % MFO-efterafgrøder	Ingen MFO-brak Ingen mulige erstatningsarealer	Intet støttetræk, da MFO-efterafgrøderne opfylder MFO-forpligtigheden
C	Efterår	4 %. MFO-brak	Ingen MFO-brak, men på kontroltidspunktet konstateres der på bedriften efterafgrøder, som opfylder kravene til MFO-efterafgrøder (såtid, blandinger mv.)	Arealerne med MFO-efterafgrøder kan anvendes som erstatningsareal svarende til 4 % af MFO-forpligtigheden

3.3.5 Frivillige MFO-randzoner

Med Randzonenlovens ophævelse er det ikke længere obligatorisk at udlægge randzoner. Du kan dog i 2016 fortsat vælge at anvende de tidligere lovpligtige randzoner (evt. sammen med 2 m-bræmmer) eller selvstændige 2 m-bræmmer udlagt i henhold til lov om vandløb som frivillige MFO-randzoner, hvis⁷³:

- de fremgår af Internet Markkort (IMK) 31. december 2015,
- arealerne er støtteberettigede under grundbetalingen⁷⁴, og
- de ligger op ad et omdriftsareal.

⁷⁴ [§ 30, stk. 1, nr. 1 og stk. 3 i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#) og [§ 69 i vandløbsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1579 af 8. december 2015](#)

En frivillig randzone består af det, der tidligere bestod af en obligatorisk randzone og en eventuel 2 m-bræmme.

Frivillige MFO-randzoner anvendt som MFO skal have et plantedække af græs og andet grøntfoder, men der må ikke foretages gødskning og anden jordforbedring, sprøjtning eller anden jordbearbejdning på arealet. Afgræsning og slæt er tilladt på arealet.

Det er desuden tilladt senest 30. april at foretage mekanisk jordbehandling på arealet i en bredde på op til 3 meter fra den tilstødende omdriftsmark, hvis der senest denne dato udsås en blanding af frø- og nektarproducerende plantearter. Plantedækket må dog ikke bestå af korn, raps eller majs i renbestand eller en blanding, der udelukkende består af disse afgrøder⁷⁵.

Støtteberettigede frivillige MFO-randzoner indgår i fastlæggelsen af MFO-arealet med en vægtningsfaktor på 1,5. Det betyder, at 1 ha med frivillige MFO-randzoner kan medregnes som 1,5 ha MFO⁷⁶.

Hvis du tidligere har udlagt en randzone, der ikke længere fremgår af IMK, kan arealet ikke tælle med som en frivillig MFO-randzone. Du kan eventuelt i stedet anmelden arealet som MFO-brak, hvis betingelserne for MFO-brak er opfyldt. Læs mere i afsnit 3.3.7 "MFO-Brak".

⁷⁵ § 30, stk. 5, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015

⁷⁶ §30, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015 og artikel 46, stk. 2, litra d) og stk. 3 i forordning (EU) nr. 1307/2013 samt artikel 45, stk. 5, i forordning (EU) nr. 639/2014

For at kunne medregnes som MFO skal den frivillige MFO-randzone være beliggende på eller op ad et omdriftsareal, som du har rådighed over, fx en kornmark. En frivillig MFO-randzone med permanent græs, der støder op til et areal med permanent græs eller en anden permanent afgrøde, som fx lavskov eller frugttræer, kan ikke medregnes som MFO⁷⁷.

Frivillige MFO-randzoner, som du ønsker at anvende til MFO, skal du indtegne og anmelde sammen med den mark, de støder op til. Du skal angive den relevante afgrødekode for den mark, som den frivillige MFO-randzone indgår i, for hele arealet⁷⁸.

Gå til guiden "[Sådan udfylder du siden Randzoner og MFO-efterafgrøder](#)"

Frivillige MFO-randzoner må gerne ligge op mod arealer med omdriftsgræs eller brak. Hvis den frivillige MFO-randzone bliver anvendt til afgræsning eller slæt, skal MFO-arealet være tydeligt adskilt fra den tilstødende græsmark. Adskillelsen kan fx være en plovfure, en markering med hegnsplæle eller lignende, der markerer adskillelsen så tydeligt, at der i forbindelse med kontrol ikke er tvivl om, at det drejer sig om to forskellige typer arealer⁷⁹. Den frivillige MFO-randzone og arealet med omdriftsgræs eller brak skal dog stadig indtegnes som én mark, hvis arealet skal tælle med som MFO.

Regler for frivillige MFO-randzoner

Frivillige MFO-randzoner skal:

- ligge på eller op ad et omdriftsareal på egen bedrift, fx en kornmark
- indtegnes og anmeldes sammen med den mark, de støder op til
- være tydeligt adskilt fra det areal, de støder op til.

3.3.6 GLM-landskabelementer – Fortidsminder og søer

Du kan anvende landskabelementer, der er omfattet af god landbrugs- og miljømæssig stand (GLM) som miljøfokusområder (MFO). Det drejer sig om GLM-fortidsminder og GLM-søer, også

⁷⁷ [Artikel 46, stk. 2, 2. afsnit i forordning \(EU\) nr. 1307/2013 og § 30, stk. 5 i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

⁷⁸ [§ 9, stk. 6, nr. 1, i bekendtgørelse nr. 1378 af 1. december 2015](#)

⁷⁹ [Artikel 46, stk. 2, litra d\), i forordning \(EU\) nr. 1307/2013](#) samt [artikel 45, stk. 5, i forordning \(EU\) nr. 639/2014 a](#)

kaldet GLM-landskabelementer, som er beliggende på eller op ad et støtteberettiget omdriftsareal. GLM-landskabelementet indgår med en vægtningsfaktor på 1. Det betyder, at du kan medregne 1 ha GLM-landskabelement som 1 ha MFO⁸⁰.

Du skal ikke tegne GLM-landskabelementer ind som selvstændige marker, da beregningen af landskabelementets areal sker automatisk, når elementet er indtegnet som en del af omdriftsmarken, som du søger grundbetaling for. Du anmelder GLM-landskabelementer med samme afgrødekode som den mark, de indgår i⁸¹.

Hvis du har miljø- og økologitilsagn på marken, er der særlige regler for indtegnning af GLM-landskabelementer.

Gå til guiden "[Sådan søger du støtte for GLM-søer, -vandhuller eller GLM-fortidsminder](#)"

GLM-landskabelementer som MFO

Fortidsminder og søer skal:

- være indtegnet på korttema i Internet Markkort
- ligge på eller op ad et omdriftsareal
- indtegnes som en del af den mark, de ligger på.

Eksempel:

En mark på 10 ha med vårbyg indeholder en GLM-sø med randbevoksning med et areal på i alt 1.700 m², der er kortlagt i IMK.

Du indtegner hele marken og indtaster afgrøde kode 1 (vårbyg). Beregningen af GLM-landskabelementets areal og bidrag til dit samlede MFO-areal sker herefter automatisk.

⁸⁰ [Artikel 46, stk. 2, litra c\) og stk. 3, i forordning \(EU\) nr. 1307/2013](#) samt og [§ 30, stk. 1, nr. 2, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

⁸¹ [§ 9, stk. 6, nr. 2, i bekendtgørelse nr. 1378 af 1. december 2015](#)

3.3.7 MFO-brak

Du kan bruge braklagte arealer som miljøfokusområde (MFO), hvis de generelle støttebetingelser for brak er opfyldt. MFO-brak har vægtningsfaktoren 1. Det betyder, at 1 ha brakareal kan medregnes som 1 ha MFO⁸².

Du kan bruge arealer, der i 2015 var omdriftsarealer, som MFO-brak i 2016. Det gælder også arealer, der sidste år var anmeldt som MFO-brak (afgrødekode 308). Det betyder, at arealer, der sidste år var anmeldt med permanente afgrøder eller permanent græs, ikke kan anvendes som MFO-brak i indeværende år.

Når du anmelder MFO-brak med afgrødekode 308 (MFO-Slåningsbrak) eller 325 (MFO-Blomsterbrak) i dit Fællesskema, vil det automatisk indgå i den samlede opfyldelse af MFO på din bedrift. Du skal dog være opmærksom på, at hvis du søger grundbetaling for arealer omfattet af miljøtilsagn med afgrødekode 312 (20-årig udtagning), 313 (20-årig udtagning med skov), 317 (vådområder med udtagning), 319 (MFO vådområder eller lavbundslande med udtagning) og 320 (braklagte randzoner), indgår disse automatisk som MFO-brak. Det betyder, at du kun skal angive afgrødekoden for miljøtilsagnet i fællesskemaet, hvorefter arealet automatisk betragtes som MFO-brak. Dette gælder også, hvis der er søgt grundbetaling under artikel 32. Kode 316 (vådområder eller lavbundslande med udtagning) indgår ikke som MFO-brak.

Hvis du ikke har overholdt støttebetingelserne for braklagte arealer, kan du heller ikke medregne arealet som miljøfokusområde. For arealer, som er støtteberettigede under artikel 32, gælder der dog en undtagelse. Se mere om dette i afsnit 4.11⁸³.

Du skal også være opmærksom på, at hvis der ikke er plantedække på det braklagte areal, kan du få en sanktion for ikke at overholde GLM-reglerne om plantedække. Læs mere om GLM-reglerne i afsnit 4.4.2 "Krydsoverensstemmelseskrav om plantedække på braklagte arealer".

⁸² [§ 30, stk. 1, nr. 3, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#) og [artikel 46, stk. 1, litra a\) og stk. 3, i forordning \(EU\) nr. 1307/2013](#)

⁸³ [§ 19, stk. 3, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#) og [artikel 32, stk. 2, litra b\), nr. iii\), i forordning \(EU\) nr. 1307/2013](#)

Afgrødekoder for MFO-brak

Brakarealer, du anvender til MFO, skal anmeldes i dit Fællesskema med afgrødekode:

- 308 "MFO-Slåningsbrak" eller
- 325 "MFO-Blomsterbrak".

Følgende afgrødekoder tæller automatisk med som MFO-brak:

- 312 (20-årig udtagning)
- 313 (20-årig udtagning med skov)
- 317 (vådområder med udtagning), 319 (MFO vådområder eller lavbundslande med udtagning) og 320 (braklagte randzoner)

Når du bruger et brakareal som MFO fem år i træk, bliver det ikke til permanent græs efter det femte år, selv om plantedækket består af græs og andet grøntfoder. Dette gælder dog kun, så længe du anmelder arealet som MFO-brak i dit Fællesskema. Du skal dog være opmærksom på, at hvis du i 2016 igen anmelder dit areal som græs i omdrift, vil perioden med græs tælle med fra den periode, du senest havde græs, hvilket betyder, at arealet kan være permanent græs efter endt periode med MFO-brak.

Hvis du er undtaget fra kravet om 5 procent MFO, kan du ikke bruge afgrødekoderne 308 "MFO-Slåningsbrak" eller afgrødekoderne 325 "MFO-Blomsterbrak". Hvis du bruger disse to afgrødekoder i dit Fællesskema, vil vi rette det i sagsbehandlingen.

Læs mere om de generelle støttebetingelser for brak i afsnit 4.4 "Braklagte arealer".

3.3.8 MFO-lavskov

Du kan anvende arealer med lavskov som miljøfokusområde (MFO), hvis de overholder betingelserne for grundbetaling til lavskov. Lavskov indgår i MFO-arealet med vægtningsfaktoren 0,3. Det betyder, at 1 ha lavskovsareal kan medregnes som 0,3 ha MFO⁸⁴.

Du må ikke bruge plantebeskyttelsesmidler på din lavskov i det kalenderår, du bruger lavskov som MFO. Du må gerne gødske din MFO-lavskov⁸⁵.

⁸⁴ [§ 30, stk. 1, nr. 4, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#) og [artikel 46, stk. 2, litra g\) og stk. 3 i forordning \(EU\) nr. 1307/2013](#)

⁸⁵ [§ 31, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#) og [artikel 46, stk. 2, litra g\) i forordning \(EU\) nr. 1377/2013](#)

Når du anmelder MFO-lavskov i dit Fællesskema, vil det automatisk indgå i den samlede opfyldelse af MFO på din bedrift.

Afgrødekoder for MFO-lavskov

Du skal anmelde dit areal med lavskov med én af de fire afgrødekoder for MFO-lavskov i dit Fællesskema, hvis du vil bruge lavskov som MFO. Afgrødekoderne er:

602	MFO - Pil
603	MFO - Poppel
604	MFO - El
605	MFO - Lavskov

Bruger du lavskov som MFO, vil udregningen af dit 5 procent miljøfokusområde ske på grundlag af både dit omdriftsareal og dit MFO-lavskovsareal. Lavskovarealer, der ikke er anmeldt som MFO-lavskov, indgår derimod ikke i beregningen af, hvor stort et areal du skal have som MFO.

3.3.9 MFO-efterafgrøder, herunder MFO-græsudlæg

Du kan anvende arealer med efterafgrøder, i form af blandinger og udlæg af græs i hovedafgrøden, som MFO. Efterafgrøder og græsudlæg indgår i fastlæggelsen af MFO-arealet med en vægtningsfaktor på 0,3. Det betyder, at 1 ha med efterafgrøder/græsudlæg kan medregnes som 0,30 ha MFO⁸⁶.

MFO-efterafgrøder og MFO-græsudlæg skal sikre, at jorden om efteråret er dækket med afgrøder, der både har en kvælstofoptagende effekt og fremmer biodiversiteten. MFO-efterafgrøder må ikke blive det efterfølgende års hovedafgrøde. Dette krav gælder ikke for MFO-græsudlæg.

Det er efter MFO-reglerne tilladt at afgræsse og tage slæt på arealer med MFO-efterafgrøder og MFO-græsudlæg.

⁸⁶ [§ 30, stk. 1, nr. 5, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015 og artikel 46, stk. 2, litra i\) og stk. 3, i forordning 1307/2013](#) samt [artikel 45, stk. 9, i forordning \(EU\) nr. 639/2014](#)

Hvis du anmelder et areal i Fællesskema som MFO-efterafgrøder eller græsudlæg, indgår arealet automatisk i den samlede opgørelse af MFO på bedriftsniveau.

MFO-efterafgrøder og pligtige efterafgrøder

MFO-efterafgrøder skal udsås af blandinger af afgrøder, der er godkendt som pligtige efterafgrøder under de nationale regler i gødskningsbekendtgørelsen.

Få overblikket over sammenhængen mellem MFO-efterafgrøder og de pligtige efterafgrøder sidst i dette afsnit. Her kan du se, hvilke MFO-efterafgrøder, der kan anmeldes som pligtige efterafgrøder. Du kan også læse vores faktaark.

Gå til faktaarket "[Efterafgrøder](#)"

Etablering af MFO-efterafgrøder og -græsudlæg

Du kan anvende følgende som MFO:

- Type 1: efterafgrøder etableret som blandinger, sået før eller efter høst, som ikke bliver til næste års hovedafgrøde, eller
- Type2: udlæg af græs, inklusiv græsblandinger, etableret i en hovedafgrøde (ikke græs) før høst. Udlægget må gerne være sået i en vinterafgrøde det foregående ansøgningsår.

Følgende krav skal være opfyldt for MFO-efterafgrøder og MFO-græsudlæg:

Type MFO-efterafgrøde	Senest frist for etablering	Tidspunkt for, hvornår efterafgrøden tidligst kan fjernes ⁸⁷ (nedpløjes, nedvisnes eller anden form for destruktion)	Krav om efterfølgende afgrøde*
1. Blandinger af efterafgrøder sået før eller efter høst	1. august	27. oktober	Anden afgrøde MFO-efterafgrøden må ikke blive næste års hovedafgrøde
Senere frist for efterafgrødeblandinger, som kun indeholder korsblomstrede arter, alm. rug, stauderug, honningurt eller vårbyg	20. august	27. oktober	MFO-efterafgrøden må ikke blive næste års hovedafgrøde
2. Græsudlæg udlagt i en hovedafgrøde (ikke græs)	31. maj	27. oktober	Intet krav
Senere frist for græsudlæg, hvor hovedafgrøden er majs	30. juni	27. oktober	Intet krav

* Vær opmærksom på, at der ikke nødvendigvis gælder samme krav for de pligtige efterafgrøder. Se mere under afsnittet "Sammenhæng mellem MFO-efterafgrøder og de pligtige efterafgrøder", som står længere nede i dette afsnit.

Hvis ovenstående frister ikke kan overholdes på grund af usædvanlige vejrforhold, kan NaturErhvervstyrelsen udskyde fristen for såning af MFO-efterafgrøder med op til 4 uger, og fristen for at fjerne efterafgrøderne og græsudlæg med op til 2 uger⁸⁸.

⁸⁷ [§ 32, stk. 3, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

⁸⁸ [§ 32, stk. 4, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

MFO-efterafgrøder og -græsudlæg skal fremstå som veletablerede på arealet for at kunne godkendes som MFO. Overvej derfor en sikker metode til udsåning af efterafgrøden og græsudlægget. Hvis efterafgrøden ikke fremstår veletableret, vil arealet ikke blive godkendt som MFO.

Du skal være opmærksom på, at det kan være en udfordring at have veletablerede efterafgrøder/græsudlæg i sent høstede afgrøder, som fx græsudlæg i majs, fordi efterafgrøden/græsudlægget skal være veletableret og jævnt fordelt på arealet allerede i september og oktober.

Billedet til højre viser en mark med efterafgrøder i form af græsudlæg i majs, der ikke kan godkendes som MFO-efterafgrøder, da græsudlægget ikke fremstår veletableret på arealet.

Majs med græs som efterafgrøde.
Det ses svagt midt i stubben.

Nedenfor er det beskrevet, hvad der særligt gælder for MFO-efterafgrøder og MFO-græsudlæg.

Blandinger af MFO-efterafgrøder – sammensætning

Blandinger af efterafgrøder kan være sået før eller efter høst og skal efterfølges af vårsæd. En blanding skal bestå af mindst to typer af nedenstående afgrøder:

- korn
- græs
- korsblomstrede afgrøder
- cikorie
- honningurt.

Cikorie, honningurt, græs, forskellige slægter af korn samt forskellige arter af korsblomstrede afgrøder betragtes som forskellige typer afgrøder. Det vil sige, at du fx kan blande:

- to forskellige arter af korsblomstrede afgrøder
- en korsblomstret art og korn, fx olieræddike og havre
- græs og korn
- cikorie og korn

- honningurt og korn
- forskellige slægter af korn, fx byg og havre.

Derimod kan fx olieræddike og radise (Strukturator) ikke udgøre en blanding, der kan anvendes som MFO-efterafgrøde, da de er samme art (*Raphanus sativus*).

Spildkorn og spildfrø i marken betragtes ikke som en efterafgrøde.

Blandinger skal sås samlet. Hvis du ikke udsår de forskellige afgrøder, der indgår i blandingen samtidigt, men vælger at så de forskellige frø i flere arbejdsgange, skal det normalt ske samme dag.

For at efterafgrøden kan godkendes som MFO, skal det kunne ses tydeligt i marken, at efterafgrøden er udsået som en blanding af mindst to afgrøder⁸⁹. Der skal derfor som minimum være to arter af de udsåede afgrøder pr. kvadratmeter på arealet. Husk samtidig, at efterafgrøden skal være veletableret.

Billedet til højre viser en mark med efterafgrøder, der kan godkendes som MFO-efterafgrøder, da:

- det klart fremgår, at det er en blanding af mindst to af de tilladte afgrøder (gul sennep og olieræddike)
- afgrødeblandingen er dækkende på arealet
- efterafgrøden fremstår veletableret.

MFO-græsudlæg – sammensætning

Du kan også vælge at bruge udlæg af græs i en hovedafgrøde som MFO. Udlæg kan bestå af græs eller andre urteagtige planter, der traditionelt forekommer på naturlige græsarealer eller normalt indgår i græsblandinger⁹⁰. Det betyder, at du fx kan bruge kløvergræsblandinger m.v. som MFO-græsudlæg. Kløver og lucerne i renbestand betragtes ikke som græs og kan derfor ikke bruges som MFO-græsudlæg.

⁸⁹ [§ 32, stk. 1, nr. 2 og stk. 6, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

⁹⁰ [§ 32, stk. 1, nr. 1, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

Udlæg af græs kan benyttes som MFO-efterafgrøde, hvis det er sået i hovedafgrøden i ansøgningsåret eller i en vinterafgrøde året før. Udlæg af græs kan ikke etableres i en græsmark.

Græsudlæg udsået efter 31. maj, dog 30. juni i majs, kan ikke anvendes som MFO-efterafgrøder.

Du kan bruge de eksisterende afgrødekoder med N-norm til MFO-græsudlæg, og du må derfor gøde disse udlæg.

Der er ikke krav om, at MFO-græsudlæg skal efterfølges af en anden afgrøde. Det betyder, at græsudlæg kan fortsætte som en græsmark det efterfølgende år.

Sammenhæng mellem MFO-efterafgrøder/græsudlæg og de pligtige efterafgrøder

Du kan bruge udlæg af græs eller efterafgrødeblandinger til at overholde både kravet til efterafgrøder i henhold til gødskningsbekendtgørelsen og kravet til efterafgrøder udlagt som MFO, hvis de efterfølges af en vårsået afgrøde⁹¹.

Hvis du ikke har et efterafgrødekrav i henhold til gødskningsbekendtgørelsen, men gerne vil bruge efterafgrøder som MFO, skal dine efterafgrøder kun overholde kravene til efterafgrøder som MFO.

Du skal være opmærksom på, at der gælder forskellige bestemmelser for MFO-efterafgrøder og pligtige efterafgrøder.

Oversigten nedenfor beskriver, hvilke typer af efterafgrøder og græsudlæg, der kan anvendes i forhold til reglerne for MFO-efterafgrøder og de pligtige efterafgrøder.

Typer af efterafgrøde og græsudlæg	MFO- efterafgrøde	Pligtige efterafgrøder	Krav om efterfølgende afgrøde
Blandinger af godkendte afgrøder – efterfulgt af en vårafgrøde	X	X	Ja
Græsudlæg, rent græs – efterfulgt af en vårafgrøde	X	X	Ja
Blandinger af godkendte afgrøder – efterfulgt af en vinterafgrøde	X		Ja

⁹¹ [§2, og 3, i bekendtgørelse nr. 828 af 3. juli 2015](#) som ændret ved [bekendtgørelse nr. 973 af 26. august 2015](#)

Græsudlæg, græsblandinger (fx kløver) – efterfulgt af en vårafgrøde	X	Ja
Græsudlæg, rent græs og græsblandinger (fx kløver) – ikke efterfulgt af en vårafgrøde	X	Nej
En godkendt afgrøde sået før eller efter høst – efterfulgt af en vårafgrøde	X	Ja
Frøgræs, der efter høst fortsætter som efterafgrøde – efterfulgt af en vårafgrøde	X	Ja
Mellemafgrøder	X	Ja
Blandinger af godkendte afgrødearter, sået før eller efter høst, der bliver til en hovedafgrøde året efter		Nej

Når du indsender dit Fællesskema, skal du angive, om dine efterafgrøder/græsudlæg skal anvendes som MFO og dermed opfylde MFO-reglerne.

Blandinger af efterafgrøder kan også anvendes til at overholde krav i henhold til miljøgodkendelser, som du har fået efter husdyrgodkendelsesloven, med mindre der findes specifikke krav til efterafgrøderne i miljøgodkendelsen.

Eksempel:

En bedrift på 100 ha udsår 10 ha efterafgrøder som en blanding af korn og cikorie efter en høst i juli. Efterafgrøden efterfølges af en vårsæd. De 10 ha efterafgrøde tæller med som 3 ha MFO (10 ha x 0,3). Samtidig kan de 10 ha medregnes som pligtige efterafgrøder efter de nationale regler.

3.3.10 Anmeldelse af MFO-arealer

I Fællesskemaet skal du anmelde alle dine MFO-arealer sammen med den mark, som de er tilknyttet⁹².

Hvis du anmelder marker med GLM-landskabelementer (fortidsminder og små søer), indgår arealet automatisk som MFO, når GLM-landskabelementerne indgår i en mark, og fællesskemaet beregner automatisk MFO-arealet ud fra de korttemaer, der ligger i IMK. Det vil sige, at hvis din mark overlapper med denne type, beregner fællesskemaet dette overlap, og medregner det som MFO-areal.

⁹² [§ 9, stk. 6, i bekendtgørelse nr. 1378 af 1. december 2015](#)

Hvis du anmelder marker med frivillige MFO-randzoner, MFO-efterafgrøder eller MFO-græsudlæg, skal du i fællesskemaet sætte hak ud for marken i den relevante kolonne.

Du kan vælge at anmelde alle dine marker med MFO-efterafgrøder og først senere tage stilling til, hvilke marker der reelt skal sås MFO-eftergrøder på. Hvis du vælger at benytte dig af denne mulighed, skal du være opmærksom på, at i beregningen af, om du opfylder kravet om 5 procent MFO, tæller alle markerne med. Dvs. når du endeligt beslutter hvilke marker, der skal etableres MFO-efterafgrøder på, skal du være opmærksom på, om du overholder kravet om 5 procent MFO.

Hvis du anmelder marker med:

- MFO-brak eller
- MFO-lavskov,

skal du bruge en af afgrødekoderne for MFO-brak eller afgrødekoden for MFO-lavskov i fællesskemaet, hvis arealerne skal tælle med som MFO.

Oplysninger om MFO-efterafgrøder/græsudlæg og pligtige efterafgrøder

- a) Anmeld MFO-efterafgrøder/græsudlæg i fællesskemaet, når du søger om støtte.
- b) Indberet de nationale efterafgrøder i skemaet Gødningskvote og Efterafgrøder.

[Gå til vejledningen til skemaet Gødningskvote og Efterafgrøder](#)

3.3.11 Overlap mellem flere typer MFO på samme areal

Hvis du på din bedrift har to eller flere typer af MFO, som overlapper med hinanden, kan kun den ene type medregnes som MFO på det sted, hvor overlappet findes. Det er den type MFO, der har den højeste vægtningsfaktor, der prioriteres ved den automatiske beregning⁹³.

De enkelte typer MFO prioriteres i denne rækkefølge:

- Frivillige MFO-randzoner
- GLM-landskabselementer (GLM-fortidsminder og GLM-søer)
- brak
- lavskov

⁹³ [§30, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

- efterafgrøder og græsudlæg.

Frivillige randzoner og GLM-landskabselementer, som ligger op ad eller på marker med permanent græs eller permanente afgrøder, kan ikke medregnes⁹⁴.

Lavskov er en permanent afgrøde, og derfor kan kun selve lavskovsmarken medregnes. 2 m-bræmmer, randzoner og GLM-elementer på eller op ad et areal med lavskov kan således ikke medregnes.

MFO-afgrødekoder:

308	MFO – Slåningsbrak
325	MFO – Blomsterbrak
602	MFO – Pil
603	MFO – Poppel
604	MFO – El
605	MFO – Lavskov

⁹⁴ [§ 30, stk. 3, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015 og artikel 46, stk. 2, 2. afsnit i forordning \(EU\) nr. 1307/2013](#)

Eksempel:

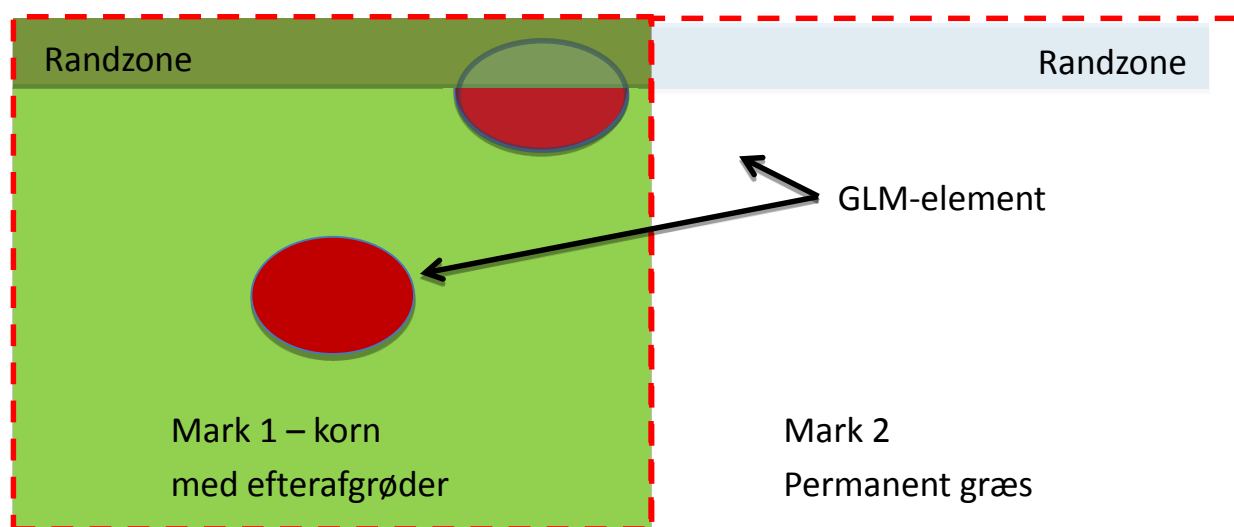
Du har en mark på 12 ha med vinterbyg. Der er følgende MFO-arealer på marken:

- en frivillig MFO-randzone på 0,40 ha,
- et GLM-fortidsminde på 0,08 ha fordelt med halvdelen på den frivillige MFO-randzone og en fjerdedel på bygmarken
- endnu et GLM-fortidsminde på 0,04 ha på selve marken
- du sår desuden MFO-efterafgrøde på marken.

Se illustration nedenfor.

Følgende medregnes automatisk som MFO i fællesskemaet

	Faktor	Beregning	MFO-areal
hele randzonen på 0,40 ha	1,5	1,5 x 0,40 ha	0,60 ha
den del af GLM-fortidsmindet, som ikke ligger på randzonen på 0,02 ha	1,0	1,0 X 0,02 ha	0,02 ha
GLM-fortidsmindet, som ligger helt på kornmarken på 0,04 ha	1,0	1,0 X 0,04 ha	0,04 ha
Den resterende del af vinterbygmarken med efterafgrøde på 12,00 ha - 0,40 ha - 0,02 ha - 0,04 ha = 11,54	0,3	0,3 x 11,54 ha	3,46 ha
Anmeldt MFO-areal i alt			4,12 ha

3.4 Opretholdelse af permanent græs

Det tredje grønne krav er opretholdelse af permanent græs.

Kravet om opretholdelse af permanent græs består af to dele:

1. Opretholdelse af specifikke permanente græsarealer i miljømæssigt sårbare områder (MSO), se afsnit 3.4.1.
2. Opretholdelse af det samlede areal med permanent græs i Danmark, se afsnit 3.4.3.

Hvad er permanent græs?

Permanent græs er landbrugsarealer, der har været udlagt med græs og andet grøntfoder i mere end fem på hinanden følgende år. Dette er uanset, om arealet har været jordbearbejdet og genetableret med nyt græs. Læs om definitionen af græs og andet grøntfoder under afsnit 4.3. Der gælder nogle undtagelser til denne definition for arealer, der anmeldes som MFO-brak og for visse arealer med miljøtilsagn. Læs mere om dette i afsnit 4.2.

Denne definition af permanent græs gælder også for økologisk drevne arealer.

Økologisk drevne arealer er ikke omfattet af de grønne krav. Hvis du som autoriseret økolog råder over økologiske arealer med permanent græs, er du derfor ikke forpligtet til at overholde de nedenstående krav, der gælder for opretholdelse af permanent græs. Se endvidere afsnit 3.1.2 "Fritagelse for økologiske bedrifter".

3.4.1 Permanent græs i miljømæssigt sårbare områder (MSO)

Miljømæssigt sårbare områder (MSO), er kulstofholdige jorder og vådområder, der ligger inden for en Natura 2000-naturtype i et Natura-2000 område⁹⁵. Permanent græs inden for et af disse områder, skal opretholdes.

Hvis du råder over sådanne arealer, er du derfor forpligtet til at fastholde dem som permanent græs. Det indebærer, at du ikke lægger arealerne om til andet brug, og at du ikke pløjer arealerne.

Her kan du se de miljømæssigt sårbare områder

Du kan se de miljømæssigt sårbare områder i Internet Markkort, IMK, under "Landbrugstemaer". Her kommer du også til at kunne se, hvilke arealer der i 2015 var

⁹⁵ [§ 33, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015, jf. artikel 45, stk. 1, i forordning 1307/2013](#)

permanent græs inden for disse områder, og som derfor ikke må pløjjes og lægges om til anden anvendelse.

3.4.2 Strigling af permanent græs i MSO

Du må gerne strigle arealerne forud for eftersåning, selvom der er forbud mod pløjning af permanent græs i de miljømæssigt sårbare områder (MSO), når det sker med henblik på at vedligeholde arealets græsplantedække. Ved strigling forstås meget let jordbehandling, så det kun er de øverste 3 cm i jorden, der berøres. Du må ikke ødelægge rodnettet.

Derudover må du foretage direkte såning, hvor du sår direkte uden forudgående jordbearbejdning, når dette sker med henblik på at vedligeholde arealets græsplantedække.

Anden lovgivning for jordbehandling

Det er dit ansvar at sikre, at jordbehandling ikke strider imod begrænsninger fra anden lovgivning, fx Natura 2000-reglerne eller Naturbeskyttelseslovens § 3.

Du skal desuden være opmærksom på, at naturbeskyttelseslovens regler om anmeldelse af ændret drift i Natura 2000-områder også gælder. Der kan derfor være græsarealer uden for de miljømæssigt sårbare områder, der heller ikke kan indgå i omdriften.

Hvis du er i tvivl om den lovgivning, der knytter sig til naturbeskyttelsen, kan du kontakte din kommune.

3.4.3. Årlig opgørelse af permanent græs i Danmark

Danmark skal følge udviklingen i, hvor meget permanent græs, der er på vores landbrugsarealer. Hvert år opgør vi derfor, hvor stor en del af landbrugsarealet, der ligger som permanent græs, og sammenligner det med en referenceandel⁹⁶.

Referenceandelen er fastsat i 2015 ud fra andelen af permanent græs i 2015⁹⁷. Det betyder, at vi fremover skal sammenligne andelen af permanent græs med 2015.

Hvis der et år er væsentlig mindre permanent græs end i 2015, vil der blive indført et eller flere nye tiltag for at modvirke, at mere permanent græs lægges om.

⁹⁶ [artikel 45, stk. 2, i forordning \(EU\) nr. 1307/2013](#)

⁹⁷ [§ 34, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

Forbud mod omlægning af permanent græs

Hvis andelen af permanent græs falder med mere end 3 procent i forhold til 2015, vil der blive indført et forbud mod at lægge permanent græs om til andet brug⁹⁸. Forbuddet mod omlægning vil blive opretholdt indtil andelen af permanent græs igen er oppe på mindst 97 procent af andelen i 2015.

Du vil kunne søge om dispensation fra dette forbud⁹⁹. En dispensation vil være betinget af, at du udlægger et andet landbrugsareal af tilsvarende størrelse som permanent græs. Et sådan erstatningsareal skal ligge som permanent græs i fem år fra og med det år, hvor arealet anmeldes som erstatningsareal. Det gælder også, hvis arealet allerede har ligget som græsareal i nogle år¹⁰⁰.

Hvis andelen af permanent græs falder med mere end 5 procent i forhold til 2015, vil der dog ikke være mulighed for at søge om dispensation¹⁰¹.

Krav om genetablering af permanent græs

Hvis andelen af permanent græs falder med mere end 5 procent i forhold til 2015, vil du kunne blive pålagt enten¹⁰²:

- helt eller delvis at genetablere de arealer med permanent græs, som er blevet lagt om til andet brug, eller
- at udlægge nye arealer med permanent græs svarende til det areal, som er blevet lagt om til andet brug.

Krav om at skulle udlægge eller genetablere et areal med permanent græs skal være opfyldt ved udløb af ansøgningsfristen det efterfølgende år¹⁰³.

3.4.4 Hvem kan blive pålagt genetablering?

Det er de ansøgere, som råder over et areal, der er blevet lagt om fra permanent græs til anden anvendelse i løbet af de seneste 2 år, der kan få stillet et krav om genetablering af permanent græs¹⁰⁴.

⁹⁸ [§ 35, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#), jf. [artikel 44, stk. 1, i forordning \(EU\) nr. 639/2014](#)

⁹⁹ [§ 35, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

¹⁰⁰ [artikel 44, stk. 1, 2. afsnit, i forordning \(EU\) nr. 639/2014](#)

¹⁰¹ [§ 36, stk. 5, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

¹⁰² [§ 36, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#), jf. [artikel 45, stk. 3, i forordning \(EU\) nr. 1307/2013](#)

¹⁰³ [Artikel 44, stk. 3, 4. afsnit i forordning \(EU\) nr. 639/2014](#)

¹⁰⁴ [§ 36, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#), jf. [artikel 44, stk. 3, 1. afsnit i forordning \(EU\) nr. 639/2014](#)

Påbud om retablering af permanent græs vil først blive givet til landbrugere, som har omlagt fra permanent græs til anden anvendelse, som ikke skyldes forpligtelser efter Landdistriktsprogrammet¹⁰⁵.

3.5 Nedsættelse af den grønne støtte

For at få den grønne støtte skal du opfylde de tre grønne krav. I dette afsnit kan du læse om konsekvensen af ikke at overholde de grønne krav.

Der er to måder, hvorpå du kan få nedsat din grønne støtte:

- ved reduktion
- ved sanktion (først fra 2017. I 2016 kan du ikke få nogen sanktion. Se afsnit 3.5.10).

Udregning af den grønne støtte

Du kan udregne din grønne støtte på følgende måde:

[betalingsrettighedernes gennemsnitsværdi] x [fastslået areal i ha] x 0,45.

Det fastslåede areal er det areal, som du har aktiveret betalingsrettigheder for under grundbetalingen.

Hvis du fx har et fastslået areal på 102 ha, og gennemsnitsværdien af dine betalingsrettigheder er 1.300 kr., vil du kunne modtage følgende beløb i grøn støtte i 2015: $1.300 \times 102 \text{ ha} \times 0,45 = 59.670 \text{ kr.}$

Beløbet reduceres ved manglende opfyldelse af de grønne krav.

3.5.1 Reduktion af den grønne støtte

Udgangspunktet er, at du kan få grøn støtte til det samme antal ha, som du kan modtage grundbetaling for. Det vil sige det støtteberettigede areal, som du aktiverer betalingsrettigheder for.

Hvis du ikke lever op til ét eller flere af de grønne krav, vil det areal, du kan få grøn støtte for, blive reduceret. Hvor stor reduktionen bliver, kommer an på, hvor langt du er fra at opfylde et eller flere af kravene.

¹⁰⁵ [§36, stk. 3, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

Det antal ha, som du mangler for at opfylde et krav, bliver ganget med en fast faktor og trukket fra det areal, du kan modtage grøn støtte for. Denne reduktion påvirker kun din grønne støtte og ikke andre støtteordninger, heller ikke grundbetalingen.

3.5.2 Sådan udregnes reduktionen

Reduktionen bliver udregnet på baggrund af, hvor stor en overskridelse af de enkelte krav, der er tale om.

Reduktionen kan udregnes som en fast faktor ganget med overskridelsen i ha. Denne nedsættelsesfaktor er:

Krav	Faktor til reduktion
Flere afgrødekategorier på bedriften:	
1. Den største afgrødekategori må ikke overstige 75 procent af omdriftsarealet	2 Reduktionen = [overskridelsen i ha] x 2
2. De to største afgrødekategorier må ikke overstige 95 procent af omdriftsarealet	10 Reduktionen = [overskridelsen i ha] x 10
5 procent miljøfokusområder	10 Reduktionen = [overskridelsen i ha] x 10
Opretholdelse af permanent græs:	1 Reduktionen = [overskridelsen i ha] x 1
3. Bevarelse af den danske andel af arealer med permanent græs	
4. Opretholdelse af specifikke permanente græsarealer i miljømæssigt sårbare områder (MSO).	

Den udregnede reduktion bliver trukket fra det fastslåede areal. Har du fx en samlet reduktion på 20 ha, bliver de 20 ha trukket fra det fastslåede areal.

Den grønne støtte efter reduktionen er lig med:

[betalingsrettighedernes gennemsnitsværdi] x [reduceret fastslået areal i ha] x 0,45.

Det fastslåede areal er det samme areal, som du kan få grundbetaling for. Det reducerede fastslåede areal er det fastslåede areal fratrukket reduktionen af den grønne støtte.

Eksempel:

Hvis du har et fastslået areal på 102 ha under grundbetalingen og en reduktion på 20 ha, bliver din grønne støtte:

$$1.300 \times (102 \text{ ha} - 20 \text{ ha}) \times 0,45 = 47.970 \text{ kr.}$$

3.5.3 Loft over reduktionen

Der er indført følgende lofter over reduktion af den grønne støtte:

- Summen af reduktioner for manglende opfyldelse af de to krav om flere afgrødekategorier udtrykt i antal ha kan ikke overstige det fastslåede omdriftsareal.
- Reduktion for manglende opfyldelse af kravet om 5 procent miljøfokusområder udtrykt i antal ha kan ikke overstige det samlede fastslåede omdriftsareal.
- Summen af reduktioner for manglende opfyldelse af kravene om flere afgrødekategorier og kravet om 5 procent miljøfokusområder udtrykt i antal ha kan heller ikke overstige det samlede fastslåede omdriftsareal.
- Summen af reduktioner for manglende opfyldelse af alle de tre grønne krav kan ikke overskride den samlede grønne støtte. Den grønne støtte kan altså maksimalt reduceres til 0 kr¹⁰⁶.

3.5.4 Manglende opfyldelse af kravet om flere afgrødekategorier

Der er fastsat to regler om flere afgrødekategorier¹⁰⁷:

1. den største afgrødekategori må ikke overstige 75 procent af omdriftsarealet, og
2. de to største afgrødekategorier tilsammen må ikke overstige 95 procent af omdriftsarealet.

¹⁰⁶ [Artikel 27, stk. 2, i forordning \(EU\) nr. 640/2014](#)

¹⁰⁷ [Artikel 24, i forordning \(EU\) nr. 640/2014](#)

Den største afgrødekategori må ikke overstige 75 procent af omdriftsarealet

Ved manglende opfyldelse af kravet om, at den største afgrødekategori ikke må overstige 75 procent af omdriftsarealet, reducerer vi arealet, der danner grundlag for din grønne støtte¹⁰⁸. Vi beregner reduktionen ved at gange afvigelsen i ha med 2.

Eksempel 1 – Den største afgrødekategori må ikke overstige 75 procent af omdriftsarealet:

En bedrift har et fastslået areal på 102 ha, fordelt på 100 ha i omdrift og 2 ha med permanent græs beliggende i et miljømæssigt sårbart område (MSO). Omdriftsarealet består af 80 ha majs og 20 ha græs og andet grøntfoder. Den største afgrødekategori er altså majs, der udgør 80 ha.

Arealet med den største afgrødekategori må maksimalt udgøre 75 ha (75 procent af omdriftsarealet = 75 procent x 100 ha).

Bedriften har imidlertid udlagt 80 ha med majs. Kravet er altså overskredet med 5 ha.

Reduktionen af den grønne støtte bliver på: [5 ha for meget afgrøde] x 2 = 10 ha.

Det støtteberettigede areal udgør i eksemplet 102 ha. Dette areal reduceres med 10 ha, så det areal, der kan modtages grøn støtte for, reduceres til 92 ha.

Landbrugeren i eksemplet kan udregne sin grønne støtte på følgende måde, hvis de andre grønne krav opfyldes:

[betalingsrettighedernes gennemsnitsværdi] x [reduceret fastslået areal i ha] x 0,45 = .
1.300 kr. x 92 ha x 0,45 = 53.820 kr.

Vær opmærksom på, at værdien af dine betalingsrettigheder kan være forskellig fra den værdi, der er brugt i eksemplet.

¹⁰⁸ [Artikel 24, i forordning \(EU\) nr. 640/2014](#)

De to største afgrødekategorier må tilsammen ikke overstige 95 procent af omdriftsarealet

Når arealet med de to største afgrødekategorier overskrider grænsen på 95 procent af det samlede omdriftsareal, vil reduktionen svare til 10 gange overskridelsen i ha:

Overtrædes begge grænser for udlagte hovedafgrøder, vil reduktionen svare til de to reduktioner lagt sammen. Der kan dog ikke ske en reduktion på mere end størrelsen af omdriftsarealet.

Eksempel 2 - De to største afgrødekategorier tilsammen må ikke overstige 95 procent af omdriftsarealet

Bedriften fra eksempel 1 har majs på 80 ha og græs og andet grøntfoder på 20 ha.

Det tilladte areal med de to største afgrødekategorier er 95 ha (95 procent af omdriftsarealet = 95 procent x 100 ha).

De to største afgrødekategorier er "majs" og "græs eller andet grøntfoder", som udgør 100 ha. Overskridelsen er på 5 ha (100 ha - 95 ha).

Reduktionen bliver: [5 ha for meget afgrøde] x 10 = 50 ha.

Eksempel 3 - Overtrædelse af begge krav

Bedriften fra eksempel 1 og 2 har mere end 75 procent af hovedafgrøden "majs" og mere end 95 procent af de to største afgrøder "majs" og "græs eller andet grøntfoder". Den samlede reduktion af den grønne støtte bliver på:

$([5 \text{ ha for meget hovedafgrøde}] \times 2) + ([5 \text{ ha for meget af de to største afgrøder}] \times 10)$
 $50 + 10 = 60 \text{ ha.}$

Det støtteberettigede areal udgør 102 ha. Dette areal reduceres med 60 ha, så det areal, der kan modtages grøn støtte for, reduceres til 42 ha.

Landbrugeren i eksemplet kan udregne sin grønne støtte på følgende måde, hvis de andre grønne krav opfyldes:

$[\text{Betalingsrettighedernes gennemsnitsværdi}] \times [\text{reduceret fastslået areal i ha}] \times 0,45 =$
 $1.300 \text{ kr.} \times 42 \text{ ha} \times 0,45 = 24.570 \text{ kr.}$

Læs mere i afsnit 3.2 "Krav om flere afgrødekategorier".

3.5.5 Manglende opfyldelse af kravet om miljøfokusområder

Det er et krav, at miljøfokusområder skal udgøre mindst 5 procent af din bedrifts omdriftsareal. Ved manglende opfyldelse af forpligtelsen reduceres arealet, der danner grundlag for udbetaling af den grønne støtte med 10 gange afvigelsen i ha¹⁰⁹.

Eksempel 4 – MFO:

Bedriften i eksemplet skal have 5 ha MFO (100 ha omdrift x 5 procent). Bedriften har udlagt 0 ha MFO. Reduktionen af den grønne støtte bliver på: [5 ha manglende MFO] x 10, hvilket giver 50 ha.

Landbrugeren i eksemplet kan udregne sin grønne støtte på følgende måde, hvis de andre grønne krav havde været opfyldt:

[betalingsrettighedernes gennemsnitsværdi] x [reduceret fastslået areal i ha] x 0,45 =
1.300 kr. x 52 ha x 0,45 = 30.420 kr.

3.5.6 Manglende opfyldelse af flere krav

Hvis en landmand har overtrådt både kravet om flere afgrøder og kravet om 5 procent miljøfokusområder, skal reduktionerne lægges sammen.

Der er fastsat følgende loft over den samlede reduktion for manglende opfyldelse af de to krav om flere afgrøder og kravet om 5 procent miljøfokusområder (MFO): Summen af reduktionerne for manglende opfyldelse af kravene om flere afgrøder og MFO-areal udtrykt i antal ha kan ikke overstige det samlede fastslåede omdriftsareal.

¹⁰⁹ [Artikel 26, i forordning \(EU\) nr. 640/2014](#)

Eksempel 5 – den samlede reduktion:

Den samlede reduktion som følge af manglende opfyldelse af kravet om flere afgrøder og MFO-areal i eksemplet ovenfor udgør 60 ha + 50 ha = 110 ha. Reduktionen begrænses til 100 ha (omdriftsarealet i eksemplet) pga. det ovennævnte loft over reduktionen.

Det støtteberettigede areal under ordningen for grøn støtte udgør 102 ha. Dette areal reduceres med 100 ha, så det areal, der kan modtages grøn støtte for, reduceres til 2 ha.

Landbrugeren i eksemplet kan udregne sin grønne støtte på følgende måde, hvis han opfylder kravet om at opretholde permanent græs:

[betalingsrettighedernes gennemsnitsværdi] x [reduceret fastslået areal i ha] x 0,45 =
1.300 kr. x 2 ha x 0,45 = 1.170kr.

3.5.7 Manglende overholdelse af pløje- og omlægningsforbuddet

Kravet om at opretholde permanent græs har to dele¹¹⁰:

- bevarelse af den danske andel af arealer med permanent græs. se afsnit 3.4.3
- opretholdelse af specifikke arealer med permanent græs i miljømæssigt sårbare områder (MSO) (se afsnit 3.4.3).

a. Forpligtigelsen til at opretholde en vis andel af arealer med permanent græs på landsplan bliver først et individuelt krav, hvis andelen falder med mere end 3 procent. Har du i den situation fået påbud om konvertering eller genetablering, og overholder du ikke dette påbud, vil der ske en reduktion af det areal, der danner grundlag for udbetaling af den grønne støtte. Reduktionen svarer til det areal, den manglende overholdelse vedrører. Nedsættelsesfaktoren er derfor 1.

b. Hvis du pløjer et permanent græsareal, som ligger i et miljømæssigt sårbart område (MSO) inden for Natura 2000, eller omlægger det til anden anvendelse, vil der ske en reduktion i det areal, der danner grundlag for udbetaling af den grønne støtte. Reduktionen svarer til det areal, som overtrædelsen er sket på. Nedsættelsesfaktoren er også i dette tilfælde 1¹¹¹.

¹¹⁰ [Artikel 25, i forordning \(EU\) nr. 640/2014](#)

¹¹¹ [Artikel 25, i forordning \(EU\) nr. 640/2014](#)

Eksempel 6 – pløje- og omlægningsforbuddet:

Hvis landbrugeren i eksempel 1-5 pløjer sine 2 ha med permanent græs, som ligger i et miljømæssigt sårbart område (MSO), kan landbrugeren udregne sin grønne støtte på følgende måde, hvis de andre grønne krav havde været opfyldt:

$$[\text{betalingsrettighedernes gennemsnitsværdi}] \times [\text{reduceret fastslået areal i ha}] \times 0,45 \\ = 1.300 \text{ kr.} \times (102 - 2) \text{ ha} \times 0,45 = 58.500 \text{ kr.}$$

3.5.8 Den maksimale reduktion for manglende opfyldelse af alle tre grønne krav

Der er fastsat følgende loft over den samlede reduktion: Summen af reduktioner for alle de tre grønne krav kan ikke overskride den samlede grønne støtte¹¹². Den grønne støtte kan altså maksimalt nedsættes til 0,00 kr.

Ansøgeren i de ovenstående eksempler får en samlet reduktion for alle tre grønne krav på 102 ha (100 ha for den samlede manglende opfyldelse af kravene om flere afgrødekategorier og MFO og 2,00 ha for manglende opfyldelse af kravet om at opretholde permanent græs). Landbrugeren samlet grundlag for grøn støtte er netop 102 ha (omdriftsareal + permanent græs). Reduktionen medfører altså, at landbrugeren ikke får grøn støtte, fordi arealet beregnes til 0,00 ha.

3.5.9 Højere reduktion efter de første tre overskridelser (fra 2018)

De første tre gange, du ikke opfylder kravet om flere afgrøder eller kravet om MFO fra 2015 og frem, udregner vi reduktionen som beskrevet i de forrige afsnit.

Den fjerde gang, du ikke opfylder ét af de tre krav, fordobler vi reduktionen for den manglende opfyldelse af dét krav.

Den manglende opfyldelse behøver ikke ske i tre på hinanden følgende år.

Det først mulige år, du kan have overtrådt et af de grønne krav fire gange, er i 2018.

De førømtalte lofter over reduktionen gælder fortsat. Du kan altså aldrig få reduceret den grønne støtte til mindre end 0,00 kr., medmindre du samtidig sanktioneres. Læs mere i næste afsnit.

¹¹² [Artikel 27, stk. 2, i forordning \(EU\) nr. 640/2014](#)

3.5.10 Sanktion (fra 2017)

Sanktion er ikke det samme som reduktion, som er gennemgået i de forrige afsnit. Der er tale om to forskellige mekanismer til nedsættelse af den grønne støtte.

Sanktionen bliver indfaset over fire år. I 2016 er der ingen sanktion, og der kan således udelukkende ske en reduktion af den grønne støtte¹¹³.

Fra 2017 kan manglende opfyldelse af de grønne krav ligeledes resultere i en sanktion. Denne sanktion kan i 2017 maksimalt udgøre 20 procent af den grønne støtte. I 2018 og frem kan sanktionen højst udgøre 25 procent af den grønne støtte. Sanktionsbeløbet kan i nogle tilfælde blive modregnet i støtte under andre støtteordninger, fx grundbetalingen. Læs mere nedenfor.

Den maksimale nedsættelse (reduktion + sanktion) kan således i 2018 højst blive 125 procent af den grønne støtte, 100 procent i reduktion og 25 procent i sanktion. Der bliver først modregnet 100 procent i den grønne støtte. Derefter bliver der modregnet de resterende 25 procent i anden støtte, typisk i grundbetalingen¹¹⁴.

Udregning af sanktionen

Sanktionen bliver beregnet på baggrund af den procentmæssige afvigelse. Afvigelsen bliver beregnet på baggrund af, hvor mange procent den beregnede reduktion udgør af det areal, som ansøgeren kan få støtte til efter reduktion¹¹⁵.

Sanktionen bliver beregnet efter samme "trappemodell", som bliver brugt ved sanktion for arealafvigelser for grundbetalingen:

- Afvigelser under 3 procent eller 2 ha: Der fratrækkes ikke sanktion.
- Afvigelser over 3 procent eller 2 ha: Der fratrækkes en sanktion på det dobbelte af den beregnede reduktion. Som følge af loftet over sanktioner, skal sanktionsbeløbet divideres med 5 i 2017. I 2018 og frem divideres der med 4.
- Afvigelser over 20 procent - i 2017: Sanktion på 20 procent af det beløb, man ville være berettiget til i grøn støtte efter reduktion. Sanktionen stiger til 25 procent i 2018. Overstiger sanktionsbeløbet den grønne støtte, bortfalder den grønne støtte helt.

¹¹³ [Artikel 77, stk. 6, tredje afsnit i forordning \(EU\) nr. 1306/2013](#)

¹¹⁴ [Artikel 57, stk. 2, i forordning \(EU\) nr. 1306/2013](#) og [artikel 6 i forordning \(EU\) nr. 809/2014](#), samt [artikel 28, i forordning \(EU\) nr. 640/2014](#)

¹¹⁵ [Artikel 28, i forordning \(EU\) nr. 640/2014](#)

- Afvigelser over 50 procent – i 2017: Der pålægges den samme sanktion som ved 20 procent afvigelse, se ovenfor. Derudover reduceres støtten yderligere med et beløb svarende til 20 procent af den beregnede reduktion. Både sanktionen og den yderligere reduktion stiger til 25 procent i 2018. Dette beløb kan modregnes i anden støtte, der udbetales i samme år eller op til 3 efterfølgende kalenderår, hvorefter det eventuelt resterende beløb annulleres.

Eksempel – sanktion:

En landbruger har et støtteberettiget areal på 100 ha.

Han har fået en reduktion på 40 ha.

Det reducerede fastslåede areal er derfor 60 ha.

Afvigelsesprocenten er: $[\text{reduktionen}] / [\text{reduceret fastslået areal}] \times 100 \% = (40 \text{ ha} / 60 \text{ ha}) \times 100 = 66,6 \%$.

Afvigelsen er derfor over 50 pct.

Sker den manglende opfyldelse i 2017, vil landbrugere få en sanktion på 12 ha (20 pct. af 60 ha) og dermed få nedsat den grønne støtte yderligere. Det areal, han kan modtage støtte for, vil derfor blive nedsat til 48 ha.

Derudover reduceres støtten yderligere med et beløb svarende til 20 procent af den beregnede reduktion, dvs. 8 ha (20 pct. af 40 ha). Dette beløb kan modregnes i andre støtteordninger, herunder grundbetalingen. Men da de 8 ha kan modregnes i den grønne støtte, bliver de det. Det areal, landbrugeren kan modtage grøn støtte for, vil derfor blive nedsat til 40 ha (60 – 12 – 8 ha).

Anmeldelse af et mindre omdriftsareal end det konstaterede

Hvis det i kontrollen konstateres, at:

- der er anmeldt et for lille omdriftsareal,
- det ikke-anmeldte areal er over 0,1 ha, og
- ansøger pga. underanmeldelsen er undtaget de grønne krav,

beregnes der en sanktion på yderligere 10 procent af den reducerede grønne støtte. Denne sanktion skal dog ligeledes divideres med hhv. 5 og 4 i 2017 og frem.

Den maksimale sanktion

Loftet over sanktionerne medfører, at den samlede sanktion kan udgøre op til 25 procent af den grønne støtte i 2018.

Hvis sanktionen kan modregnes i den grønne støtte, bliver den det. Kan beløbet ikke modregnes eller kun delvist modregnes i den grønne støtte, vil det resterende beløb blive modregnet i anden støtte, typisk i grundbetalingen. Denne modregning kan foretages i op til tre år, indtil beløbet er tilbagebetalt.

Den maksimale sanktion i kroner kan udregnes som:

[betalingsrettighedernes gennemsnitsværdi] x [fastslået areal] x 0,25 (eller 0,20 i 2017) x 0,45.

Det fastslåede areal er det areal, som ansøgeren har aktiveret betalingsrettigheder til under grundbetalingsordningen.

4. Hvilke arealer er støtteberettigede under grundbetalingen?

Du kan søge om støtte til alle dine landbrugsarealer, hvis du under normale vejrforhold kan dyrke og høste dem i perioden 15. maj til 15. september¹¹⁶. For arealer med permanent græs er perioden 1. juni til 15. september¹¹⁷.

Landbrugsarealer er arealer, der er drevet landbrugsmæssigt¹¹⁸.

Du skal udføre en landbrugsaktivitet på alle dine landbrugsarealer for at være berettiget til støtte for dem¹¹⁹. Den landbrugsaktivitet, du som minimum skal udføre på dine arealer, er afhængig af arealtypen. Der er således forskellige krav for:

- omdriftsarealer, se afsnit 4.1-4.6
- arealer med permanent græs, se afsnit 4.3
- arealer med permanente afgrøder, se afsnit 4.7.

Endvidere er følgende også støtteberettiget:

- GLM-landskabselementer, se afsnit 4.8
- vildt- og bivenlige tiltag, se afsnit 4.9

¹¹⁶ [§ 19, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

¹¹⁷ [§ 24, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

¹¹⁸ [§ 2, stk. 1, nr. 2-5, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

¹¹⁹ [§ 19, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

- arealer, der er en del af vand-, miljø- og skovprojekter, se afsnit 4.11.

For at være berettiget til grundbetaling skal arealet, uanset arealtypen, være sammenhængende og have et areal på mindst 0,30 ha. Et areal betragtes som sammenhængende, hvis det er muligt at komme fra en mark til en anden mark med en landbrugsmaskine, der er 4 meter i bredden. De to marker skal desuden ligge i samme markblok. Se mere om, hvad der gælder for sammenlægning af arealer under 0,30 ha, i afsnit 2.6.1.

4.1 Frister og aktivitetskrav for omdriftsarealer

Omdriftsarealer er alle arealer, der indgår i omdriften og dyrkes med henblik på produktion af afgrøder, eller arealer, der er til rådighed for produktion af afgrøder, men som ligger brak¹²⁰.

4.2. Hvornår er et omdriftsareal dyrket?

Et areal er dyrket, når det under normale vejrforhold fremstår tilsået eller tilplantet med en produktionsafgrøde senest 31. maj. Hvis du dyrker sent udsåede grøntsager, og der ikke har været sået anden afgrøde inden 31. maj, har du dog frem til 31. august til at tilså eller tilplante arealet¹²¹.

Hvis du får kontrol, skal det være tydeligt, at du dyrker dine arealer for at producere afgrøder. Når du har etableret dit areal med en afgrøde, har du overholdt aktivitetskravet for arealet.

På omdriftsarealer må der være op til 100 enkeltstående træer eller buske på over en meter i højden pr. ha, uden at det får betydning for støtten for dit areal.

Klynger af træer eller buske er ikke støtteberettigede. Klynger er grupper af mindst fire træer på over en meter i højden, hvor trækronerne når sammen på et areal over 100 kvadratmeter¹²².

Du skal være opmærksom på, at der gælder særlige støttebetingelser for arealer med græs, se afsnit 4.3, arealer med gartneriafgrøder og planteskolekulturer, se afsnit 4.5, og arealer med hamp, se afsnit 4.6.

¹²⁰ [§ 2, stk. 1, nr. 2, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

¹²¹ [§ 23, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

¹²² [§ 20, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

4.3 Du kan få støtte for dine landbrugsarealer med græs

Græs er landbrugsarealer, der dyrkes med græs og andet grøntfoder. "Græs og andet grøntfoder" omfatter græs og andre planter, der normalt forekommer på græsningsarealer, hvad enten de er naturlige eller tilsåede. Afgroeder, som fx kløver, lucerne eller byg, er ikke græs, men vil i en blanding med græs blive betragtet som "græs og andet grøntfoder". Hvis du sår en kornafgrøde i et eksisterende græsareal for at øge foderudbyttet, vil arealet derfor stadig være et græsareal.

Bemærk, at arealer, der dyrkes med rullegræs eller med frøgræs med henblik på produktion af frø, ikke hører til kategorien "græs og andet grøntfoder".

4.3.1. Hvornår er et græsareal permanent græs?

Græsarealer får status som permanent græs efter mere end fem på hinanden følgende år som græsareal. Det gælder også, hvis arealet har været jordbearbejdet og genetableret med nyt græs¹²³. Indtil der har været græs på arealet i mere end 5 år, betragtes det som græs i omdrift.

Der gælder undtagelser fra femårsreglen for arealer, der anmeldes som MFO-brak og for visse arealer med miljøtilsagn. Se afsnittet nedenfor.

Arealer med permanent græs skal være mindst 0,30 ha for at være støtteberettigede¹²⁴. Marker med permanent græs kan kun sammenlægges med andre støtteberettigede marker med permanent græs. Læs mere om sammenhængende arealer under 0,30 ha i afsnit 2.6.1.

MFO-brak bliver ikke til permanent græs

Et areal i omdrift opnår ikke status som permanent græs, så længe du anmelder det som MFO-brak. Når du ikke længere anmelder arealet med MFO-brak, får det samme status, som det havde, da du anmeldte det som MFO-brak første gang.

Arealer, der var anmeldt med MFO-brak i 2015, kan fortsat anmeldes som MFO-brak i 2016.

Nedenfor er vist eksempler på, i hvilke situationer et areal kan anmeldes som MFO-brak, og i hvilke det ikke kan, fordi det er blevet til permanent græs. Det afgørende er, om arealet var omdrift året før det år, du anmelder det med MFO-brak første gang.

¹²³ [§ 2, stk. 1, nr. 4, i bekendtgørelse 1377 af 1. december 2015](#) og [Artikel 4, stk. 1, litra h\), i forordning \(EU\) 1307/2013](#)

¹²⁴ [§ 16, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Korn	Korn	Græs år 1	Græs år 2	Græs år 3	Græs år 4	Græs år 5	MFO-brak
Korn	Græs år 1	Græs år 2	Græs år 3	Græs år 4	Græs år 5	Perm. græs	Permanent græs
Korn	Græs år 1	Græs år 2	Græs år 3	Græs år 4	Græs år 5	MFO- brak	MFO-brak

Hvilken status har arealer med miljøtilsagn?

Når dit græsareal er omfattet af tilsagn om tilskud til miljøvenligt landbrug eller til miljø- og klimavenligt landbrug, så bevarer arealet den samme status frem til ophør af tilsagnsperioden.

Hvis tilsagnsperioden begyndte 1. september 2004 eller tidligere, har arealet status som omdriftsareal gennem hele tilsagnsperioden.

Nedenfor er vist tre eksempler på, hvilken status et areal vil have i 2016 efter endt tilsagnsperiode. Fælles for eksemplerne er, at tilsagnsperioden ophører i 2015. Det afgørende er, hvilken status arealet havde ved tilsagnets begyndelse.

2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Græs år 3	Græs år 4	Tilsagn	tilsagn	tilsagn	tilsagn	tilsagn	Omdrift
Græs år 4	Græs år 5	Tilsagn	tilsagn	tilsagn	tilsagn	tilsagn	Omdrift (hvis anden afgrøde end græs)
Græs år 5	Perm. græs	Tilsagn	Tilsagn	tilsagn	tilsagn	tilsagn	Permanent græs

4.3.2 Støttebetingelser for arealer med græs

Dine landbrugsarealer med græs i omdrift eller permanent græs er støtteberettigede, hvis du opfylder aktivitetskravet på arealerne¹²⁵.

Aktivitetskravet for græsarealer er følgende:

- Du skal slå plantedækket på dit græsareal mindst én gang årligt i perioden 1. juni til 15. september¹²⁶.

¹²⁵ [§ 24, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015, artikel 4, stk. 1, litra c\) og stk. 2, litra a\) og b\) i forordning \(EU\) 1307/2013, samt artikel 5 og 6 i forordning \(EU\) nr. 639/2014](#)

¹²⁶ [§ 24, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

- Sammenhængende områder på arealet større end 100 m², som du ikke har slået i perioden 1. juni til 15. september, er ikke støtteberettigede¹²⁷.
- Du kan erstatte slåningen med afgræsning. Afgræsning skal udføres på en sådan måde, at mere end 50 procent af plantedækket fremstår afgræsset og under 40 cm højt 15. september. Det betyder, at arealet skal fremstå som jævnt afgræsset. Dyrene skal have afgræsset på hele arealet. Er der fx kun afgræsset i nærheden af vandtrug, er dette ikke tilstrækkeligt. Der må dog på arealet være områder under 100 m², der har en plantedækkehøjde på over 40 cm. Områder på arealet, der er større end 100 m² og ikke bærer præg af en jævn afgræsning i perioden 1. juni til 15. september, er ikke støtteberettigede¹²⁸.

Landbrugsarealer med græs er støtteberettigede, hvis du har overholdt aktivitetskravet om slåning eller afgræsning. Arealer, der overvejende består af mos, lav og/eller dværgbuske, som lyng, revling mv., er dog ikke støtteberettigede.

Bemærk, at kløver og lucerne i renbestand, rullegræs samt frøgræs, der dyrkes med henblik på produktion af frø, ikke hører til afgrødekategorien "græs og andet grøntfoder".

Du skal altid overholde aktivitetskravet på dine græsarealer, hvis du ønsker at modtage grundbetaling for dem. Det gælder også, selvom du har tilsagn til pleje af græs- og naturarealer.

Pas godt på markvildtet!

Når du høster eller slår plantedækket på dine arealer, bør du altid overveje, om du kan gøre det på en sådan måde, at du tager hensyn til markvildtet. Du kan fx udsætte slåning af græsmarker til august måned af hensyn til, at vildtets yngel er udvokset og derfor lettere undgår maskinerne. Sen slåning efter blomstringsperioden er også en fordel for markens biodiversitet.

[Gå til pjecen](#)

Tilladt antal træer på arealer med permanent græs

På arealer med permanent græs vil antallet af træer og buske, som udgør et areal på op til 500 m², indgå som en del af beregningen af markblokkens støtteprocent. Du indtegner derfor

¹²⁷ [§ 24, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

¹²⁸ [§ 24, stk. 3, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

disse arealer sammen med resten af marken. Du kan læse mere om markblokkens støtteprocent i afsnit 6.4 "Markblokkens støtteprocent på permanent græs".

4.4 Braklagte arealer

Braklagte arealer er landbrugsarealer i omdrift, der i en periode tages ud af den landbrugsmæssige produktion¹²⁹. I det kalenderår, hvor et areal er anmeldt som brak, må der fra 1. januar til 31. december hverken ske afgræsning eller tages slæt på arealet, og det må ikke anvendes til opbevaring¹³⁰. Du skal dog fortsat holde arealet i en stand, der gør det egnet til opdyrkning eller afgræsning.

Det er forbudt at slå plantedækket i perioden 1. maj til 31. juli¹³¹. Forbuddet er af hensyn til markvildtet.

Du har mulighed for at udlægge op til 10 procent af dit brakareal med vildt- og bivenlige tiltag med en maksimal bredde på 10 meter. I den forbindelse er sådanne tiltag ikke omfattet af aktivitetskrav om slåning og heller ikke forbudsperioden mod slåning. Læs mere om dette i afsnit 4.9. Bemærk, at brakarealer er underlagt krav om plantedække efter reglerne om krydsoverensstemmelse. Læs mere om krav til plantedækket på brakarealer i næste afsnit.

4.4.1 Støttebetingelser for brak

Dine braklagte arealer må ikke bruges produktionsmæssigt i hele ansøgningsåret fra 1. januar til 31. december¹³². Det betyder, at arealet i hele ansøgningsåret ikke må afgræsses, og at du ikke må tage slæt og bruge arealet til opbevaring af fx halmballer eller ensilagestakke fra andre marker i denne periode.

Du skal holde braklagte arealer i en stand, så de nemt kan bringes ind i driften igen. Derfor skal du i brakperioden udføre minimum én aktivitet, som sikrer, at arealet holdes i en stand, der gør det egnet til dyrkning eller afgræsning¹³³. Du skal vælge én af følgende to aktiviteter på brak:

- slåningsbrak, hvor arealet skal slås mindst én gang i perioden 1. august til 15. september

¹²⁹ [Artikel 4, nr. 1, litra f\), i forordning \(EU\) nr. 1307/2013](#)

¹³⁰ [§ 27, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

¹³¹ [§ 27, stk. 7, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

¹³² [§ 27, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

¹³³ [Artikel 4, stk. 1, i forordning \(EU\) nr. 639/2014](#)

- blomsterbrak, hvor der senest 30. april foretages en kombineret aktivitet af en mekanisk jordbearbejdning og isåning af en blanding af frø- og nektarproducerende plantearter.

Uanset valget af aktivitet må du ikke anvende jordforbedringsmidler eller plantebeskyttelsesmidler på dine braklagte marker i brakperioden. Du må dog gerne nedvisne og jordbehandle arealet i forbindelse med overgang til dyrkning af vintersæd¹³⁴. Se mere om omlægning af braklagte arealer i afsnit 4.4.3.

Slåningsbrak

Fra 1. august til 15. september skal du slå plantedækket mindst én gang¹³⁵. Du må ikke slå plantedækket i perioden 1. maj til 31. juli¹³⁶. I andre perioder må du gerne slå plantedækket, men det vil ikke tælle med i opfyldelsen af aktivitetskravet.

Du må ikke fjerne det afslåede plantedække fra arealet i det kalenderår, hvor marken er anmeldt som brak¹³⁷. Men du må gerne opstakke det afslåede plantemateriale, fx i et hjørne på arealet, eller snitte plantematerialet i forbindelse med slåningen. Ved at gøre dette kan du give plantedækket lys og luft, så det kan give føde til agerlandets dyr og fugle. Du må foretage en let jordbehandling, som fx strigling.

Hvis du vælger slåning som aktivitet, skal du enten anvende afgrødekode nr. 310 "Slåningsbrak" eller afgrødekode nr. 308 "MFO-Slåningsbrak". Det er ikke tilladt at foretage en mekanisk jordbearbejdning og efterfølgende så en blanding af frø- og nektarproducerende plantearter på arealer anmeldt med afgrødekode 308 og 310.

Blomsterbrak

Fra 1. januar til og med 30. april skal du foretage en mekanisk jordbehandling og udså en blanding af frø- og nektarproducerende plantearter. Udsåningen af frøblanding skal ske senest 30. april. Du må ikke udså korn, majs eller raps i renbestand eller en blanding, der udelukkende består af disse afgrøder¹³⁸.

¹³⁴ [§ 27, stk. 3-5, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015.](#)

¹³⁵ [§ 27, stk. 5, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

¹³⁶ [§27, stk. 7, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

¹³⁷ [§27, stk. 6, i Bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

¹³⁸ [§27, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

Hvis du vælger denne aktivitet, er du ikke forpligtiget til at skulle slå dit areal i perioden 1. august til 15. september.

Hvis du ønsker at anvende denne aktivitet, skal du enten bruge afgrødekode nr. 324 "Blomsterbrak" eller afgrødekode nr. 325 "MFO-Blomsterbrak".

Hvad kan du gøre for at fremme biodiversiteten på brakarealer?

Biodiversitet opnås ved at skabe variation. Dette gælder uanset, om området ligger brak i ét eller flere år. På arealer med blomsterbrak kan du blandt andet gøre en ekstra indsats for biodiversiteten ved at:

- udså en frøblanding tyndt, som tillader, at den naturlige flora også kan etablere sig.
- udså en varieret frøblanding af flere arter, slægter og familier af både enårige og flerårige blomsterplanter, der producerer blomster, nektar og pollen, samt store og små frø og frugter gennem hele sæsonen. Dette skaber en uensartet plantetæthed og plantesammensætning på hele arealet.
- etablere græs i striber eller pletter inde i marken, hvilket giver gode vilkår for gnavere, som er byttedyr for rovdyr, rovfugle og ugle.
- sikre, at der både er et tæt og åbent plantetække og et højt og lavt plantedække.

Kilde: Århus Universitet

Du kan kombinere slåningsbrak og blomsterbrak

Hvis du på samme areal vil opfylde aktivitetskravet ved slåning på en del, og du på den anden del vil opfylde aktivitetskravet ved at tilså arealet med en blanding af frø- og nektarproducerende planter i foråret, skal du dele marken op i to dele og anmelde de to dele med hver sin afgrødekode for brak.

Ved at kombinere de to forskellige aktiviteter på brak kan du være med til at skabe et varieret plantedække, som kan være med til at styrke biodiversiteten på dine brakarealer.

Du må gerne fjerne uønskede plantearter og undgå krydsbestøvning på dine brakmarker

Det er en generel betingelse, at du ikke må fjerne plantematerialet fra dine brakarealer i hele ansøgningsåret. Dette gælder både for de arealer, som du anvender som slåningsbrak og blomsterbrak. Uanset forbudsperioden 1. maj til 31. juli må du dog gerne slå og anvende plantebeskyttelsesmidler på dine brakarealer i hele ansøgningsåret, hvis:

- der er risiko for krydsbestøvning mellem brakarealerne og marker til dyrkning af markfrø af græsmarksplanter, bælplanter og bederoer inden for de afstande, som er fastsat i certificeringsreglerne¹³⁹
- der er behov for at bekæmpe giftige, aggressive eller uønskede plantearter, som fx flyvehavre, kæmpebjørneklo, brændenælder og tidsler¹⁴⁰. I sådanne tilfælde må disse plantearter gerne selektivt slås og nedvisnes ved brug af plantebeskyttelsesmidler og derefter fjernes fra dine brakarealer¹⁴¹.

4.4.2 Krydsoverensstemmelseskrav om plantedække på braklagte arealer

Braklagte arealer er omfattet af reglerne om krydsoverensstemmelse med hensyn til etablering og opretholdelse af plantedække.

[Gå til vejledning om krydsoverensstemmelse](#)

Der er ikke krav til sammensætningen af plantedækket i reglerne om krydsoverensstemmelse. Plantedækket skal være således, at arealet ikke har karakter af sort jord. Et typisk plantedække på brak vil være tilbageværende stubbe efter høst samt fremspiring af spildfrø. En anden ofte anvendt mulighed er at udså en græsblanding. Du skal af hensyn til jorderosion og miljøet opretholde plantedækket gennem hele brakperioden.

Bemærk, at hvis du på dit brakareal anvender barjordsstriber i forbindelse med et vildttiltag, så vil disse blive vurderet i forhold til reglerne om vildt- og bivenlige tiltag, hvor der gælder særlige regler for omfanget af barjordsstriber. Se nærmere i afsnit 4.9.

Du må gerne efterså dele af plantedækket på dit braklagte areal med henblik på at opfylde KO-kravet om plantedække. Ved eftersåning må du foretage den nødvendige jordbehandling, dog ikke pløjning.

4.4.3 Omlægning af braklagte arealer

Når du skal omlægge dine brakarealer gælder forskellige krav alt afhængig af, om du skal så en vinterafgrøde eller en vårafgrøde.

¹³⁹ [§ 27, stk. 8, nr. 1, i bekendtgørelse 1377 af 1. december 2015, jf. bilag 3, afsnit II, i bekendtgørelse nr. 1511 af 11. december 2015 \(markfrøbekendtgørelsen\)](#)

¹⁴⁰ [§ 27, stk. 8, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

¹⁴¹ [§ 27, stk. 8 og 9, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

Etablering af frugttræer og andre permanente afgrøder sidestilles med, at der etableres en afgrøde til høst i det efterfølgende år.

Du må ikke plante juletræer om efteråret på et braklagt areal, da juletræer ikke er en støtteberettiget afgrøde.

Omlægning om efteråret:

Du kan etablere en vinterafgrøde med henblik på høst det efterfølgende år. Forud for etablering af vinterafgrøden må plantedækket på det braklagte areal nedvisnes fra 1. juli, ligesom du må foretage jordbehandling, såning og gødsning samt anvende jordforbedringsmidler og plantebeskyttelsesmidler fra 1. august¹⁴².

Den forberedende aktivitet kan erstatte de to aktivitetskrav (slåning eller en kombineret jordbearbejdning og udsåning af en blanding af frø- og nektarproducerende plantearter), se afsnit 4.4.1¹⁴³.

Omlægning med henblik på etablering af en vårafgrøde det efterfølgende forår:

Hvis du vil etablere en vårafgrøde det efterfølgende år, må du foretage jordbehandling fra 1. november på ler- og humusjord (JB nr. 5-11) og fra 1. januar det efterfølgende år på sandjord (JB nr. 1-4)¹⁴⁴.

Nedvisning i sommeren forud for etablering af en vårafgrøde er ikke tilladt.

4.5 Støttebetingelser for arealer med gartneriafgrøder og planteskolekulturer

Arealer, du dyrker med gartneriafgrøder og planteskolekulturer direkte i bundjorden, er støtteberettigede uanset, om du dyrker dem på friland eller under glas eller anden form for overdækning. For vækst- og drivhuse er der ikke et mindstekrav om, at marken skal være 0,30 ha¹⁴⁵.

Du kan ikke få støtte til planter, der dyrkes i potter eller i bakker, da forudsætningen for at få støtte er, at der er kontakt mellem afgrødernes rodnet og den underliggende jord¹⁴⁶. Du skal anmelde arealer med planter i potter som øvrige arealer i fællesskemaet.

¹⁴² [§ 27, stk. 3, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

¹⁴³ [§ 27, stk. 5, i bekendtgørelse 1377 af 1. december 2015](#)

¹⁴⁴ [§ 27, stk. 4, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

¹⁴⁵ [§ 16, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

¹⁴⁶ [Artikel 4, stk. 1, litra f\), i forordning nr. 1307/2013](#)

Hvis du dyrker stiklinger og lignende, som du skal bruge i din egen bedrift, er arealerne kun støtteberettigede, hvis der er tale om stiklinger af planter, som er støtteberettigede, efter du udplanter dem¹⁴⁷.

Du kan ikke få støtte for arealer med juletræer¹⁴⁸. Hvis du dyrker juletræsplanter til udplantning med henblik på at sælge dem, er arealerne dog støtteberettigede¹⁴⁹. Du skal kunne fremvise dokumentation for salg for indeværende år og i nogle tilfælde også for tidligere år.

Der er særlige regler for arealer, der dyrkes med permanente afgrøder. Det kan du læse mere om i afsnit. 4.7 "Permanente afgrøder".

4.6 Støttebetingelser for arealer med hamp

Du kan modtage støtte for landbrugsarealer med hamp, hvis du opfylder følgende støttebetingelser:

- Du skal have en tilladelse til at dyrke hamp. Du kan ikke modtage grundbetaling for et større areal med hamp, end du har fået tilladelse til at dyrke¹⁵⁰.
- Dit areal med hamp skal mindst være på 0,30 ha¹⁵¹.
- Du skal så hampen senest 31. maj¹⁵².
- Du skal så med certificerede hampefrø¹⁵³.
- Du skal oplyse os om, hvilken udsædsmængde (kg pr ha) og type hampefrø, du bruger på hver enkelt mark. Det skal du gøre i bemærkningsfeltet i fællesskemaet¹⁵⁴.
- Du skal have indsendt samtlige originale certificeringsmærkesedler fra emballagen på udsæden, så vi har dem senest 30. juni. Vi kan ikke godkende kopier eller indscannede certificeringsmærkesedler¹⁵⁵.
- Du må tidligst høste hampen 10 dage efter blomstringens afslutning¹⁵⁶.

¹⁴⁷ [Artikel 4, stk. 1, litra j\), i forordning \(EU\) nr. 1307/2013](#)

¹⁴⁸ [Artikel 32, stk. 2 og artikel 4, stk. 1, litra e\), f\) og q\), i forordning \(EU\) nr. 1307/2013](#)

¹⁴⁹ [Artikel 4, stk. 1 litra j\), i forordning \(EU\) nr. 1307/2013](#)

¹⁵⁰ [§ 2a, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 557 af 31. maj 2011](#)

¹⁵¹ [§ 16, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

¹⁵² [§ 23, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

¹⁵³ [Artikel 32, stk. 6, i forordning \(EU\) nr. 1307/2013, artikel 17, stk. 7, og artikel 45 i forordning \(EU\) nr. 809/2014](#)

¹⁵⁴ [Artikel 17, stk. 7, litra a\) og b\), i forordning \(EU\) nr. 809/2014](#)

¹⁵⁵ [Artikel 17, stk. 7, litra c\), i forordning \(EU\) nr. 809/2014](#)

¹⁵⁶ [Artikel 45, stk. 4, i forordning \(EU\) nr. 809/2014](#)

Tilladelse til at dyrke hamp

- Du skal have tilladelse til at dyrke hamp i Danmark. Dette gælder også, selv om du ikke søger støtte til arealet.
- Du skal søge tilladelsen hos NaturErhvervstyrelsen, og den gælder for ét år ad gangen.
- Du skal give os besked, hvis du, efter du har fået tilladelsen, ændrer på dine arealer med hamp.
- Du kan finde vejledning og ansøgningskema til at søge om tilladelse til dyrkning af hamp på NaturErhvervstyrelsens hjemmeside.

4.7 Permanente afgrøder

Landbrugsarealer med permanente afgrøder er støtteberettigede under grundbetalingen, hvis du driver dem landbrugsmæssigt.

En permanent afgrøde er en afgrøde, der holdes ude af omdriften og giver udbytte i flere år¹⁵⁷. Det kan fx være frugttræer, bærbuske, lavskov, elefantgræs og rørgræs, der bliver dyrket på det samme areal i 5 år eller mere. Det kan også være fx rabarber, jordbær og asparges, der på grund af dyrkningsformen holdes ude af omdriften i mere end 2 vækstperioder.

Hvis der ved kontrol opstår tvivl om, hvorvidt dit areal er drevet landbrugsmæssigt, skal du fremvise:

- dokumentation for beplantning af arealet (kvittering for indkøb af planter) eller
- dokumentation for salg af afgrøder.

Hvis du ikke dyrker dine permanente afgrøder med henblik på høst, skal du holde arealet i en god plantagemæssig stand, der sikrer, at hovedafgrøden ikke overvokses af ukrudt, og at opvækst af buskads fjernes fra afgrøderækkerne¹⁵⁸. Arealer skal fremstå som vedligeholdte, dyrkede arealer og må ikke ligge som natur eller vildnis.

I de følgende afsnit, 4.7.1, 4.7.2 og 4.7.3, kan du læse de nærmere støttebetingelser for lavskov, frugttræer og -buske samt elefant- og rørgræs.

¹⁵⁷ [Artikel 4, litra g\), i forordning \(EU\) nr. 1307/2013](#)

¹⁵⁸ [§ 25, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

4.7.1 Støttebetingelser for lavskov

Arealer med lavskov er kun støtteberettigede, hvis du driver dem landbrugsmæssigt med henblik på stævning. Et areal skal være på mindst 0,30 ha og være veldefineret og velafgrænset¹⁵⁹. En mark med lavskov kan ikke sammenlægges med andre støtteberettigede marker end lavskov¹⁶⁰.

Arealet skal være et landbrugsareal, og der må ikke være fredskovspligt på arealet. Du skal stævne træerne senest ved udgangen af det 10. år efter etableringen eller seneste stævning¹⁶¹.

Hvad er lavskovsarealer?

Ved lavskovsarealer forstås arealer tilplantet med alle arter inden for følgende slægter: hassel (*Corylus* spp.), løn (*Acer* spp.), ask (*Fraxinus* spp.), avnbøg (*Carpinus* spp.), birk (*Betula* spp.), el (*Alnus* spp.), eg (*Quercus* spp.), elm (*Ulmus* spp.), pil (*Salix* spp.) og poppel (*Populus* spp.), enten i blandinger eller i ren bestand¹⁶². Siden 2015 har det ikke været tilladt at have ikke-godkendte lavskovsarter som en del af lavskoven. På arealer med lavskov eller permanente afgrøder er det dog tilladt at have op til 100 træer eller buske på over 1 meter i højden ud over den afgrøde, der er på arealet.

Antal træer pr. ha

Arealer med lavskov skal altid bestå af mindst 8.000 godkendte planter pr. ha. For poppel i renbestand er kravet mindst 2.000 planter pr. ha. Plantetæthedskravet er en støttebetingelse og skal overholdes med levende planter¹⁶³.

Anlæg af spor og gange

Inden for lavskovsarealet og i den umiddelbare omkreds må der være arbejdsarealer i form af kørespor og gange. Kørespor og gange må højst udgøre 20 procent af arealet¹⁶⁴.

¹⁵⁹ [§ 25, stk. 3, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

¹⁶⁰ [§ 2, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

¹⁶¹ [§ 25, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

¹⁶² [§ 2, stk. 1, nr. 3, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

¹⁶³ [§ 25, stk. 3, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

¹⁶⁴ [§ 25, stk. 3, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

Hvis der er kørespor og gange på arealet, skal antallet af planter være højere på den tilplantede del for at opfylde kravet om mindst 8.000 planter pr. ha. Læs mere i afsnit 5.5. om, hvorvidt veje og kørespor er støtteberettigede.

Eksempel:

Du har 2,00 ha mark med lavskov tilplantet med pil, som du søger støtte for. På de 2,00 ha kan du nøjes med at tilplante de 1,60 ha og lade resten være ubefæstede kørespor og gange. Der skal dog stadig være minimum 8.000 planter pr. ha på hele arealet, hvilket betyder, at du på de 1,60 ha skal have mindst 16.000 planter i alt.

Arealet skal fortrinsvist anvendes til lavskovsdrift.

Lavskovsarealer skal være dyrket efter gængs praksis. Det betyder, at arealet ikke må fremstå som et udyrket areal, der ikke er holdt vedlige, eller fremstå som natur eller vildnis.

Hvis du tilplanter et areal med lavskov med det formål at skabe læhegn, vildtremiser, natur og lignende, så er arealet ikke støtteberettiget.

Du skal plante lavskov i en bredde på min. 7,5 m¹⁶⁵. De gængse europæiske dyrkningsnormer for lavskov bestemmer en beplantning i dobbeltrækker med en afstand på 0,75 m mellem rækkerne og 1,5 m mellem dobbeltrækkerne. Mindstemål for en støtteberettiget lavskov er 4 dobbeltrækker med en indbyrdes afstand på 1,5 m (i alt min. 7,5 m).

Lavskov skal anmeldes hvert år

Du skal anmelde arealer med lavskov i fællesskemaet hvert år indtil stævning¹⁶⁶.

Hvis du ikke overholder dette, eller hvis du ikke stævner arealet senest ved udgangen af det 10. år efter etableringen eller seneste stævning, betragter vi arealet som almindelig skov. I disse tilfælde vil støttebetingelserne ikke være opfyldt for alle årene siden tilplantning eller seneste stævning¹⁶⁷. Det vil føre til krav om tilbagebetaling og eventuelt sanktion. Desuden

¹⁶⁵ [§ 25, stk. 4, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

¹⁶⁶ [§ 25, stk. 5, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

¹⁶⁷ [§ 25, stk. 6, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

kan du risikere en bøde for manglende opfyldelse af den 5 årige rydningspligt efter driftsloven¹⁶⁸.

Hvis du har haft kontrolbesøg, og arealet med lavskov er opmålt mindre, end du har anmeldt i dine ansøgninger for tidligere år, skal du fremover kun anmelde det opmålte areal.

Eksempel:

Et areal, der er tilplantet med lavskov i 2014, skal stævnes inden udgangen af kalenderåret 2023. Dette betyder, at tilplantningsåret tæller med i beregningen af de 10 år. Stævningen af lavskoven kan ske efter ansøgningsfristen 2023, dog senest 31. december 2023.

Sådan træder du ud af ordningen

Du kan til enhver tid træde ud af ordningen i forbindelse med høst eller stævning inden for den tiårige periode.

De nævnte bestemmelser for arealer med lavskov gælder også for arealer, du sælger eller bortforpagter i løbet af 10-årsperioden.

Du skal derfor sikre dig, at den nye ejer eller forpagter fortsat overholder kravene for at undgå krav om tilbagebetaling af støtte.

Bemærk, at du kun kan trække et areal med lavskov ud af dit Fælleskema uden at få nedsat støtten, hvis vi ikke har konstateret uregelmæssigheder eller anmeldt kontrolbesøg.

4.7.2 Støttebetingelser for frugttræer og -buske

Hvis du har landbrugsarealer med frugttræer og -buske, skal det være tydeligt, at det er drevet plantagemæssigt. Det betyder, at træerne og buskene skal fremstå som en plejet kultur i veldefinerede rækker, der muliggør pleje af træerne og buskene og høst af afgrøden¹⁶⁹. Du skal holde arealet i en god plantagemæssig stand, der sikrer, at hovedafgrøden ikke overvokses af ukrudt, og at opvækst af buskads fjernes fra afgrøderækkerne¹⁷⁰. Arealer skal fremstå som vedligeholdte, dyrkede arealer og må ikke ligge som natur eller vildnis.

¹⁶⁸ [Lovbekendtgørelse nr. 191 af 12. marts 2009](#)

¹⁶⁹ [Artikel 4, litra f\) og g\), i forordning \(EU\) nr. 1307/2013](#)

¹⁷⁰ [§ 25, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

På arbejdsarealerne eller mellem rækkerne af frugttræer eller bærbuske må du gerne etablere stribes af fx græs, urter eller blomster, når de etableres som led i produktionen af frugt eller bær, bl.a. for at tiltrække nyttedyr og fugle til bekæmpelse af skadedyr. Se endvidere støttebetingelser for veje og kørespor i afsnit 5.4.

4.7.3 Støttebetingelser for elefant- og røgræs

Hvis du har landbrugsarealer med elefantgræs og røgræs, er de kun støtteberettigede, hvis de drives landbrugsmæssigt¹⁷¹, og formålet med arealerne er høst og afsætning af afgrøden til fx energiformål, fiberproduktion eller tækkemateriale¹⁷².

Hvis du har anmeldt et areal med elefant- eller røgræs, skal du etablere det senest 31. august i ansøgningsåret.

Du skal holde arealet i en god plantagemæssig stand, der sikrer, at hovedafgrøden ikke overvokses af ukrudt, og at opvækst af buskads fjernes fra afgrøderækkerne¹⁷³. Arealer skal fremstå som vedligeholdte, dyrkede arealer og må ikke ligge som natur eller vildnis.

Læs om betingelserne for permanente afgrøder i afsnit 4.7.

4.8 GLM-landskabelementer

GLM er en forkortelse for god landbrugs- og miljømæssig stand, hvilket er en del af kravene om krydsoverensstemmelse¹⁷⁴.

GLM-landskabelementer er beskyttede fortidsminder og søer under 2.000 m², som ligger i markblok. Landskabelementet er støtteberettiget under grundbetalingsordningen, hvis det er registreret som et GLM-element i Internet Markkort (IMK). Er dette ikke tilfældet, og mener du, at der skal være et beskyttet landskabelement, skal du indsende et forslag til ændring af markblokken.

Landskabelementer er omfattet af krydsoverensstemmelse. Du må derfor ikke fjerne, ødelægge eller reducere et landskabelement og den tilhørende randbevoksning, som også omfatter den 2 meter dyrkningsfri bræmme. Det betyder blandt andet, at du ikke må inddrage

¹⁷¹ [§ 25, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

¹⁷² [Artikel 4, litra g\), i forordning \(EU\) nr. 1307/2013](#)

¹⁷³ [§ 25, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

¹⁷⁴ [Bekendtgørelse nr. 100 af 30. januar 2015](#)

landskabelementet og randbevoksningen i landbrugsproduktionen. Eventuelle randzoner er ikke en del af landskabelementet. Vær desuden opmærksom på krydsoverensstemmelseskravet om forbuddet mod beskæring af buskads og træer i fuglenes yngletid.

Du skal være opmærksom på, at beskyttelsen også gælder, selvom du ikke søger grundbetaling for de enkelte GLM-landskabelementer.

Der er under grundbetalingsordningen ikke noget krav om en landbrugsaktivitet på GLM-landskabelementer.

Du kan læse mere om reglerne for krydsoverensstemmelse i afsnit 2.7. "Hvad betyder kravet om krydsoverensstemmelse?" eller i vejledningen om reglerne om krydsoverensstemmelse, som du kan finde på NaturErhvervstyrelsens hjemmeside.

[Gå til Vejledning om krydsoverensstemmelse](#)

Langt de fleste GLM-landskabelementer er også omfattet af nationale bestemmelser.

Fortidsminder er omfattet af Museumslovens regler, hvilket betyder, at du ikke må ændre på tilstanden af det fredede fortidsminde.

Søer og -vandhuller er omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3 om, at tilstanden for søen eller vandhullet ikke må ændres.

4.9 Vildt- og bivenlige tiltag

Du må i hele kalenderåret etablere vildt- og bivenlige tiltag på dine landbrugsarealer i omdrift¹⁷⁵. Det kan være insektvolde, lærkepletter, vildtstriber eller barjordsstriber. Tiltagene må ikke få permanent karakter, og derfor må du ikke etablere dem på arealer med permanent græs eller permanente afgrøder.

Af samme årsag skal du holde de vildt- og bivenlige tiltag fri for tilgroning med træer og buske¹⁷⁶. Vildt- og bivenlige tiltag er ikke at betragte som en afgrøde, hvorfor de heller ikke er

¹⁷⁵ [§ 26, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

¹⁷⁶ [§ 26, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

omfattet af krav om landbrugsaktivitet. Der gælder derfor hverken et krav om slåning eller en frist for tilsåning.

Du må maksimalt etablere vildt- og bivenlige tiltag på 10 procent af en marks samlede areal¹⁷⁷. Eventuelle GLM-landskabselementer skal medregnes som en del af markens samlede areal.

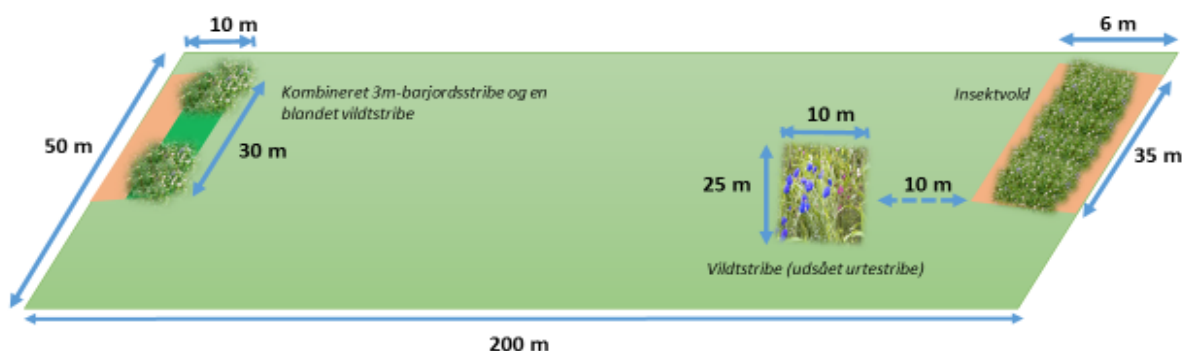
Du må gerne anlægge forskellige tiltag ved siden af hinanden, så længe den samlede bredde ikke overstiger 10 meter. Vælger du at anlægge flere tiltag på samme mark, skal afstanden imellem dem være minimum 10 meter¹⁷⁸. Du kan i det følgende læse mere om, hvilke typer af vildt- og bivenlige tiltag du kan anlægge på dine marker. Se eksemplet nedenfor:

Du skal være opmærksom på, at der gælder særlige regler for vildt- og bivenlige tiltag på braklagte arealer, i randzoner og på arealer med miljøtilsagn. Det kan du læse mere om i afsnit 4.9.5 "Vildt- og bivenlige tiltag på braklagte arealer", afsnit 4.9.6 "Bivenlige tiltag på frivillige MFO-randzoner" og afsnit 4.9.7 "Vildt- og bivenlige tiltag på arealer med miljøtilsagn".

¹⁷⁷ [§ 26, stk. 7, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

¹⁷⁸ [§ 26, stk. 6, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

Eksempel:

I en omdriftsmark på 1 ha kan du fx anlægge følgende tiltag: en kombineret 3 m-barjordsstribe og en blandet vildtstribe (vilde blomster og tæt slået græsstribe) på 300 m², en vildtstribe (udsået frøblanding af urter) på 250 m² og en insektvold på 210 m². Tiltagene udgør samlet set 760 m², hvilket er under 10 procent af markens samlede areal på 1 ha. De enkelte tiltag er maksimalt 10 meter brede, og mellem tiltagene er der mere end 10 meter. Denne mark lever dermed op til kravene.

Husk at nedsætte kvælstofnormen

Vildt- og bivenlige tiltag har ikke en kvælstofnorm.

Når du beregner kvælstofkvoten for en omdriftsmark med vildt- og bivenlige striber, skal du derfor nedsætte kvælstofnormen (kg N/ha) svarende til, hvor mange procent striberne eller voldene dækker af markens areal. Du anfører det beregnede tal (kg N/ha) i kolonnen "N-korrektion" i skemaet "Gødningskvote og Efterafgrøder".

Vildt- og bivenlige tiltag, der overholder de beskrevne krav, skal ikke indtegnes separat på dit markkort, og skal ikke anmeldes, som en selvstændig afgrøde i fællesskemaet. Vildt- og bivenlige tiltag udgør dermed ikke en selvstændig afgrøde.

Hvis tiltagene ikke overholder de beskrevne krav, skal de tegnes ud af marken, da de ellers vil blive betragtet som en vildtager og i helhed være et ikke-støtteberettiget areal. Hvis tiltagene tilsammen udgør mere end 10 procent af marken, vil hele marken blive underkendt.

Blomsterstriber i frugt- og bærplantager som et led i produktionen

På arbejdsarealerne eller mellem rækkerne af frugttræer eller bærbuske må du gerne etablere striber af fx græs, urter eller blomster, så længe de etableres som led i produktionen af frugt eller bær, og det sker med henblik på at tiltrække nyttedyr og fugle til bekæmpelse af skadedyr.

4.9.1 Vildtstriber

Vildtstriber er striber i den enkelte mark, der¹⁷⁹:

- er tilsået med fx en vildtblanding. På braklagte arealer må vildtstriber ikke etableres med majs i renbestand eller kornafgrøder i renbestand¹⁸⁰.
- er græsspor, der holdes slået helt kort gennem hele vækstsæsonen eller
- er selvsåede/vilde græsmarksplanter, som holdes urørt, og som selv sætter frø.

Du må gerne kombinere forskellige typer af striber, fx kortholdte græsspor og vilde blomster.

4.9.2 Barjordsstriber

Barjordsstriber er arealer, hvor jorden holdes 'sort', dvs. plantefri hele året. Formålet med striberne er at give tørremuligheder for agerlandets vildt. Du må etablere striberne med en bredde på op til 3 meter. De skal holdes plantefri hele året ved mekanisk jordbearbejdning, fx fræsning eller harvning¹⁸¹.

Du kan som udgangspunkt anlægge striben i markens yderkant, men alternativt kan du placere den mellem en vildtstribe eller en insektvold og hovedafgrøden.

Du må ikke etablere barjordsstriber på arealer, der ligger nærmere end 5 meter fra søer, åbne vandløb, kystlinjer samt fortidsminder, der er beskyttet af museumslovens § 29 e¹⁸².

¹⁷⁹ [§ 26, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

¹⁸⁰ [§ 26, stk. 3, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

¹⁸¹ [§ 26, stk. 4, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

¹⁸² [§ 26, stk. 4, 3. pkt., i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

4.9.3 Lærkepletter

Lærkepletter er tørre/bare pletter i en tilsået/bevokset mark, hvor der ikke er etableret plantedække. De enkelte lærkepletter må maksimalt være 100 m² ¹⁸³.

I praksis kan du etablere lærkepletterne ved at hæve såmaskinen et kort stykke ved tilsåningen af marken.

4.9.4 Insektvolde

En insektvold er en lille jordvold, som fx er skabt ved at pløje to jordfurer sammen. Du kan tilså insektvolden med fx flerårige tuegræsser.

Du kan placere insektvolden, hvor det kan passe ind i markdriften. Insektvolden må ikke være bredere eller højere, end at man kan fjerne den ved almindelig pløjning. Vi anbefaler derfor, at den maksimale højde på insektvolden er ca. 0,5 meter.

4.9.5 Vildt- og bivenlige tiltag på braklagte arealer

Du må gerne etablere vildt- og bivenlige tiltag på dine braklagte arealer, så længe du ikke etablerer dem med majs eller korn i renbestand ¹⁸⁴.

Vildt- og bivenlige tiltag på brakarealer er ikke omfattet af aktivitetskravet. Når de etableres på braklagte arealer, er de heller ikke omfattet af forbudsperioden mod slåning, se afsnit 4.4.1 ¹⁸⁵. Det betyder, at du gerne må slå kortholdte vildtstriber på et brakareal i forbudsperioden uanset, om du anvender arealet til slåningsbrak eller blomsterbrak

Du skal være opmærksom på, at hvis du etablerer vildttiltag på dit braklagte areal, skal arealet som helhed fortsat kunne fremstå som et landbrugsareal og ikke kunne forveksles med en vildtager med jagt som hovedformål. Det kan du læse mere om i kapitel 5 "Hvilke arealer er ikke støtteberettigede under grundbetalingsordningen?".

4.9.6 Vildt- og bivenlige tiltag på frivillige MFO-randzoner

På frivillige MFO-randzoner, der ligger op ad omdriftsarealer, er der større mulighed for at etablere vildt- og bivenlige tiltag. Her må de inderste 3 meter af den frivillige MFO-randzone ind mod marken tilsås med en blanding af frø- og nektarproducerende plantearter ¹⁸⁶.

¹⁸³ [§ 26, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

¹⁸⁴ [§ 26, stk. 3, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

¹⁸⁵ [§ 27, stk. 8, nr. 3, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

¹⁸⁶ [§ 30, stk. 5, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

Plantedækket på disse striber må ikke bestå af korn, raps eller majs i renbestand eller af en frøblanding, der kun indeholder disse afgrøder.

4.9.7 Vildt- og bivenlige tiltag på arealer med miljøtilsagn

Vildtstriber og insektvolde kan være tilladt på arealer med miljø- og økologitilsagn, hvorimod etablering af 3 m-barjordsstriber som udgangspunkt ikke er tilladt på tilsagnsarealer.

Før du etablerer vildt- eller bivenlige tiltag, skal du dog kontrollere, at det ikke er imod betingelserne i dit tilsagn. Du kan kontakte NaturErhvervstyrelsen for en konkret vurdering, hvis du er i tvivl.

4.10 Frivillige MFO-randzoner og 2 m-bræmmer langs vandløb og søer

Med Randzonelovens ophævelse er det ikke længere obligatorisk at udlægge randzoner. Du kan dog i 2016 fortsat vælge at anvende randzoner som frivillige MFO-randzoner, hvis de fremgår som MFO-randzoner i IMK. Læs mere i afsnit 3.3.5 "Frivillige MFO-randzoner under de grønne krav".

2 m-bræmmer langs vandløb og søer udlagt efter vandløbsloven er støtteberettigede under grundbetalingen. Bemærk, at udpegede 2 m bræmmer ikke må dyrkes eller jordbehandles¹⁸⁷.

Det er en støttebetingelse, at der udføres en årlig landbrugsaktivitet på frivillige randzoner og 2 m-bræmmer. Da der er forbud mod dyrkning og jordbehandling i frivillige randzoner og 2 m-bræmmer vil det oftest være aktivitetskravet for græs, der skal opfyldes. Dvs. plantedækket skal slås mindst én gang om året i perioden 1. juni til 15. september. Se støttebetingelser for græs i afsnit 4.3.

Frivillige randzoner og 2 m-bræmmer skal ikke anmeldes som selvstændige marker i fællesskemaet, men som en del af den støtteberettigede mark, de ligger op ad. Den aktivitet, du skal udføre, afhænger dermed ikke af, hvordan arealet anmeldes i fællesskemaet.

Frivillige randzoner og 2 m-bræmmer med græs må gerne afgræsses af dyr. Du skal dog være opmærksom på, at der kan være restriktioner i vandløbsloven i forhold til opsætning af hegn i 2 m-bræmmen.

¹⁸⁷ [§ 69, stk. 1, i Vandløbsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1579 af 8. december 2015.](#)

Bemærk, at støttebetingelserne skal være opfyldt på det omkringliggende areal, før din frivillige randzone eller 2 m-bræmme kan være berettiget til støtte under grundbetaling.

Brug internet markkort

Du kan på internet markkort se, om du har 2 m-bræmmer eller mulighed for at udlægge frivillige MFO-randzoner på dine arealer. De ligger som et lag under fanen "Randzoner".

4.11 Grundbetaling til vand-, miljø- og skovprojekter (artikel 32)

Du har særlige forpligtelser og begrænsninger på dine arealer, hvis de er en del af fx vand- og naturprojekter. Disse forpligtelser og begrænsninger giver mulighed for at søge grundbetaling under undtagelsen i artikel 32¹⁸⁸.

Har du et af følgende tilsagn eller projekter på dine arealer, kan du muligvis søge grundbetaling under undtagelsen:

- Miljøtilsagn med udtagningsforpligtelse, læs mere i afsnit 4.11.2
 - tilsagnstype 7, 8, 13, 16 og 50
- Miljøtilsagn til vådområder, læs mere i afsnit 4.11.2
 - tilsagnstype 9, 50, 54, 55, 64, 74, 75, 76 og 77
- Vand- og naturprojekter, læs mere i afsnit 4.11.3
 - se projekt i IMKs korttema "Vand- og naturprojekt" under fanen "Vandprojekter"
- Skovtilsagn, læs mere i afsnit 4.11.4

4.11.1 Generelle betingelser for arealer under undtagelsen i artikel 32

Nedenfor kan du læse om de grundlæggende betingelser for grundbetaling under artikel 32:

- Anmeld dine arealer som artikel 32 i fællesskemaet
- Retmæssig Enkeltbetaling i 2008
- Aktiv landbruger

Du skal desuden være opmærksom på aktivitetskravet på græsarealer og de lempede krav til plantesammensætning efter de generelle betingelser.

¹⁸⁸ [Artikel 32, stk. 2, litra b\), i forordning \(EU\) nr. 1307/2013](#)

Anmeld dine arealer som artikel 32 i fællesskemaet inden for ændringsfristen

Du skal være opmærksom på, at du skal anmelde dine arealer med vand-, miljø- og naturprojekter som artikel 32 i fællesskemaet. Du kan se, hvordan du anmelder dine arealer korrekt, i guiden "[Sådan søger du grundbetaling under artikel 32](#)"¹⁸⁹.

Gå til guiden "[Sådan søger du grundbetaling under artikel 32](#)"

Retmæssig Enkeltbetaling i 2008

Det er et grundlæggende krav, at der retmæssigt blev udbetalt Enkeltbetaling til arealet i 2008¹⁹⁰.

Retmæssig udbetaling betyder, at:

- der er søgt støtte til arealet under ordningen Enkeltbetaling i 2008,
- der blev udbetalt støtte for arealet under ordningen Enkeltbetaling i 2008, og
- udbetalingen skete på korrekt grundlag.

Det vil sige, at hvis du eller en tidligere ejer ikke søgte støtte til arealet i 2008, kan arealet aldrig modtage grundbetaling under undtagelsen, fx hvis arealet lå uden for markblok, fordi det var et naturareal.

Udbetalingen var ikke retmæssig, hvis vi enten ikke har godkendt arealet som støtteberettiget i 2008, eller senere konstaterer, at arealet ikke var støtteberettiget i 2008.

Det er ikke et krav, at udbetaling af Enkeltbetaling for arealerne i 2008 er sket til dig. Hvis du er i tvivl, om der er blevet udbetalt støtte for arealet i 2008, kan du kontakte NaturErhvervstyrelsen for at få oplyst dette.

Aktiv landbruger

Det er en forudsætning for at modtage grundbetaling for arealer omfattet af artikel 32, at du er aktiv landbruger¹⁹¹. Det betyder, at du skal udøve en landbrugsaktivitet¹⁹². Det vil sige, at du, ud over aktiviteterne på dine artikel 32-arealer, udfører en landbrugsaktivitet i form af en

¹⁸⁹ [§ 14, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

¹⁹⁰ [Artikel 32, stk. 2, litra b\) i forordning \(EU\) nr. 1307/2013](#)

¹⁹¹ [Artikel 4, stk. 1, litra a\) i forordning \(EU\) nr. 1307/2013](#)

¹⁹² [Artikel 4, stk. 1, litra c, i forordning \(EU\) nr. 1307/2013](#)

landbrugsproduktion, fx erhvervsmæssigt dyrehold, eller har minimum 0,30 ha sammenhængende landbrugsareal, hvor aktivitetskravet bliver overholdt¹⁹³.

Du skal være opmærksom på, at arealer med fx juletræer og pyntegrønt i fredskov ikke betragtes som landbrugsarealer og dermed ikke indgår i minimumsgrænsen på 0,30 ha.

Hvis hele din bedrift består af arealer omfattet af bestemmelserne i artikel 32, kan du ikke betragtes som aktiv landbruger og er dermed ikke berettiget til at modtage grundbetaling. Der er dog en undtagelse, hvis du har hold af husdyr til landbrugsformål.

Krav om landbrugsaktivitet på landbrugsarealer

Du skal opfylde kravet om landbrugsaktivitet på de dele af dine artikel 32-arealer, hvor det er muligt. Det vil omvendt sige, at kravet om en landbrugsaktivitet ikke gælder arealer, der som en konsekvens af tilsagnsbetingelser eller etableringen af et vand- og naturprojekt eksempelvis er så våde, at du hverken kan slå dem eller lade dem afgræsse¹⁹⁴.

Læs mere i afsnit 4.3.2 om støttebetingelser for arealer med græs.

Krav til plantesammensætning på græsarealer

Reglerne for plantesammensætning på græsarealer blev lempet i 2015, så flere arealer blev støtteberettigede efter de generelle regler, og de skal derfor ikke anmeldes under artikel 32-undtagelsen.

Alle arter af græs, grøntfoder og naturligt forekommende urter er støtteberettigede plantearter på landbrugsarealer med græs. Dette gælder fx for arter som lysesiv, brændenælder, tidsler mv., som tidligere ikke kunne godkendes på græsarealer¹⁹⁵.

Lyng og andre vedagtige planter er dog ikke tilladt under grundbetalingsordningen. Hvis der som en direkte følge af tilsagnsbetingelserne gror lyng på arealet, vil du derfor kunne anmelde marken til grundbetaling under undtagelsen. Derfor kan tilsagn til pleje af græs og naturarealer af typen 4, 5, 52, 57 og 67 i særlige tilfælde anmeldes under undtagelsen i artikel 32, selvom aktivitetskravet overholdes på arealet. Dette gælder fx, hvis arealerne på grund af tilsagnsbetingelserne er blevet domineret af lyng.

¹⁹³ [§ 19, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015, jf. artikel 4, litra e\), i forordning \(EU\) nr. 1307/2013](#)

¹⁹⁴ [§ 24 stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

¹⁹⁵ [Artikel 4, stk. 1, litra i\) i forordning \(EU\) nr. 1307/2013](#)

Hvis du anmelder din mark med tilsagn til pleje af græs- og naturarealer (type 4, 5, 52, 57 og 67) under artikel 32, er det et krav, at arealet ligger inden for Natura 2000 udpegningerne eller inden for korttemaet "Vand- og naturprojekter" i Miljø- og Fødevarerministeriets Internet Markkort (IMK).

Læs mere i afsnit 4.3.2 om støttebetingelser for arealer med græs.

Afgrødekoder og plantesammensætningen

Der er ganske få afgrødekoder, du kan bruge sammen med artikel 32-undtagelsen.

På marker anmeldt under undtagelsen skal du ikke kunne overholde de almindelige støttebetingelser til grundbetaling, hvis de er blevet naturlignende som en direkte konsekvens af et miljøtilsagn eller et vand- og naturprojekt. Derfor skal du anvende afgrødekode 318, 'MVJ ej udtagning', hvis du anmelder en mark med pleje af græs- og naturarealer under undtagelsen. Det vil fortsat være et krav, at dit areal med tilsagn til pleje af græs- og naturarealer indgår i et vand- og naturprojekt eller ligger inden for Natura 2000-udpegningerne.

Anmelder du en mark under artikel 32 med miljøtilsagn med udtagningsforpligtelse, fx tilsagnstype 7, der som en direkte følge af tilsagnsforpligtelserne er blevet naturlignende, skal du bruge afgrødekode 319, 'MVJ udtagning'.

Du kan ikke bruge afgrødekoderne 254 'Miljøgræs' eller 312 '20-årig udtagning' sammen med arealer med undtagelsen, da disse afgrødekoder bruges til landbrugsarealer, der overholde de almindelige støttebetingelser til grundbetaling.

Læs mere om afgrødekoder til marker med tilsagn til skov eller marker i et vand- og naturprojekt i brugerguiden.

Gå til guiden "[Sådan søger du grundbetaling under artikel 32](#)"

Læs mere om, hvilke afgrødekoder du skal bruge til dit miljøtilsagn i oversigten "[Afgrødekoder til MVJ-tilsagn og miljø-tilsagn under Landdistriktsprogrammet](#)"

4.11.2 Miljøtilsagn under artikel 32

Du kan opretholde grundbetaling for visse arealer med miljøtilsagn, selv om arealerne ikke opfylder alle støttebetingelser under ordningen grundbetaling¹⁹⁶.

Det gælder for:

- arealer med miljøtilsagn med forpligtigelse til udtagning og
- arealer med tilsagn til vådområder eller ændret afvanding indgået efter 2001.

Arealer med miljøtilsagn med forpligtigelse til udtagning

Du kan modtage grundbetaling for dit areal, hvis alle betingelser i miljøtilsagnet er opfyldt. Desuden skal årsagen til, at arealet ikke længere lever op til de almindelige krav under grundbetalingen, være en direkte konsekvens af betingelserne i miljøtilsagnet.

Du kan anmelde følgende miljøtilsagn med forpligtelse til udtagning under artikel 32:

Tilsagnsnr.	Tilsagn	Yderligere krav
7	20-årig udtagning af agerjord	
8	20-årig udtagning af græsarealer udenfor omdrift	
13	Etablering af vådområder	Forpligtelse til udtagning
16	Miljøvenlig drift af vådområder	Forpligtelse til udtagning
50	Fastholdelse af vådområder	Overgået til udtagningsforpligtelse som følge af, at arealet er blevet for vådt

Arealer med miljøtilsagn til vådområder

Du kan modtage grundbetaling for dit areal, hvis alle betingelser i miljøtilsagnet er opfyldt. Desuden skal årsagen til, at arealet ikke længere lever op til de almindelige krav under grundbetalingen, være en direkte konsekvens af betingelserne i miljøtilsagnet.

Du kan anmelde følgende miljøtilsagn til vådområder under artikel 32:

¹⁹⁶ [Artikel 32, stk. 2, litra b\), iii\), i forordning \(EU\) nr. 1307/2013](#)

Tilsagnstype	Foranstaltning	Yderligere krav
9	Ændret afvanding*	Tilsagn fra og med 2001
50	Fastholdelse af vådområder	
54	Opretholdelse af ændret afvanding	
55	Fastholdelse af vådområder og naturlige vandstandsforhold**	
64	Ændret afvanding	
74	Statslige kvælstofvådområder	
75	Kommunale kvælstofvådområder	
76	Fosforvådområder	
77	Natura 2000 projekter om naturlig vandstand	
* Kun for tilsagn, hvor der er givet dispensation fra forpligtelsen til jordbrugsmæssig udnyttelse.		
** Disse miljøtilsagn gives kun til arealer, der indgår i projekter, som medvirker til implementeringen af Vandrammedirektivet eller Natura 2000-direktiverne.		

4.11.3 Vand- og naturprojekter under artikel 32

Du kan modtage grundbetaling for arealer, der indgår i vand- og naturprojekter, selvom arealerne ikke opfylder alle støttebetingelser under grundbetalingen. Årsagen til, at arealet ikke lever op til de almindelige krav under grundbetalingen, skal være en direkte konsekvens af det igangsatte projekt på arealet.

Vand- og naturprojektet skal være påbegyndt som led i gennemførelsen af et eller flere af følgende EU-direktiver¹⁹⁷:

- Vandrammedirektivet
- Natura 2000-direktiverne

¹⁹⁷ [Artikel 32 stk. 2, litra b\), i\), i forordning \(EU\) nr. 1307/2013](#)

Projekterne kan ses i Internet Markkort

Du kan se, om dine marker indgår i et vand- og naturprojekt, der gennemfører direktiverne, i Internet Markkort (IMK). Du finder projekterne i IMK's korttema "Vand- og naturprojekter" under fanen "Vandprojekter". Læs evt. mere om, hvordan du slår temaet til og tegner dine arealer korrekt, i guiden "Sådan søger du grundbetaling under artikel 32".

Gå til guiden "[Sådan søger du grundbetaling under artikel 32](#)"

Der er forskel på, hvordan du skal forholde dig til dine arealer alt efter, om du begynder på projektet før eller efter ændringsfristen:

Hvis projektet er begyndt inden ændringsfristen i 2016

Hvis projektet er begyndt inden ændringsfristen, skal du anmelde marken med afgrødekode 321, "Miljøtiltag, ej landbrugsarealer". Hvis marken ikke ligger i Vand- og naturprojekttemaet i IMK, skal du indsende en erklæring om grundbetaling under undtagelsesbestemmelserne i artikel 32. Du finder erklæringen på NaturErhvervstyrelsens hjemmeside:

Gå til "[Erklæring om grundbetaling under undtagelsesbestemmelserne i artikel 32](#)", som du finder under "Ansøgning under artikel 32".

Hvis projektet begynder efter ændringsfristen i 2016

Du skal orientere os, hvis projektet begynder efter ændringsfristen, og der skal udføres gravearbejde eller lignende i forbindelse med etablering af et vådområde. Du skal derfor ikke anmelde arealet som artikel 32 i din markplan, hvis det er et almindeligt landbrugsareal, indtil projektet starter. Du skal heller ikke ændre afgrødekoden for arealet, når projektet starter.

Du skal dog inden ændringsfristen fortælle os, hvilke marker du forventer indgår i projektet. Det gør du ved kort at skrive i dit fællesskemas bemærkningsfelt, hvilket projekt, du forventer, begynder i 2016, og hvilke marker der indgår i projektet. Læs mere om, hvordan du indsender en orientering, i afsnit 5.1.1

Gå til guiden "[Sådan søger du grundbetaling under artikel 32](#)"

4.11.4 Skovprojekter under artikel 32

Du kan få grundbetaling for arealer med skovrejsning, hvis du har et miljøtilsagn til 20-årig udtagning af agerjord med frivillig skovrejsning eller et tilsagn fra Naturstyrelsen til skovrejsning på dit landbrugsareal¹⁹⁸.

Læs mere om afgrødekoder til dit skovrejsningsprojekt i guiden "[Sådan søger du grundbetaling under artikel 32](#)".

Skovprojekter	
Tilsagn	Afgrødekode
Privat skovrejsning på tidligere landbrugsjord	311 eller 587*
Miljøtilsagn om 20-årig udtagning af agerjord med frivillig skovrejsning	313
Privat skovrejsning med samtidigt miljøtilsagn om 20-årig udtagning af agerjord	314
Offentlig skovrejsning	586
Statslig skovrejsning	588
* Afgrødekoden afhænger af, hvornår tilsagnet til skovrejsning er indgået.	

Du skal være opmærksom på, at du kun vil kunne modtage grundbetaling for det tilplantede skovareal. Det betyder, at arealer inden for projektet, som ikke er tilplantede, skal leve op til de almindelige støttebetingelser, for at kunne modtage grundbetaling.

Hvis du tilplanter et areal på 5,00 ha med skov, men du kun har tilsagn til 4,00 ha, betyder det, at du kun kan modtage grundbetaling for de 4,00 ha.

Du kan få grundbetaling for arealet i det eller de år, hvor du tilplanter og indtil 5 år efter udbetaling af sidste anlægsrate¹⁹⁹.

Hvis du har tilsagn om tilskud til skovrejsning, med tilsagn fra 2006 eller før, og søger grundbetaling for arealet, mister du indkomstkompensationen fra Naturstyrelsen i samme år. Naturstyrelsen tilbageholder hele indkomstkompensationen, også selvom du kun søger grundbetaling for en del af arealet.

¹⁹⁸ [Artikel 32 stk. 2, litra b\), ii\), i forordning \(EU\) nr. 1307/2013](#)

¹⁹⁹ [§ 12 i bekendtgørelse nr. 423 af 8. maj 2012](#), jf. [Artikel 7 og artikel 58, i forordning nr. 1306/2013](#)

Du kan dog modtage plejetilskud fra Naturstyrelsen og grundbetaling for samme areal.

Der vil altid blive lyst fredskovspligt på et areal med tilsagn til skovrejsning fra Naturstyrelsen. På Naturstyrelsens hjemmeside kan du læse mere om fredskov, hvordan du kan søge tilsagn og betingelserne for tilsagnene.

[Gå til Naturstyrelsens hjemmeside](#)

Gå til guiden "[Sådan udfylder du Tilsagn under skovordningerne](#)"

5. Hvilke arealer er ikke støtteberettigede under grundbetalingen?

Du kan kun modtage grundbetaling for landbrugsarealer, du driver landbrugsmæssigt²⁰⁰.

Landbrugsarealer er arealer, hvor der foregår en landbrugsaktivitet. Hvis du også bruger arealet til andre aktiviteter eller formål, må landbrugsaktiviteten ikke være væsentligt hæmmet af den anden aktivitet eller det andet formål.

Hvis du kun midlertidigt bruger dit areal til en anden aktivitet end landbrugsdrift, kan arealet fortsat være støtteberettiget. Det kan du læse mere om i afsnit 5.1 "Du må i 14 dage i sommerhalvåret bruge dine landbrugsarealer til andre formål".

De arealer, hvor landbrugsaktiviteten er væsentligt hæmmet af andre aktiviteter, er ikke støtteberettigede. Det vil dog altid være en konkret vurdering af det specifikke areal og den landbrugsmæssige brug af det, der vil være udslagsgivende for, om dit areal er støtteberettiget. Er landbrugsaktiviteten således ikke væsentlig hæmmet af andre aktiviteter, kan arealet derfor stadig være støtteberettiget. Du kan læse om, hvilke arealer der ikke er støtteberettigede, i afsnit 5.2. "Ikke støtteberettigede arealer".

²⁰⁰ [§ 19, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#) og [artikel 32, stk. 2, litra a\), i forordning \(EF\) nr. 1307/2013](#)

5.1 Du må i 14 dage i sommerhalvåret bruge dine landbrugsarealer til andre formål

Du må i begrænset omfang bruge dine landbrugsarealer til andre aktiviteter end landbrugsdrift²⁰¹. De andre aktiviteter må højst foregå i 14 dage om året i perioden 1. april til 30. september. Antallet af dage gælder for hele aktivitetens varighed, dvs. også inklusiv evt. opsætning, nedtagning og oprydning²⁰². En dag er påbegyndt i det øjeblik, den anden aktivitet udøves på arealerne, uanset antallet af timer. Uden for sommerhalvåret kan arealet frit benyttes til andre aktiviteter, hvis disse ikke varigt fratager arealets overflade karakteren af at være et landbrugsareal.

Eksempler på aktiviteter er:

- arrangementer med landbrugsmæssig relevans, såsom dyrskuer, traktortræk, maskindemonstration, pløjestævner og lignende
- arrangementer uden landbrugsmæssig relevans, såsom koncerter, sportsstævner, agilitytræning, ridearrangementer, markeder, spejderlejre, bålpladser, udstillinger, parkeringspladser og lignende
- anlægsarbejder (arbejdsområder, arbejdskørsel, kabelnedgravning, kloakarbejde og lignende)
- arkæologiske forundersøgelser
- opbevaring af fx byggematerialer, træ, tømmer, brænde, jord, sand, grus og maskiner og lignende
- militære øvelser på landbrugsarealer (N.B.! ikke militære øvelsesområder – se tabel på side 122 over ikke støtteberettigede arealer).

Hvis du anvender dine arealer til andre aktiviteter end landbrugsdrift, er det vigtigt, at anvendelsen ikke har en sådan karakter eller omfang, at plantedækket bliver ødelagt eller fjernet. Hvis det alligevel sker, skal du inden for en måned sørge for at udbedre eventuelle skader.

Hvis dit areal eksproprieres varigt i ansøgningsåret og dermed ikke bliver et landbrugsareal igen, er arealet ikke støtteberettiget under ordningen grundbetaling²⁰³. Hvis du først har fået besked om ekspropriationen af arealet efter ansøgningsfristen 21. april 2016, skal du straks underrette NaturErhvervstyrelsen. Du trækker arealet ud af din ansøgning ved at meddele os, at arealet ikke længere er støtteberettiget.

²⁰¹ [§ 22, stk.1, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

²⁰² [§ 22, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

²⁰³ [Artikel 32, stk.4, i forordning \(EU\) nr. 1307/2013](#)

5.1.1. Orientering om anden anvendelse ud over 14 dage

Hvis aktiviteten varer længere end de 14 dage i perioden 1. april til 30. september, betragter vi det som overvejende sandsynligt, at landbrugsdriften bliver væsentligt hindret. Du skal derfor orientere os om aktiviteter, der varer længere end 14 dage i perioden 1. april til 30. september²⁰⁴.

Vær opmærksom på, at hvis du har tilsagn under miljøordningerne, gælder der særlige regler. Derfor skal du altid søge om dispensation, inden du foretager dig noget, der kan være i strid med tilsagnsbetingelserne. Læs mere herom i afsnit 4.11 "Grundbetaling til vand-, miljø og skovprojekter (artikel 32)".

Orienteringen skal altid indeholde følgende oplysninger:

- ansøgers navn og adresse
- CVR-nr. eller CPR-nr.
- markbloksnummer og marknummer på det areal, du søger om dispensation for
- størrelse i ha på det areal, du søger om dispensation for
- start- og sluttidspunkt for den ikke landbrugsmæssige aktivitet
- udførlig beskrivelse af den aktivitet, du søger om dispensation for.

Hvis orienteringen kun gælder en del af en mark, skal du vedlægge et markkort, hvor det areal, som du anvender til andet end landbrug i mere end 14 dage, er indtegnet.

Du kan sende din orientering på mail til landbrug@naturerhverv.dk eller som brev til: NaturErhvervstyrelsen, Center for Landbrug, Nyropsgade 30, 1780 København V.

5.1.2 Tilladte aktiviteter i længere perioder

Tilladte aktiviteter i op til 1 års varighed på landbrugsarealer

På landbrugsarealer (dog ikke brakarealer), som du søger grundbetaling til, er det i op til 1 år altid tilladt at opbevare landbrugsprodukter og jordforbedringsmidler, som fx:

- halm
- roer og kartofler
- jordforbedringsmidler, som fx gødning eller kalk.

²⁰⁴ § 22, stk. 3, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015

Tilladte aktiviteter uden tidsmæssig begrænsning

På landbrugsarealer, som du søger grundbetaling til, er det som udgangspunkt tilladt at anvende arealet til egne private ikke-organiserede aktiviteter, såsom:

- jagt
- ridning
- trampestier.

I perioden 1. april til 30. september skal arealet dog primært være til rådighed for landbrugsdrift. Herudover må anvendelsen ikke have en sådan karakter eller omfang, at plantedækket bliver ødelagt eller fjernet. Sker det, er det nødvendigt straks at udbedre skaderne og retablere plantedækket²⁰⁵.

5.2 Ikke støtteberettigede arealer

De arealer, der fremgår af tabellen nedenfor, er som udgangspunkt ikke støtteberettigede under grundbetalingsordningen, idet landbrugsaktiviteten typisk er væsentligt hæmmet af andre aktiviteter i perioden 15. maj til 15. september, hvor arealet skal kunne anvendes med henblik på en landbrugsaktivitet²⁰⁶. Arealerne vil typisk være hæmmet på en måde, så dyrkning af græs hæmmes. Dette vil fx være tilfældet ved meget hyppig slåning. I tabellen nedenfor er der givet eksempler på, hvorfor arealet som udgangspunkt ikke er støtteberettiget.

Hvis arealet ikke er væsentlig hæmmet af den anden aktivitet, og du kan dokumentere, at der er foregået en landbrugsaktivitet i perioden 15. maj til 15. september, kan arealet efter et konkret skøn være støtteberettiget. Som dokumentation kan du indsende bilag for fx salg af afgrøder, billeder af indhegning relateret til landbrugsdyr, dokumentation, der viser en kontinuerlig landbrugsmæssig brug, eller andre former for dokumentation.

²⁰⁵ [§ 22, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

²⁰⁶ [§ 19, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

Tabel: Oversigt over typisk ikke-støtteberettigede arealer

Arealtype	Beskrivelse	Hvorfor kan arealet ikke dyrkes landbrugsmæssigt?
Naturarealer	Moser, vandhuller (undtagen GLM søer), remiser, læhegn og andre ikke dyrkbare arealer.	Kan have opvækst af træer, buske, krat og vedplanter, eller er helt eller delvist dækket af vand i lange perioder af året.
Golfbane	Alle golfbanens arealer inden for "out of bounds". Typisk green, fairway, rough og heavy rough. Hertil driving range, putting greens og indspilsgreens.	Slåningen af græsset sker af hensyn til golfspillet, og arealet har permanente installationer (tee, hul, bunker), græsset dyrkes med specialblanding af langsomt voksende græs. Dyrkningen af græsset er derfor hæmmet
Lufthavn	Start og –landingsbaner med græs (omfatter ikke sikkerhedszoner omkring landingsbanerne)	Af hensyn til flyene er arealet slået og tromlet plant, og arealet har ofte installationer i form af start- og landingslys langs arealet. Banen kan normalt sidestilles med befæstet vej. Arealet anvendes ikke til dyrkning af græs.
Militære øvelsesområder	Skydebaner, feltskydebaner, skydeterræn (skydebane, skydeområde, nedslagsområde og målområde), øvelsesareal med intensiv aktivitet – fx kørsel med bælte køretøjer.	Arealerne er kendetegnet ved hyppig ikke-landbrugsmæssig aktivitet. Dyrkningen af græsset er derfor hæmmet.
Arbejdsarealer i skov	Fungerer primært som arbejdsareal i forbindelse med skovdriften	Landbrugsaktiviteten er væsentlig hæmmet af skovdriften ²⁰⁷
Idrætsanlæg inkl. motorcross baner, ridebaner og skydebaner	Sportsanvendelse. Græsset holdes i perioden 15. maj til 15. september kort med henblik på at kunne udøve sportsaktiviteten.	Slåningen af græsset sker af hensyn til sportsanvendelsen. Arealet har ofte permanente installationer (lys, sprinkler, højtalere, tv-tårne, pointtavler), og græsset kan være afstribet eller omkranset af tribuner. Arealet anvendes ikke til dyrkning af græs.
Offentlige parker, private haver og fællesarealer omkring bygninger	Parker i form af store havelignende arealer med offentlig adgang til brug for rekreative formål. Private haver og fællesarealer anvendt til rekreativt formål for boligejere og beliggende i	Slåningen af græsset sker af hensyn til det æstetiske udtryk, og for at folk kan færdes på arealet. Arealet er ikke indrettet til produktionsmæssig udnyttelse og har typisk permanente stisystemer, bænke, skraldespande og er omkranset af hegn eller hæk. Der kræves evt. betaling for entré. Arealet anvendes ikke til dyrkning af græs Slåningen af græsset sker af hensyn til det æstetiske udtryk og af hensyn til, at beboerne kan færdes på arealet. Arealet ligger ofte i umiddelbar tilknytning til bebyggelse og er ofte tydeligt

²⁰⁷ [§ 19, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

	umiddelbart tilknytning til bebyggelse.	adskilt fra omkringliggende arealer med hæk eller hegn og indeholder ofte permanente installationer som gynger, sandkasse eller fliser eller fungerer som urtehave. Arealet anvendes ikke til dyrkning af græs.
Dyrehaver/dyreparker	Store haver med offentlig adgang. Arealet er ofte omkranset af hegn eller hæk, og dyrene kan være indhegnet.	Afgræsning foregår med atypiske landbrugsdyr (ikke øremærkede) eller vilde dyr. Der kræves evt. entré. Arealet anvendes ikke til dyrkning af græs.
Græsarealer med solceller	Permanente installationer med solceller	Solceller kan ofte sidestilles med bygninger. Installationerne er permanente.
Vildtagre	Er sået med henblik på at give vildtet foder og høstes ikke.	Når det ikke er hensigten at høste, slå eller afgræsse afgrøden, kan arealet ikke defineres som agerjord, fordi det ikke dyrkes med henblik på produktion. Arealet er derved ikke et landbrugsareal.

5.3 Permanent vandlidende arealer er ikke støtteberettigede

Hvis dit areal under normale vejrforhold er så vandlidende eller så vanskeligt at dyrke, at du ikke kan opfylde aktivitetskravet om dyrkning/slåning/afgræsning i perioden 15. maj til 15. september eller 1. juni til 15. september for arealer med permanent græs, betragter vi den del af arealet som et naturareal²⁰⁸.

Naturarealer skal ikke anmeldes særskilt i fællesskemaet

Alle arealer, der før 2010 havde tydelig karakter af natur, skal kun fremgå af siden "Bedriftens ejendomme" i fællesskemaet. Naturarealer har ingen N-norm og indgår ikke i bedriftens harmoniareal. Hvis arealet kan bruges som landbrugsareal, eksempelvis til afgræsning, eller det er omfattet af et miljøtilsagn eller tilsagn om tilskud til skovrejsning, skal det være i markblok og skal dermed anmeldes særskilt i fællesskemaet.

5.4 Veje og kørespor

Veje belagt med grus, sten, asfalt eller andet hårdt materiale og de tilhørende vejrabatter er ikke støtteberettigede. Desuden er permanente arbejdsveje, køreveje og markveje m.m. og de tilhørende vejrabatter ikke støtteberettigede. Arbejdsveje, køreveje og markveje opfattes som permanente, hvis de ses samme sted mere end 1 år.

²⁰⁸ [§ 19, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

Ved en mark- og arbejdsvej forstås i denne sammenhæng et spor eller tilsvarende, der benyttes, når man skal passere en mark for at komme til en anden mark. Det er uden betydning for støtteberettigelsen, om arealet pløjes op og tilsås med en ny afgrøde sammen med resten af marken.

Hvis du benytter et plejespor (sprøjtespor), når du kører til en anden mark, er arealet støtteberettiget, også selv om det er ekstra opkørt, fx fordi det oftest er der, hvor du kører ind og ud af marken.

Permanente arbejdsveje, køreveje eller markveje i randzoner er ikke støtteberettigede.

Kan der svares ja til ét eller flere af punkterne nedenfor, er vejen ikke støtteberettiget:

1. Er vejen belagt med grus, sten, asfalt eller andet hårdt materiale?
2. Er arbejdsvejen, kørevejen eller markvejen en del af et transportnetværk (herunder bl.a. adgang til andre veje, bygninger, gylletanke, vindmøller og arealer, som ikke er landbrugsarealer fx skovarealer)?
3. Fører arbejdsvejen, kørevejen eller markvejen adgangsgivende til en anden mark (både andres og egne marker, herunder marker i andre markblokke)?

Vær opmærksom på at flere af disse udsagn typisk vil gøre sig gældende for en vej.

Særlige regler for planteskolearealer på åbent land, frugttræer og -buske og lavskov

Du må gerne have arbejdsarealer i form af kørespør og gange på dine planteskolearealer på åbent land, på arealer med frugttræer og på arealer med buske og lavskov, så længe disse ikke udgør mere end 20 procent af arealet²⁰⁹. Du må dog ikke inkludere din kørevej, arbejdsvej eller markvej i din markindtegnning, hvis du ud fra punkt 1 eller 2 nedenfor vurderer, at den ikke er støtteberettiget.

Kan der svares ja til ét eller flere af punkterne nedenfor, er vejen ikke støtteberettiget:

1. Er vejen belagt med grus, sten, asfalt eller andet hårdt materiale?
2. Er hovedformålet med arbejdsvejen, kørevejen eller markvejen transport til andre arealer? Dette gælder især dem, som er velafgrænsede, hvis hovedformål er adgangsvej til andre marker eller andre arealer.

I andre tilfælde er køresporet støtteberettiget.

²⁰⁹ [§ 25, stk. 3, sidste pkt., i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

20 procent arbejdsarealer på planteskolearealer på åbent land og arealer med lavskov

Du må gerne have arbejdsarealer i form af kørespor og gange på dine planteskolearealer på åbent land og på arealer med lavskov, så længe disse ikke udgør mere end 20 procent af arealet. Ikke-støtteberettigede kørespor som beskrevet ovenfor, kan dog ikke indgå i de 20 procent.

Trampestier

Trampestier over dyrkede marker er tilladt. Stierne må ikke hindre normal drift af marken, heller ikke på den del af marken, som udgør stien.

Stien skal have samme plantedække som resten af marken. Derfor må du ikke foretage en egentlig etablering af stierne, fx tilføre grus eller flis.

Stien må ikke afskærmes eller hegnes fra den øvrige del af marken, og der må ikke opsættes bænke, skraldespande og lignende. Du må gerne afmærke stien i begge ender af marken, og der kan opsættes en stente eller låge.

Du kan placere trampestien i kanten af marken, langs skel eller tværs over marken.

6. Markblokke og markkort

Du skal hvert år indtegne og anmelde alle dine landbrugsarealer på markkort, hvis du søger om grundbetaling eller andre arealbaserede støtteordninger eller er økologisk landbruger med autorisation²¹⁰.

Når du indtegner dine marker, skal du især være opmærksom på følgende:

1. Markens indtegnede areal er lig med dit anmeldte areal, se afsnit 6.1
2. Alle landbrugsarealer, du råder over på bedriften, skal indtegnes og anmeldes, se afsnit 6.1.1
3. Overlap mellem dine og en anden ansøgers marker er ikke tilladt, afsnit 6.1.2
4. I nogle markblokke findes arealer, der ikke er støtteberettigede til grundbetaling. Disse er dækket af et fradrag kaldet "Fradrag, grundbetaling", se afsnit 6.2.2
5. Markblokke defineret som permanent græs har en støtteprocent, dvs. det samlede støtteberettigede areal, du kan få grundbetaling til, kan være reduceret, se afsnit 6.4.2.

6.1 Du skal indtegne og anmelde dine marker

Du kan kun søge støtte ved at indtegne dine marker i Internet Markkort (IMK) og overføre arealet til fællesskemaet²¹¹. Du kan kun ansøge ved at:

- Indtegne dine arealer i IMK og derefter hente marknummer, størrelse og markbloknummer til din markplan i fællesskemaet.

²¹⁰ [Artikel 14, i forordning \(EU\) nr. 809/2014](#) og [§ 8, i bekendtgørelse nr. 1378 af 1. december 2015](#)

²¹¹ [§ 9, stk.2, i bekendtgørelse nr. 1378 af 1. december 2015](#)

- uploade markkort til IMK og marker til fællesskemaet fra et eksternt markprogram. Du tjekker derefter i forskelsviseren i IMK, at markernes arealer er identiske i kortet og skemaet.
- kopiere sidste års markindtegninger.

Du skal indtegne dine marker nøjagtigt og fjerne evt. ikke støtteberettigede områder fra din indtegning. Det er vigtigt, at du tegner omhyggeligt, hvor din landbrugsjord grænser op til ikke-støtteberettiget natur, vejrabatter, bygninger osv.²¹² Efter indtegning kan du redigere de marker, som ikke er nøjagtige.

Indtegn og anmeld alle marker

Det er vigtigt, at du indtegner og anmelder alle landbrugsarealer senest ved ændringsfristen, 16. maj 2016. Det er vigtigt, fordi vi ellers ikke medregner markerne i din støtteberegning eller beregningen af, om du overholder de grønne krav.

Markblokke defineret som permanent græs har en fastsat støtteprocent. I disse markblokke tegner du kun uden om nogle af de ikke-støtteberettigede arealer, når du indtegner din mark. Se hvilke i afsnit 6.4.1 "Ikke-støtteberettigede arealer i markblokke med en støtteprocent"²¹³.

Vær opmærksom på, at der er særregler for indtegning og anmeldelse af visse typer tilsagn, se afsnit 6.1.3 "Særregler for anmeldelse af marker med visse tilsagnstyper".

Gå til "[Samlet brugerguide for Internet Markkort 2016](#)" for at se, hvordan du indtegner marker.

²¹² [Artikel 14, stk. 1, i forordning \(EU\) nr. 809/2014 af 17. juli 2014](#)

²¹³ [§ 3, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 1378 af 1. december 2015](#)

Få tips til at tegne i IMK i brugerguiden

Få tips til at:

- kopiere markkort fra sidste år
- indtegne og redigere marker
- finde overlap med andre landbrugeres marker
- få alle dine MFO-arealer med i markkortet
- finde information om den enkelte markblok

Vi anbefaler, at du minimum bruger et zoomniveau på 1: 1.000, når du indtegner dine marker.

Gå til "[Samlet brugerguide for Internet Markkort 2016](#)"

6.1.1 Du skal indtegne alle de landbrugsarealer, du råder over på bedriften

Alle landbrugsarealer, som du råder over på bedriften, både ejede og forpagtede, skal indtegnes nøjagtigt samt tildeles marknumre og afgrødekoder²¹⁴. Det er vigtigt, da alle dine landbrugsarealer skal indgå i beregningen af, om du overholder de grønne krav.

Landbrugsarealer, som du ikke kan slå eller få afgræsset

Hvis du på områder over 100 m² på græsarealer ikke kan overholde aktivitetskravet om årlig slåning eller afgræsning, skal du indtegne områderne som særskilte marker, hvor du ikke søger grundbetaling. Det kan fx være områder, hvor du ikke kan komme med slåmaskinen eller få kvæget til at afgræsse.

Hvis du er i tvivl, om du kan slå eller sørge for afgræsning på et område, indtegner du også området som en særskilt mark uden at søge grundbetaling.

Dyrkede arealer

Hvis der på dyrkede arealer er områder over 100 m², som du alligevel ikke kan dyrke, indtegner du disse områder som særskilte marker uden at søge grundbetaling.

²¹⁴ [Artikel 14 - 17 i forordning \(EU\) nr. 809/2014](#) og [§§ 7 - 9, i bekendtgørelse nr. 1378 af 1. december 2015](#)

Indtegning af marker på fælles græsningsarealer

Hvis du har marker i en markblok med fælles græsningsarealer, skal du indtegne et areal, som svarer til størrelsen på det areal, du har rådighed over eller tilsagn for²¹⁵. Du kan ikke indtegne hele markblokken, da der så vil opstå overlap med andre ansøgers marker.

6.1.2 Overlap mellem marker

Da det indtegnede areal skal være lig det ansøgte areal, må der ikke være overlap mellem marker. Har du overlap med andre ansøgers indsendte marker, er der følgende regler i IMK:

Overlap mindre end 100 m²

Overlap mindre end 100 m² klippes automatisk væk, når at du indtegner eller redigerer dine marker i IMK. Du vil ikke få besked om dette.

Overlap mellem 100 m² og 1.000 m²

Overlap mellem 100 m² og 1.000 m² klippes automatisk væk, når du indtegner eller redigerer dine marker i IMK og du får besked om det fraklippede areal.

Klar overlap selv og få færre breve om din støtte

Hvis dit markkort er helt uden overlap til andre landbrugeres marker inden 16. maj 2016 og overholder øvrige gældende krav, vil du spare dig selv for det brev, som vi sender til alle landbrugere med overlap. Du kan desuden undgå sanktion.

Det er derfor en fordel for dig, hvis du og dine naboer kan afklare jeres overlap mellem marker inden 16. maj 2016.

Overlap større end 1.000 m²

Du kan godt indsende dit markkort og Fællesskema, hvis der er overlap større end 1.000 m². Du får en advarsel om eventuel overlap i skemakontrollen, og den anden landbruger får et brev om det. Da der ikke kan udbetales støtte til samme areal til to ansøgere, skal du selv afklare overlap over 1.000 m² med den anden landbruger.

I har begge mulighed for at rette overlap mellem marker frem til ændringsfristen 16. maj 2016. Retter I ikke overlap før denne frist, betragter vi det som en overanmeldelse²¹⁶.

²¹⁵ [§ 9, stk. 4, i bekendtgørelse nr. 1378 af 1. december 2015](#) og [artikel 29, stk. 1, i forordning \(EU\) nr. 809](#)

²¹⁶ [§ 9, stk. 4, i bekendtgørelse nr. 1378 af 1. december 2015](#) og [artikel 29, stk. 1, i forordning \(EU\) nr. 809/2014](#)

Gå til "[Samlet brugerguide for Internet Markkort 2016](#)"

6.1.3 Særregler for anmeldelse af marker med visse tilsagnstyper

Der er særregler for anmeldelse af marker med visse tilsagnstyper. Disse er beskrevet i brugerguides²¹⁷.

Gå til guiden "[Sådan udfylder du siden Udbetaling af tilskud – miljø og økologitilsagn](#)"

Gå til guiden "[Indtegning af marker med miljø- og økologitilsagn](#)"

6.2 Hvad er en markblok, og hvad bruges den til?

En markblok er defineret som et geografisk sammenhængende område med permanente fysiske ydre grænser og kan indeholde én eller flere marker²¹⁸. De gule grænser på markkortet er de gældende markblokgrænser.

Markblokgrænserne ligger for det meste langs permanente skel, som fx veje, vandløb, levende hegn og lignende. Dog kan der være andre forhold som gør, at markblokgrænserne ikke følger disse permanente skel. Det kan fx være forskellige typer tilsagn og forskellige støtteprocenter på permanent græs.

Grænser mellem permanent græs og andre afgrøder definerer vi som en permanent fysisk grænse. Arealer med 2 m-bræmmer og frivillige MFO-randzoner er undtaget fra denne regel, da disse arealer defineres som omdriftsarealer. Permanente afgrødeskel betragter vi også som en permanent fysisk grænse, hvis de kan ses på de seneste 2 års luftfoto.

Bemærk, at markblokgrænser kun kan følge naboskel, hvis der ses et skel flere år i træk på kortet. Det betyder, at flere landbrugere kan have marker i samme markblok²¹⁹.

Da vi har fysiske markblokke, der følger permanente skel, retter vi ikke markblokke til efter matrikelgrænserne. I mange tilfælde er der ikke længere skel i landskabet ved matrikelgrænserne.

²¹⁷ [§ 9, stk. 3, i bekendtgørelse nr. 1378 af 1. december 2015](#) og [artikel 5, stk. 1, i forordning \(EU\) nr. 640/2014](#)

²¹⁸ [§ 2, stk. 1, nr. 2, i bekendtgørelse nr. 1378 af 1. december 2015](#)

²¹⁹ [§ 2, stk. 1, nr. 2 og 3, i bekendtgørelse nr. 1378 af 1. december 2015](#)

Vi bruger bl.a. markblokkene til bl.a. at sikre, at der kun søges støtte til støtteberettigede arealer. Det er samlet set din indtegnning af marker og informationerne, du giver i dit Fællesskema, der danner grundlag for vores administrative kontrol og en eventuel kontrol på stedet. Ved disse to typer kontrol tager vi hensyn til de ændringer af markindtegninger og forslag om markblokændringer, som vi har modtaget inden ændringsfristen 16. maj 2016²²⁰. Du skal anmelde alle dine landbrugsarealer. Ikke-anmeldte arealer vil også blive kontrolleret.

6.2.1 Opdatering af markblokke

Vi har pligt til løbende at opdatere markblokregisteret, så der kun er støtteberettigede elementer i markblokkene og ikke mangler støtteberettigede arealer. Opdateringen gælder alle relevante oplysninger i tilknytning til markblokkene, også de oplysninger som har betydning for det støtteberettigede areal.

Hvis vi i ansøgningsperioden finder fejl i en markblok, så har vi pligt til at rette den²²¹. Vedligeholdelsen af markblokkemaet sker hele året, men vi bestræber os på at rette flest mulige markblokke uden for ansøgningsperioden. Når vi retter i ansøgningsperioden, er det blandt andet fordi, ansøgerne har pligt til at indberette fejl i markblokkene. Desuden finder vi forhold, der er ændret, fx på baggrund af et nyt luftfoto.

Du kan til enhver tid se de opdaterede markblokke i IMK. Korttemaet hedder "Markblokke (gældende)", se endvidere afsnit 6.3.

Markblokkenes arealer er registreret med:

- et bruttoareal, der udgør hele markblokkens areal
- eventuelt "Fradrag, grundbetaling"
- eventuelt taraareal
- et støtteberettiget areal eller en fastsat støtteprocent.

²²⁰ [§ 7, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 1378 af 1. december 2015](#)

²²¹ [Artikel 5, stk. 2 i forordning \(EU\) nr. 640/2014](#)

I guiden "Sådan indtegner du marker i IMK" kan du se en uddybende beskrivelse af, hvilke oplysninger der er registreret for markblokke.

Gå til "[Samlet brugerguide for Internet Markkort 2016](#)"

6.2.2 Fradrag i grundbetalingen og taraarealer

Fradrag i grundbetalingen

Der kan være indtegnet ikke-støtteberettigede arealer (fradrag) i markblokkene, som ikke kan ses i korttemaet "Markblokke (gældende)". Du kan i stedet se disse fradrag via et separat korttema – "Fradrag, grundbetaling". Markblokkens grænser giver derfor ikke nødvendigvis det fulde billede af, hvilke arealer der er støtteberettigede i markblokken.

De indtegnede fradrag er ikke støtteberettigede under grundbetalingen eller økologisk arealtilskud, men kan være støtteberettigede under andre ordninger.

Fradragene kan af forskellige årsager ikke klippes direkte ud af markblokken, fx fordi arealet er støtteberettiget under en miljøordning. Har du et tilsagn på et areal, hvor der er et fradrag i grundbetalingen, kan du derfor stadig få udbetalt dit tilsagn.

Du kan se fradragene i korttemaet "Fradrag, grundbetaling" i gruppen "Markblokke".

De indtegnede fradrag vil blive brugt til de dele af markblokken, som:

- ikke er støtteberettigede under grundbetalingen eller Økologisk Arealtilskud,
- ikke er anmeldte, dvs. der ikke er indtegnet en mark, eller
- ikke er ansøgte, dvs. der er en mark, men der er ikke søgt grundbetaling til marken.

Taraarealer

Taraarealer angives udelukkende på markblokke, hvor hele arealet ikke er støtteberettiget til grundbetaling eller Økologisk Arealtilskud, eller hvor hele arealet ikke tidligere har været anmeldt eller ansøgt. Du kan derfor ikke søge grundbetaling eller Økologisk Arealtilskud til markblokke med taraarealer, men de kan være støtteberettigede under andre ordninger.

Mener du, der er en fejl i et fradrag eller et taraareal, fx hvis du igen har opdyrket et areal med korn, som tidligere indeholdt juletræer, skal du indsende et forslag om ændring af markblokke. Læs mere i afsnit 6.3.1 "Sådan indsender du forslag om ændring af markblokke".

6.2.3 Markblokke med permanent græs har en støtteprocent

Nogle markblokke med permanent græs har en støtteprocent²²². Markblokkens støtteprocent angiver, hvor stor en procentdel af arealet, du kan få grundbetaling til.

Læs mere i afsnit 6.4 "Markblokkens støtteprocent på permanent græs", afsnit 6.4.2 "Hvordan indtegner du marker, hvis der er ikke-støtteberettigede arealer?" og afsnit 6.4.1 "Sådan fastsættes markblokkens støtteprocent".

6.2.4 Markblokkens støtteberettigede areal

Du er som ansøger ansvarlig for, at den markblok, du har marker i, er korrekt. Du skal derfor tjekke markblokkens grænser og det registrerede støtteberettigede areal under grundbetalingen, herunder støtteprocenten. Du skal desuden tjekke de tilhørende korttemaer: "Fradrag, grundbetaling", "GLM, Søer" og "GLM, Fortidsminder". Er nogle af arealerne eller støtteprocenten ikke rigtig, skal du sende et ændringsforslag til os²²³.

Vi beregner markblokkens støtteberettigede areal under grundbetalingen sådan²²⁴:

Markblokke som ikke er typen permanent græs:

Støtteberettiget areal, grundbetaling =

[Bruttoareal, dvs. hele markblokkens areal] – [evt. fradrag i grundbetalingen] – [evt. taraarealer]

Eksempler

Der kan være få tilfælde, hvor der både er fradrag i grundbetalingen og et taraareal i samme markblok. Det støtteberettigede areal kan dog i disse tilfælde aldrig blive mindre end 0 ha.

	Eksempel 1	Eksempel 2
Bruttoareal:	10 ha	10 ha
Fradrag, grundbetaling:	0 ha	2 ha
Taraareal:	10 ha	10 ha
Støtteberettiget areal, grundbetaling:	0 ha	0 ha

²²² [§ 3, stk.2, i bekendtgørelse nr. 1378 af 1. december 2015](#)

²²³ [Artikel 16 i forordning \(EU\) nr. 809/2014 og §§ 4, 5 og 7, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 1378 af 1. december 2015](#)

²²⁴ [§ 3, i bekendtgørelse nr. 1378 af 1. december 2015](#) og [artikel 9, i forordning \(EU\) nr. 640/2014](#)

Markblokke med typen permanent græs:

Støtteberettiget areal, grundbetaling =

$([\text{Bruttoareal, dvs. hele markblokkens areal}] - [\text{evt. fradrag, grundbetaling}]) \times \text{markblokkens støtteprocent}$

Se eksempler på beregning i markblokke med typen permanent græs i afsnit 6.4.2 "Hvordan indtegner du marken, hvis der er ikke-støtteberettigede arealer?".

6.3 Forslag om ændring af markblokke, fradrag i grundbetaling, GLM-søer og GLM-fortidsminder

Du er forpligtet til at indberette alle ændringer i de markblokke du har anmeldte marker i, herunder ændringer til korttemaerne:

- Markblokgrænser
- Markblokkens støtteberettigede areal (taraareal)
- Markblokkens støtteprocent
- Fradrag, grundbetaling
- GLM-søer
- GLM-fortidsminder
- Støtteberettigede arealer uden for markblok.

Dette gælder også de ændringer, som ikke ses på nyeste luftfoto i IMK²²⁵.

Marker og dele af marker, der ligger uden for markblokgrænserne, er ikke støtteberettigede.

Der er enkelte tilfælde, hvor der ikke skal indsendes et ændringsforslag, fx på naturarealer, der ikke afgræsses eller udnyttes landbrugsmæssigt og ikke er berettiget til nogen form for støtte.

Det er ikke muligt, at anmode om ændringer til kortet over frivillige MFO-randzoner.

Inden du indtegner dine marker, skal du derfor forholde dig til følgende, i hver markblok du har marker i:

- Grænser på markblokken og korttemaet "Fradrag, grundbetaling"

²²⁵ [§§ 4, 5 og 7, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 1378 af 1. december 2015](#)

- Er der ikke-støtteberettigede arealer, som skal tages ud af markblok? Fx en have eller ridebane, bygning, nyplantede juletræer eller andre elementer, som betyder, at du ikke kan udnytte et areal landbrugsmæssigt.
- Om grænserne omkring arealer i korttemaet "Fradrag, grundbetaling" er korrekte.
- At alt støtteberettiget areal er inddraget i en markblok.
- Det støtteberettigede areal i markblokken
 - Om markblokken har et registreret støtteberettiget areal på nul ha, men du ønsker at søge støtte til arealet.
 - Om den fastsatte støtteprocent på en markblok med permanent græs (Type: PGR) er korrekt, fx en støtteprocent på 80, som burde have været 100. Det kan skyldes ændrede forhold på arealet.
- At alle GLM-søer og GLM-fortidsminder er indtegnet korrekt på korttemaerne "GLM-søer" og "GLM-fortidsminder".

Hvis der er fejl i et eller flere af disse punkter, skal du indsende et forslag om ændring af dine markblokke. Det er ikke tilstrækkeligt at indtegne din mark korrekt.

Hvis du har et areal med permanent græs, som ligger i en markblok med agerjord, kan du indsende et forslag om ændring af markblokken, hvor du beder om at få markblokken opdelt i to eller flere markblokke. På den måde kan du få fordel af markblokkens støtteprocent på arealet med permanent græs. Vær dog opmærksom på, at der kan være tilfælde, hvor vi på grund af manglende skel ikke kan opfylde dit ønske om opdeling af markblokken.

Hvis vi ikke accepterer dit ændringsforslag, får du direkte besked. Accepterer vi derimod ændringsforslaget, får du ikke besked. Du kan altid se de opdaterede markblokke i IMK.

6.3.1 Sådan indsender du forslag om ændring af markblokke

Du skal indsende ændringsforslag elektronisk via IMK. Vi anbefaler, at du tidligst muligt gennemgår nyeste luftfoto og alle de markblokke, hvor du har marker, og indsender ændringsforslag, hvor det er nødvendigt. Se, hvordan du gør, i brugerguiden for Internet Markkort.

De nye luftfotos kan ses i IMK fra omkring 1. december hvert år.

Gå til "[Samlet brugerguide for Internet Markkort 2016](#)"

Du kan løbende sende forslag om ændringer i markblokke via IMK. Hvis udvidelser af det støtteberettigede areal skal gælde for ansøgningsåret 2016, skal du senest sende ændringsforslaget ved ændringsfristen 16. maj 2016²²⁶.

Hvis de ændringer, du foreslår, ikke kan ses på det senest tilgængelige luftfoto, skal du skrive en kort bemærkning om, hvad der er ændret, og hvilken dato og år ændringen er sket.

6.4 Markblokkens støtteprocent på permanent græs

For markblokke af typen permanent græs, angiver markblokkens støtteprocent den maksimale andel af markblokken, som er støtteberettigede under grundbetaling. Markblokkens støtteprocent indgår dermed som en del af beregningen af det areal, du kan få grundbetaling for²²⁷.

Det betyder, at du i disse markblokke kan indtegne et større areal, end der egentlig er støtteberettiget. Du behøver dermed ikke længere tegne uden om visse små områder. Dette er beskrevet i afsnit 6.4.2 "Hvordan indtegner du marken, hvis der er ikke-støtteberettigede arealer?" og i afsnit 4.3.2 "Støttebetingelser for arealer med græs".

Gå til "[Samlet brugerguide for Internet Markkort 2016](#)"

Markblokkens støtteprocent

Markblokke med permanent græs har en støtteprocent, som viser, hvor stor en andel af markblokken, der betragtes som støtteberettiget under grundbetalingen. Arealer, som er dækket af et "Fradrag, grundbetaling", indgår ikke i beregningen af markblokkens støtteprocent.

Markblokkens støtteprocent kan være 100 procent, 80 procent, 60 procent eller 0 procent.

I Fællesskemaet ganges støtteprocenten automatisk med markens indtegnede areal efter, at eventuelle fradrag på grundbetaling er fratrukket.

²²⁶ [§ 7, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 1378 af 1. december 2015](#)

²²⁷ [§ 3, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 1378 af 1. december 2015](#)

6.4.1 Sådan fastsættes markblokkens støtteprocent

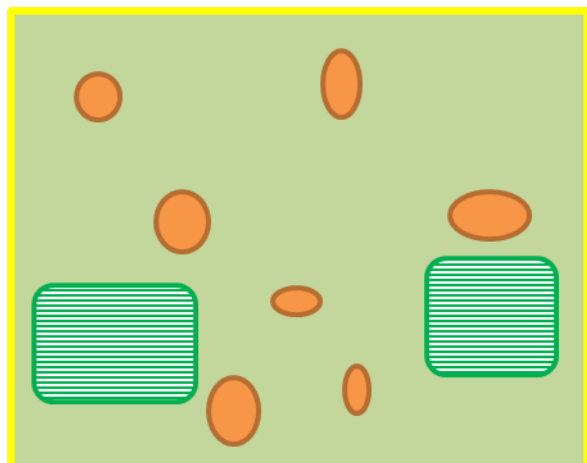
Markblokkens støtteprocent og den udbetalte støtte under grundbetalingen fordeler sig på følgende måde²²⁸:

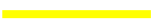

	Markblokkens støtteprocent under grundbetalingen			
	100 %	80 %	60 %	0 %
Procent af hele markblokkens areal, som er spredte træer, buske eller små vådområder mindre end 500 m ² . Markblokkens areal er først fratrukket områder med "Fradrag, grundbetaling"	Mellem 0% og 10%	Fra og med 10% og op til 30%	Fra og med 30% og op til 50%	Mere end 50% og op til 100%
Udbetaling af støtte under grundbetaling	100%, dvs. hele markens areal	80% af hele markens areal	60% af hele markens areal	Ingen udbetaling på hele marken

Markblokkens støtteprocent er fastlagt ud fra de arealer, som ikke allerede er taget ud af selve markblokken eller taget ud gennem korttemaet "Fradrag, grundbetaling". Markblokkens støtteprocent beregnes herefter ved at fratække mindre ikke-støtteberettigede områder med grupper af træer, krat eller vand mm, som ikke er klippet ud af selve markblokken, og som ikke indgår i korttemaet "Fradrag, grundbetaling".

²²⁸ [Artikel 10, i forordning \(EU\) nr. 640/2014](#) og [§ 3, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 1378 af 1. december 2015](#)

Her er en skematisk tegning af det areal, som er grundlaget for den fastsatte støtteprocent:

	Forklaring
	Gult: Markblokkens grænse
	Grønt: "Frdrag, grundbetaling". Dette er områder af markblokken, der ikke er støtteberettigede under grundbetalingen, dvs. især områder større end 500 m ² og mindre områder i kanten af markblokken med træer, krat, vand mm. samt arealer, som ikke er ansøgte eller anmeldte.
	Orange: Områder under 500 m ² primært med træer, krat, vand m.m. Summen af arealet af disse områder anvendes til at fastsætte støtteprocenten for markblokken.

6.4.2 Hvordan indtegner du marken, hvis der er ikke-støtteberettigede arealer?

Du skal indtegne din mark og tegne uden om de ikke-støtteberettigede arealer over 500 m² ²²⁹.

Arealer, som ligger i kanten af markblokken, kan ikke indgå i støtteprocenten. I stedet tager vi dem ud af markblokken eller tegner dem ind i korttemaet "Frdrag, grundbetaling". Se mere om dette i afsnit 6.2.2 "Frdrag i grundbetalingen og taraarealer" og afsnit 6.4.1 "Sådan fastsættes markblokkens støtteprocent".

Arealer, der må indgå i indtegningen af din mark eller i markblokkens støtteprocent:

Mindre ikke-støtteberettigede områder under 500 m², med spredte træer og buske, grupper af træer, små vådområder, grøfter og læhegn ²³⁰.

²²⁹ [§ 3, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 1378 af 1. december 2015](#)

²³⁰ [§ 3, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 1378 af 1. december 2015](#)

Arealer, der må indgå i indtegningen af din mark, hvis du har tilsagn, men som ikke indgår i markblokkens støtteprocent:

Ikke-støtteberettigede arealer til grundbetaling over 500 m², samt arealer der ikke er støtteberettigede under grundbetaling, som ligger i forbindelse med markblokgrænsen, selv om de opfylder tilsagnsbetingelserne.

Hvis du vil søge grundbetaling til arealer, som ligger ved siden af denne type arealer, er du nødt til at oprette en separat mark til arealet, som ikke er støtteberettiget under grundbetalingen.

Gå til guiden "[Indtegning af marker med miljø- og økologitilsagn](#)"

Arealer, der aldrig må indgå i indtegningen af din mark, men som godt må indgå i markblokkens støtteprocent:

Arealer over 100 m², hvor det er muligt at overholde aktivitetskravet om årlig slåning eller afgræsning, men hvor du ikke overholder aktivitetskravet. Det kan fx være områder med brændenælder eller lysesiv, som ikke bliver afgræsset eller slået. Du skal for disse arealer oprette en separat mark til arealet, som du ikke søger grundbetaling til.

Arealer, der aldrig må indgå i indtegningen af din mark eller i markblokkens støtteprocent:

Arealer anvendt til andre aktiviteter end landbrug, fx veje (herunder markveje), bygninger, køkkenhaver, opbevaring og ikke-støtteberettigede rekreative arealer, som aldrig er støtteberettigede under grundbetalingen. Dette gælder uanset arealets størrelse.

Hvis der er tale om en markblok af en anden type end "Permanent græs", er der ikke fastsat en støtteprocent for markblokken. Du skal derfor, som hidtil, tegne alle ikke-støtteberettigede arealer over 100 m² ud af marken, hvis de er en del af markblokken.

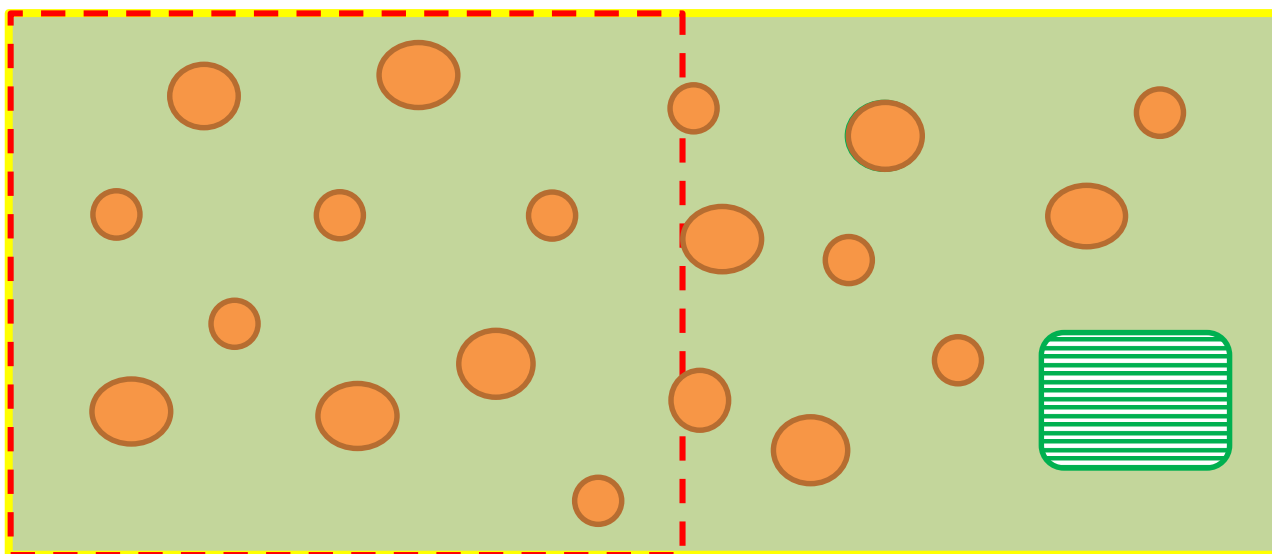
Det anmeldte areal under grundbetalingen og Økologisk Arealtilskud beregnes automatisk ud fra din markindtegning gange markblokkens støtteprocent på den markblok, hvori marken ligger.

Hvis markblokkens støtteprocent er forkert, skal du indsende et forslag om ændring af markblokken og ikke kun tegne uden om de elementer, der ikke er støtteberettigede.

Læs mere om, hvordan du indsender et forslag om ændring af markblokken og støtteprocenten, i afsnit 6.3 "Forslag om ændring af markblokke, fradrag i grundbetaling, GLM-søer og GLM-fortidsminder".

Eksempler på beregning af et støtteberettiget areal

Eksempel 1: Beregning af støtteberettiget areal på markblok samt på mark uden fradrag i grundbetalingen

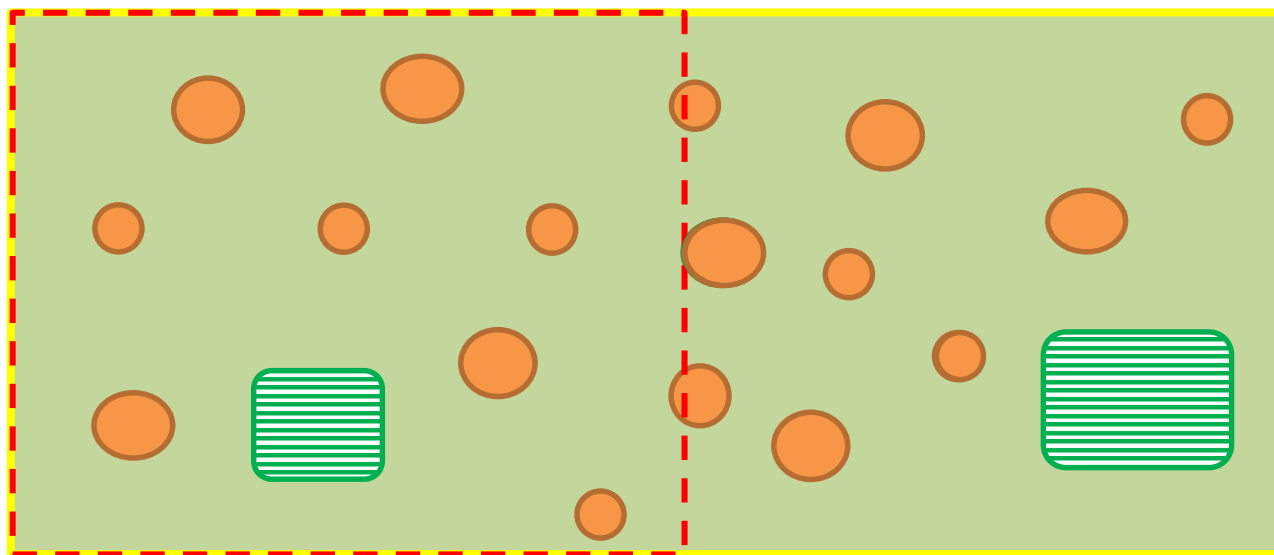
	Markblokkens grænse	Markblokkens areal er 10 ha
	Markens grænse	Marken er 5 ha
	Frdrag i grundbetalingen. Dette er områder af markblokken, der ikke er støtteberettiget under grundbetaling, dvs. især områder større end 500 m ² , mindre områder i kanten af markblokken samt arealer, som ikke er ansøgte eller anmeldte. Frdragene er tegnet ind i markkortet under korttemaet "Frdrag, grundbetaling".	I hele markblokken: 2 ha
	Områder under 500 m ² primært med træer, krat, vand m.m. Summen af arealet af disse områder anvendes til at fastsætte støtteprocenten for markblokken.	80 %

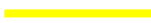

Markblokkens støtteberettigede areal = (10 ha - 2 ha) × 80 % = 6,40 ha.

Markens støtteberettigede areal = 5 ha × 80 % = 4 ha.

Da markblokkens støtteprocent er 80 %, reduceres det støtteberettigede areal fra de indtegnede 5 ha til 4 ha. Det er de 4 ha, der bliver overført som det ansøgte areal under grundbetalingen.

Eksempel 2: Beregning af støtteberettiget areal på markblok samt på mark med "Fradrag grundbetaling".

	Markblokkens grænse	Markblokkens areal er 10 ha
	Markens grænse	Marken er 5 ha
	"Fradrag, grundbetaling". Dette er områder af markblokken, der ikke er støtteberettigede under grundbetalingen, dvs. især områder større end 500 m ² , mindre områder i kanten af markblokken samt arealer, som ikke er ansøgte eller anmeldte.	I hele markblokken: 3 ha På marken: 1 ha
	Områder under 500 m ² primært med træer, krat, vand m.m. Summen af arealet af disse områder anvendes til at fastsætte støtteprocenten for markblokken.	80 %

Markblokkens støtteberettigede areal = (10 ha - 3 ha) × 80 % = 5,60 ha.

Markens støtteberettigede areal = (5 ha - 1 ha) × 80 % = 3,20 ha.

På grund af et fradrag på over 500 m², og fordi markblokkens støtteprocent er 80 %, reduceres det støtteberettigede areal fra de indtegnede 5 ha til 3,20 ha. Det er de 3,20 ha, som bliver overført som det ansøgte areal under grundbetalingen.

Eventuelle fradrag i grundbetalingen har altså kun virkning for den mark, de findes på, mens støtteprocenten påvirker alle marker i markblokken.

6.5 Arealer med grundbetaling under artikel 32

Selv om markblokken ikke har et støtteberettiget areal, en reduceret støtteprocent eller et fradrag i grundbetalingen, så kan du godt i visse tilfælde få udbetalt grundbetaling under artikel 32 til hele arealet. Dette er beskrevet nærmere i guiden "Sådan søger du grundbetaling under artikel 32".

Gå til guiden "[Sådan søger du grundbetaling under artikel 32](#)"

Læs desuden mere om mulighederne for støtte under artikel 32 i afsnit 4.11 "Grundbetaling til vand-, miljø- og skovprojekter (artikel 32)".

7. Betalingsrettigheder

En hel betalingsrettighed udnyttes med 1 ha. Betalingsrettigheder kan anvendes sammen med et hvilket som helst støtteberettiget areal, der anmeldes i fællesskemaet²³¹.

Hvis en betalingsrettighed er opsplittet og udgør mindre end 1 ha, udnyttes den med et tilsvarende areal.

Værdien afhænger af, om betalingsrettighederne før 2015 udelukkende bestod af den såkaldte basisværdi, eller om denne basisværdi var forhøjet med et tillæg. Disse tillæg er nu medregnet i en betalingsrettigheds værdi.

Man kan købe eller leje betalingsrettigheder af andre landbrugere. Hvis du lejer betalingsrettigheder, kan det ske både med og uden et tilsvarende støtteberettiget areal²³².

Indsendelse af overdragelse

Du meddeler NaturErhvervstyrelsen om overdragelse af betalingsrettigheder via Miljø- og Fødevareministeriets Tast selv-service. Overdragelserne registreres straks efter indsendelse, uden at der sker en sagsbehandling.

²³¹ [Artikel 32, stk. 1 i forordning \(EU\) nr. 1307/2013](#)

²³² [Artikel 34, i forordning \(EU\) nr. 1307/2013](#)

Betalingsrettigheder følger ikke automatisk med ved køb af en landbrugsejendom, men skal overdrages efter en aftale mellem parterne²³³.

Gå til Brugerguide til [overdragelse af betalingsrettigheder – ansøgningsåret 2016](#)

7.1 Betalingsrettigheder kan kun overdrages til aktive landbrugere

Fra og med ansøgningsåret 2016 kan du kun erhverve betalingsrettigheder, hvis du er aktiv landbruger. Reglen gælder ikke i tilfælde af arv eller forskud på arv²³⁴.

Du er aktiv landbruger, hvis du udfører en landbrugsaktivitet, og din virksomhed ikke står på negativlisten. Hvis din virksomhed står på negativlisten, skal den være omfattet af én af undtagelserne. Du kan læse mere i afsnit 2.2 "I hvilke situationer er man aktiv landbruger?".

Hvis du fx køber en landbrugsbedrift, kan du kun få overdraget betalingsrettigheder, hvis du i ansøgningsåret udfører mindst én landbrugsaktivitet. Dette kan være:

- produktion, avl eller dyrkning af landbrugsprodukter, herunder høst
- erhvervsmæssigt dyrehold – du kan læse mere i afsnit 2.2 og 8.5.2
- slåning af brakarealer og arealer med permanent græs
- produktion af juletræer og pyntegrønt.

Hvis der er tale om et landbrugsareal, skal det mindst være 0,30 ha.

7.1.1 Søger du landbrugsstøtte i 2016?

Hvis du efter ændringsfristen i 2015 har fået overdraget betalingsrettigheder og i 2016 søger og får grundbetaling, opfylder du betingelsen om at være aktiv landbruger.

7.1.2 Hvis du ikke søger støtte i 2016

Hvis du efter ændringsfristen i 2015 har fået overdraget betalingsrettigheder og umiddelbart efter overdragelsen har bortforpagtet hele arealet sammen med betalingsrettighederne, skal du inden ansøgningsfristen 2016 tilbageføre overdragelsen. Overdrageren skal i stedet indsende en ny overdragelse direkte til den landbruger, der skal drive jorden og udnytte betalingsrettighederne i 2016.

²³³ [§ 6, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

²³⁴ [Artikel 34, stk. 1 i forordning \(EU\) nr. 1307/2013](#)

Det betyder, at hvis du vil være registreret som ejer af betalingsrettigheder, skal du være aktiv landbruger i det ansøgningsår, hvor du erhverver betalingsrettigheder. Du skal derfor kunne dokumentere, at du udfører mindst én af ovenstående landbrugsaktiviteter.

7.1.3 Hvad hvis en forpagtning ophører?

Hvis der i NaturErhvervstyrelsen senest 11. maj 2015 er registreret en midlertidig overdragelse, som ophører, betragtes det, at betalingsrettighederne leveres tilbage til overdrageren på slutdatoen, ikke som en "overdragelse". Bortforpagter betragtes ikke i den situation som "erhverver" af betalingsrettigheder og behøver derfor ikke at være aktiv landbruger. Bortforpagter kan også forlænge eller indsende en ny overdragelse af betalingsrettighederne uden at være aktiv landbruger. Reglen betyder dog, at bortforpagtere af betalingsrettigheder ikke i 2016 eller følgende år kan købe eller leje flere betalingsrettigheder, medmindre de er aktive landbrugere.

Eksempel:

En ejer af en landbrugsejendom er også registreret i NaturErhvervstyrelsen som ejer af nogle betalingsrettigheder, men søger ikke selv støtte eller driver landbrugsarealer.

Betalingsrettighederne er bortforpagtet til en aktiv landbruger frem til 1. august 2016. Når forpagtningen ophører, skal ejeren ikke opfylde betingelsen om at være aktiv landbruger for, at betalingsrettighederne automatisk kan leveres tilbage.

Ejeren, som ikke søger støtte i 2016, køber i 2016 nye arealer og et tilsvarende antal betalingsrettigheder for at kunne bortforpagte arealerne til en landbruger, der søger støtte. I den situation kan der imidlertid ikke registreres en varig overdragelse af betalingsrettighederne til ejeren, da vedkommende ikke opfylder aktivitetskravet. Forpagteren må i stedet få overdraget betalingsrettighederne direkte fra den tidligere ejer.

7.1.4 Søgte en forpagter betalingsrettigheder i 2005?

Søgte en forpagter betalingsrettigheder i 2005 og fik dem tildelt, gælder undtagelsen for aktivitetskravet, som er omtalt i afsnit 7.1.3, ikke. Selvom der blev indgået en privatretlig aftale om tilbagelevering af betalingsrettighederne ved ophør af forpagtningen, betragtes det, at betalingsrettighederne overdrages til ejeren af jorden, som en "almindelig" overdragelse af betalingsrettigheder. Da der ikke er registreret en overdragelse, er der ikke tale om ophør af en midlertidig overdragelse af betalingsrettigheder. Det betyder, at erhververen af betalingsrettighederne (bortforpagteren af jorden) skal opfylde kravene om at være aktiv landbruger for at kunne få overdraget betalingsrettighederne.

7.2 Hvad er værdien af betalingsrettigheder?

I 2016 nedsætter vi værdien af betalingsrettighederne på grund af det generelt mindre EU-budget, og fordi der bliver overflyttet midler til Landdistriktsprogrammet. Værdien af en betalingsrettighed (uden historiske tillæg) forventes foreløbigt at blive ca. 1.300 kr.

Derudover anvendes en del af beløbet til direkte støtte til andre formål:

- grøn støtte
- slagtepræmie for kvier, tyre og stude
- støtte til unge nyetablerede landbrugere
- ø-støtte.

Grøn støtte indgår ikke i værdien af betalingsrettighederne

Den grønne støtte indgår ikke i betalingsrettighedernes værdi, men bliver beregnet som et selvstændigt beløb, der udgør ca. 45 procent af betalingsrettighedernes værdi.

Hvert år i perioden 2015 til 2019 sker der nationalt en omfordeling af betalingsrettighedernes værdi, sådan at der i 2019 er mindre forskel på rettighedernes værdi end i 2014. Den samlede omfordeling sker med lige store beløb i hvert af årene 2015 til 2019 ²³⁵.

Gennemsnitsværdien i 2019 er foreløbigt beregnet til ca. 1.500 kr. (kurs 7,4598 kr.)

7.2.1 Vi forhøjer betalingsrettigheder med lav værdi

Betalingsrettigheder med en værdi i 2015, der er under 90 procent af gennemsnitsværdien i 2019, opskriver vi med en tredjedel af forskellen mellem rettighedens værdi og 90 procent af gennemsnitsværdien i 2019. Dvs. at vi opskriver rettigheder med en lavere værdi end ca. 1.300 kr.

7.2.2 Vi nedsætter betalingsrettigheder med høj værdi

Vi nedsætter betalingsrettigheder med en værdi i 2015, der er højere end gennemsnitsværdien i 2019.

Vi nedsætter betalingsrettigheder med høj værdi med det samlede beløb, der er nødvendigt for at gennemføre den forhøjelse af betalingsrettigheder, der er nævnt ovenfor.

²³⁵ [§ 3, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

En foreløbig beregning viser, at vi skal nedsætte betalingsrettighederne med 5,4 procent af den del af en betalingsrettigheds værdi, som er over gennemsnitsværdien.

Se værdien af dine betalingsrettigheder

Du kan se en oversigt over udviklingen af værdien af dine betalingsrettigheder for perioden 2015 til 2019 i Tast selv-service. Du opretter oversigten under ordningen "Betalingsrettigheder".

Gå til [miniguide om at oprette en oversigt over betalingsrettigheder](#).

7.3 Du skal råde over betalingsrettigheder

For at få udbetalt grundbetaling i ansøgningsåret skal du råde over både et støtteberettiget landbrugsareal og et tilsvarende antal betalingsrettigheder.

Bemærk, at din ansøgning om grundbetaling og dine betalingsrettigheder skal være registreret på samme CVR- eller CPR-nr. Det betyder, at du fx ikke kan bruge din private NemID, hvis bedriften og betalingsrettighederne er registreret på interessentskabets CVR-nummer. I disse tilfælde skal du anvende NemID Erhverv.

7.3.1 Overskydende betalingsrettigheder eller arealer

Det er kun arealer anmeldt med betalingsrettigheder, der udbetales grundbetaling for. Hvis der i din ansøgning om grundbetaling er forskel mellem det anmeldte areal og det antal betalingsrettigheder i ha, du råder over, vil støtten blive beregnet på grundlag af den mindste af disse.

Arealer, der ikke modsvares af betalingsrettigheder, modtager du ikke støtte for. Disse arealer indgår derfor ikke i beregningen af en eventuel arealafvigelse²³⁶.

7.3.2 Registrering af betalingsrettigheder

Det er vigtigt, at betalingsrettighederne på dagen for ændringsfristen er registreret i det CVR- eller CPR-nr., som du bruger til at indsende dit Fællesskema. Det skyldes, at vi anser de betalingsrettigheder, som du råder over ved udløb af ændringsfristen, som anmeldte. Hvis du bortforpagter eller sælger dine betalingsrettigheder, skal du indsende et skema til overdragelse

²³⁶ [Artikel 18, stk. 1, i forordning \(EU\) nr. 640/2014](#)

af betalingsrettigheder via Miljø- og Fødevarerministeriets Tast selv-service. Skemaet skal indsendes senest ved udløb af ansøgningsfristen²³⁷, med mindre at overdragelsen er en del af en ændring af erhververs Fællesskema 2016. Hvis det er tilfældet, skal skemaet indsendes senest ved udløb af ændringsfristen.

Du skal især i situationerne nedenfor være opmærksom på, om betalingsrettighederne er korrekt registreret:

Hvis en bedrift:

- er købt/solgt
- er arvet, eller der er sket generationsskifte
- er forpagtet (helt eller delvist)
- drives af ægtefæller, hvor begge er aktive landbrugere, som har oprettet fælles I/S
- drives af en landbruger, som har ændret juridisk status
- er sammenlagt eller opsplittet.

Bemærk, at ægtefæller har separat juridisk status, dvs. at uanset om bedriften drives af begge ægtefæller, indsendes fællesskemaet kun af den ene, og betalingsrettighederne kan tilsvarende kun være registreret som til rådighed for den ene ægtefælle. Det skal være den samme, som har indsendt fællesskemaet, og som har betalingsrettighederne til rådighed.

7.3.3 Ophør af CVR-nummer

Enkeltmandsvirksomhed

Betalingsrettighederne er registreret i både CVR-nr. og CPR-nr. Hvis CVR-nummeret er ophørt i CVR-registret, er betalingsrettighederne automatisk registreret på CPR-nummeret.

Selskaber - fx et I/S, A/S eller et ApS

Betalingsrettighederne er udelukkende registreret på CVR-nummeret. Det er vigtigt, at betalingsrettighederne overdrages inden selskabets ophørsdato. Efter denne dato er det ikke længere muligt at logge på Miljø- og Fødevarerministeriets Tast selv-service med selskabets NemId.

Bemærk, at hvis CVR-nummeret ophører med tilbagevirkende kraft til en dato, der ligger før ansøgningsfristen, vil ansøgningen om grundbetaling som udgangspunkt blive annulleret. Det betyder, at selskabet får afslag på udbetaling af støtte.

²³⁷ [§ 6, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

7.4 Hvordan udnyttes betalingsrettigheder?

Du kan få udbetalt støtte for de betalingsrettigheder, som du råder over ved udløb af ændringsfristen for at ændre fællesskemaet²³⁸. Det er en betingelse for at udnytte betalingsrettighederne med forpagtet jord, at du rådede over jorden, da ændringsfristen udløb²³⁹.

Udbetaling af støtte for betalingsrettigheder forudsætter, at du anmelder et tilsvarende antal støtteberettigede ha i dit Fællesskema 2016²⁴⁰.

Udnyttelsen af betalingsrettigheder sker ved, at vi sammenholder en ansøgers samlede støtteberettigede areal med det antal af betalingsrettigheder, ansøgeren råder over. Før udnyttelsen fastlægger vi, hvilken del af det ansøgte areal der er støtteberettiget. Dette vil i nogle tilfælde ske på baggrund af den fastsatte støtteprocent for markblokken. Hvis der er et overskud af betalingsrettigheder i forhold til det ansøgte, støtteberettigede areal, bliver én eller flere betalingsrettigheder ikke udnyttet. Støtten bliver beregnet på baggrund af gennemsnitsværdien af alle dine betalingsrettigheder, som svarer til det ansøgte areal.

7.4.1 Udnyttelse af betalingsrettigheder lejet eller købt efter ansøgningsfristen

Hvis du efter ansøgningsfristen, men inden ændringsfristen, har lejet eller købt betalingsrettigheder, kan du udnytte dem i ansøgningsåret, hvis du indsender Fællesskema 2016²⁴¹. Bemærk, at det betyder, at overdrager ikke kan udnytte rettighederne i ansøgningsåret.

Datoen for overdragelsen kan senest være på datoen for udløb af ændringsfristen for, at overdragelsen kan få virkning for 2016.

7.4.2 Udnyttelse af betalingsrettigheder – rækkefølge

NaturErhvervstyrelsen udnytter dine betalingsrettigheder i denne rækkefølge:

- Hvis du har prioriteret betalingsrettigheder i dit Fællesskema, udnyttes disse først.
- Hvis du ikke har prioriteret betalingsrettigheder, anvendes først de rettigheder, som har den højeste værdi pr. ha. Værdien af betalingsrettigheder, der er mindre end 1 ha, omregnes til værdien for en hel rettighed (1 ha), før de indgår i udnyttelsesrækkefølgen.

²³⁸ [§ 7, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 1378 af 1. december 2015](#)

²³⁹ [§ 4, stk.1, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

²⁴⁰ [Artikel 32, stk. 1 i forordning \(EU\) nr. 1307/2013](#)

²⁴¹ [§ 4, stk.1, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

- Hvis flere betalingsrettigheder har samme værdi, udnyttes de efter størrelse, dvs. først de hele betalingsrettigheder og derefter den betalingsrettighed, hvis størrelse kommer nærmest på 1 ha ²⁴².
- Hvis alle betalingsrettigheder har samme værdi og størrelse, udnyttes betalingsrettighederne med det højeste nummer først.

NaturErhvervstyrelsen har registreret, hvilke betalingsrettigheder du råder over. Det betyder, at du i fællesskemaet ikke behøver at angive alle de betalingsrettigheder, som du ønsker at udnytte i ansøgningsåret²⁴³.

Ifølge EU-reglerne skal du have mulighed for at angive, hvilke rettigheder du ønsker at udnytte. Hvis du ikke er enig i den fastlagte udnyttelsesrækkefølge, kan du derfor i Fællesskema 2015 angive, hvilke betalingsrettigheder der skal udnyttes først²⁴⁴.

Hvis du vælger en anden udnyttelsesrækkefølge, kan det betyde, at du får mindre støtte udbetalt.

7.5 Inddragelse af betalingsrettigheder

Fra og med 2016 inddrager vi en eller flere af en landbrugers betalingsrettigheder, hvis ansøgeren 2 år i træk har et overskud af betalingsrettigheder i forhold til det ansøgte areal²⁴⁵. Hvis landbrugeren fx har tre uudnyttede betalingsrettigheder i 2016 og to uudnyttede betalingsrettigheder i 2017, inddrager vi to betalingsrettigheder i 2017. Fra 2016 kan betalingsrettigheder udnyttes delvist, dvs. at betalingsrettigheden anses for udnyttet, hvis en del af rettigheden er udnyttet.

Da alle betalingsrettigheder som udgangspunkt har været udnyttet i 2015, får den nye 2-års regel først virkning fra 2017²⁴⁶. Bemærk, at du ikke kan påvirke, hvilke betalingsrettigheder der inddrages ved at angive, hvilke rettigheder der skal udnyttes først.

Betalingsrettigheder med den laveste værdi inddrages først. Hvis der blandt betalingsrettighederne med lav værdi er rettigheder med forskellig størrelse i ha, inddrager vi betalingsrettigheder med den mindste størrelse i ha først.

²⁴² [§ 4, stk. 3, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

²⁴³ [Artikel 32, stk. 1, i forordning \(EU\) nr. 1307/2013](#)

²⁴⁴ [§ 4, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

²⁴⁵ [§ 5, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

²⁴⁶ [Artikel 31, stk. 1, litra b\), i forordning \(EU\) nr. 1307/2013](#)

Hvis gruppen af betalingsrettigheder med lav værdi udelukkende består af forpagtede rettigheder, inddrages en eller flere af disse. Ansøgeren får mulighed for i Fællesskema 2017 at anføre, om der fortrinsvis skal inddrages ejede betalingsrettigheder. Dette forudsætter, at der i gruppen med den laveste værdi findes forpagtede betalingsrettigheder.

7.6 Hvordan registreres pant i betalingsrettigheder

Hvis du ejer betalingsrettigheder, kan du pantsætte dem til fx et realkredit- eller pengeinstitut. Pantsætningen betyder, at hvis du ikke overholder betalingsforpligtelserne, kan panthaver gøre udlæg i betalingsrettighederne.

Når der tages pant i betalingsrettigheder, skal der betales et gebyr på 575 kr. for at få noteret pantet. Hvis pantet senere udvides til at omfatte flere betalingsrettigheder, betales gebyret en gang til.

[Gå til Vejledning til blanketten "Meddelelse om pantsætning"](#)

[Hent skemaet Frigivelse af pant i betalingsrettigheder](#)

7.7 Tildeling af betalingsrettigheder fra den nationale reserve

Du kan få tildelt betalingsrettigheder fra den nationale reserve (NR)²⁴⁷, hvis du:

- er ung landbruger,
- er nyetableret landbruger
- i hele eller en del af foregående ansøgningsår havde arealer, som var midlertidigt eksproprieret i forbindelse med fx et vej- eller baneprojekt eller nedgravning af elkabler, eller
- råder over arealer, som i 2015 blev trukket ud af ansøgningen om grundbetaling eller afvist ved kontrol som følge af, at aktivitetskravet ikke var opfyldt på grund af ekstraordinær meget nedbør.

Hvis arealet har været midlertidigt eksproprieret, kan du søge om betalingsrettigheder i 2016 eller efterfølgende år, når arbejdet er færdigt, og jorden igen er støtteberettiget. Dette gælder også, hvis du kan dokumentere, at du har indgået en aftale på ekspropriationslignende vilkår. I dette tilfælde, eller hvis du ikke har opfyldt aktivitetskravet på brak- eller græsarealer i 2015, søger du om betalingsrettigheder fra den nationale reserve i Fællesskema 2016.

²⁴⁷ [§ 8, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#) og [artikel 30, stk. 6-8 og 10-11, i forordning \(EU\) nr. 1307/2013](#)

Hvis du er ung eller nyetableret landbruger, skal du bruge det særlige ansøgningskema til national reserve. Du kan læse mere i Vejledning om tildeling af betalingsrettigheder fra den nationale reserve, som du finder på NaturErhvervstyrelsens hjemmeside.

Registrering af overdragelser

Hvis du søger om grundbetaling i 2016 og køber eller lejer betalingsrettigheder, skal overdrageren af betalingsrettighederne indsende skema til overdragelse af betalingsrettigheder via Miljø- og Fødevareministeriets Tast selv-service, så det er modtaget senest 16. maj 2016 kl. 23.59.59. Hvis du ikke søger grundbetaling i 2016, skal skemaet være modtaget senest 21. april 2016 kl. 23.59.59.

Hvis du skal have en udlejet betalingsrettighed tilbage, før aftalen udløber, skal erhververen ændre slutdatoen i Tast selv-service senest ved ændringsfristen.

Gå til ["Vejledning om tildeling af betalingsrettigheder fra den nationale reserve"](#)

8. Støtte til unge nyetablerede landbrugere

8.1 Ordningen kort

Formålet med ordningen er at støtte unge landbrugere ved opstarten af den første landbrugsvirksomhed eller ved tilpasning af bedriften til ændrede strukturer.

Som ung nyetableret landbruger kan du få et årligt tillæg til din grundbetaling på ca. 590 kr. pr. ha.

Du kan søge gennem enkeltmandsvirksomheder og selskaber, eksempelvis et interessentskab (I/S), et aktieselskab (A/S) eller et anpartsselskab (ApS). Enkeltmandsvirksomheder kan enten søge med et CVR- eller et CPR-nummer. Du kan kun søge støtte til den første landbrugsbedrift, du har etableret dig på²⁴⁸.

Du kan kun søge støtten én gang årligt.

Du kan få udbetalt støtten til unge landbrugere i maksimalt 5 år fra din første etablering på en landbrugsbedrift²⁴⁹.

Støtten er et tillæg til grundbetalingsordningen og kan maksimalt udbetales for 90 ha²⁵⁰.

²⁴⁸ [§ 41, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

²⁴⁹ [Artikel 50, stk. 5, i forordning 1307/2013](#)

²⁵⁰ [§ 38, stk. 3, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#) og [artikel 50, stk. 9, i forordning \(EU\) nr. 1307/2013](#)

8.2 Sådan søger du om støtte

Du søger om støtte til unge landbrugere i fællesskemaet via Tast selv-service.

Ansøgningsfristen er den samme som for ansøgning om grundbetaling²⁵¹.

8.2.1 Fik du støtte i 2015?

Hvis du fik udbetalt støtte under ordningen unge nyetablerede landbrugere i 2015, skal du oplyse det i Fællesskema 2016. Samtidigt er det vigtigt, at du oplyser om eventuelle ændringer i forhold til din ansøgning fra 2015.

8.2.2 Er du ny ansøger i 2016?

Der er en række krav, du skal opfylde for at modtage støtten. Du skal derfor udfylde alle felter på siden.

8.3 Definition af "ung nyetableret landbruger"

For at være en ung nyetableret landbruger skal du være under 41 år i hele det første ansøgningsår og:

- etablere dig for første gang som driftsleder på en landbrugsbedrift senest på den dato, hvor du indsender din ansøgning om støtte til unge nyetablerede landbrugere, eller
- være etableret inden for de seneste 5 år forud for det første ansøgningsår²⁵².

8.3.1 Du kan højst få støtten i 5 år

Vi giver støtten til unge nyetablerede landbrugere pr. landbruger i en periode på højst fem år. Perioden reduceres med det antal år, der er gået mellem din første etablering og første gang, du søger om støtte til unge landbrugere.

Etableringsåret tæller ikke med i reduktionen af 5-årsperioden. Hvis du fx etablerede dig for første gang i 2011 og søger om støtte i 2016, vil du være berettiget til støtte i 2016, men ikke i de efterfølgende år.

Etablerer du dig i 2016 og søger om støtten i samme år, vil du kunne få støtten i 2016 og i de fire efterfølgende år. Søger du først i 2017, vil du ligeledes kunne få støtten i 2017 og de fire efterfølgende år. Søger du derimod først i 2018, vil du kunne få støtten i 2018 og de tre efterfølgende år.

²⁵¹ [§ 1, stk.1, nr. 1, og § 7, i bekendtgørelse nr. 1378 af 1. december 2015](#)

²⁵² [§ 39, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015 og artikel 50, stk. 2, litra a og b, i forordning \(EU\) Nr. 1307/2013](#)

8.3.2 Du skal være under 41 år i det første ansøgningsår

Du kan få støtten, hvis du ikke er ældre end 40 år i hele det år, hvor du søger om støtte til unge nyetablerede landbrugere første gang. Du kan med andre ord modtage støtten første gang i 2016, hvis du ikke fylder 41 år inden udgangen af 2016²⁵³.

Hvis du er født 1. januar 1976, fylder du 41 år 1. januar 2017, og du opfylder dermed alderskravet i 2016, men ikke i 2017.

Alderskravet gælder kun i det første ansøgningsår, og det er således ikke et krav, at du er under 41 år i resten af den periode, hvor du kan være berettiget til at modtage støtten, højst 5 år.

8.3.3 Etableret for første gang som driftsleder

For at kunne få støtte til unge landbrugere skal du være etableret på en landbrugsbedrift som driftsleder for første gang inden for de seneste 5 år²⁵⁴. At være etableret som driftsleder vil sige, at du er ansvarlig for den landbrugsmæssige drift. Hvis du driver en landbrugsvirksomhed som en enkeltmandsvirksomhed, vil du som udgangspunkt været etableret fra det tidspunkt, hvor du begyndte de landbrugsmæssige aktiviteter.

Kravet om, at du skal være førstegangsetableret, betyder, at du kun kan søge støtten for den første bedrift, du etablerer dig på. Du kan med andre ord ikke få støtten, hvis du har etableret dig på en ny landbrugsbedrift, men tidligere har været etableret på en anden landbrugsbedrift og fx har solgt den.

Efter etableringen kan du godt udvide din bedrift og søge støtte til et større areal end oprindeligt. Du kan få støtte op til grænsen på 90 ha, selvom din bedrift var under 90 ha, da du etablerede den. Det er også muligt at søge støtten, selvom du omdanner den virksomhed, der ejer landbrugsbedriften – og som søger om støtte – hvis det fortsat er den samme landbrugsbedrift.

²⁵³ [§ 39, nr. 4, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015 og artikel 50, stk. 2, litra b\) i forordning \(EU\) nr. 1307/2013](#)

²⁵⁴ [Artikel 50, stk. 1, i forordning \(EU\) nr. 1307/2013 og § 39, nr. 3 i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

Eksempel 1 – stadig nyetableret

En ung landbruger køber i 2013 en landbrugsejendom og begynder landbrugsmæssig drift som en enkeltmandsvirksomhed. I 2015 køber en ældre landbruger en del af bedriften, og de to opretter sammen et interessentskab. I denne situation er der tale om en videreførelse af den eksisterende bedrift. Interessentskabet kan derfor godt modtage støtten, da den unge landbruger fortsat anses for at være førstegangsetableret inden for den 5-årige periode.

Eksempel 2 – stadig nyetableret

En ung landbruger danner i 2015 et interessentskab med en ældre landbruger. I 2016 sælger den unge landbruger ejendommen og køber nabogården med 90 ha jord, men interessentskabet består fortsat. I denne situation er der tale om en videreførelse af den eksisterende drift. Interessentskabet kan derfor godt modtage støtten, da den unge landbruger anses for at være førstegangsetableret fra 2015.

Eksempel 3 – ikke længere nyetableret

En ung landbruger køber i 2013 en landbrugsejendom og begynder landbrugsmæssig drift som en enkeltmandsvirksomhed. I 2015 sælger den unge landbruger landbrugsejendommen og køber i stedet en anden landbrugsejendom sammen med en ældre landbruger. De to opretter sammen et interessentskab. I dette tilfælde kan den nye bedrift ikke anses for at være en videreførelse af den gamle. Interessentskabet kan derfor ikke modtage støtten, fordi den unge landbruger ikke er førstegangsetableret.

Eksempel 4 – Virksomheden er omdannet

En ung landbruger etablerer i 2012 en landbrugsbedrift som en enkeltmandsvirksomhed. I 2015 beslutter han at omdanne enkeltmandsvirksomheden til et Aps, som han ønsker at drive alene. Da der er tale om en videreførelse af enkeltmandsvirksomheden, er han fortsat støtteberettiget med interessentskabet.

8.4 Regler for selskaber

8.4.1 Hvis du søger som et selskab

Selskaber, som fx I/S, A/S eller ApS, kan søge om støtte, hvis alle kravene nedenfor er opfyldt i både a) og b)²⁵⁵:

- a) Selskabet er berettiget til grundbetaling
- b) En ung landbruger:
 - 1. er tegningsberettiget for selskabet, se afsnit 8.4.2 og 8.4.3
 - 2. ejer en andel af selskabskapitalen, se afsnit 8.4.4
 - 3. varetager den daglige ledelse af landbrugsbedriften for selskabet, se afsnit 8.4.5
 - 4. søger for én virksomhed, se afsnit 8.4.6
 - 5. er førstegangsetableret i ansøgers virksomheden, se afsnit 8.4.7.

En ung landbruger kan godt søge støtte for et selskab, som han er (med)ejer af via et holdingselskab. Den unge landbruger skal dog stadig være ansvarlig for den landbrugsmæssige drift af ansøgerselskabet.

8.4.2 Hvornår er du tegningsberettiget for et kapitalselskab?

Du er som udgangspunkt tegningsberettiget for et kapitalselskab, når du er medlem af selskabets bestyrelse, direktion eller er ansat som direktør i selskabet.

For at opfylde kravet om tegningsret er det nok, at du er tegningsberettiget i fællesskab med en anden landbruger.

²⁵⁵ [§§ 42 og 43, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#) og [artikel 49 i forordning \(EU\) nr. 639/2014](#)

8.4.3 Forskellige bestemmelser om tegningsret i interessentkontrakter

For de personlige selskaber, fx I/S'er, er udgangspunktet, at de enkelte interessenter er tegningsberettiget for selskabet hver for sig, medmindre andet er fastsat i interessentkontrakten. Er du medejer af et I/S, vil du således som udgangspunkt være tegningsberettiget, medmindre andet er fastsat i interessentkontrakten.

Det kan også være fastsat i interessentkontrakten, at du er den daglige leder – eventuelt med titel af direktør. I sådan en situation vil du være tegningsberettiget.

En interessentskabskontrakt for en landbrugsvirksomhed kan også indeholde en bestemmelse om, at interessenterne tegner selskabet i forening, og at den enkelte interessent træffer almindelige dagligdags beslutninger inden for sit arbejdsområde. Hvis det er tilfældet, vil du være tegningsberettiget.

8.4.4 Ejer en andel af selskabskapitalen

Du skal eje en del af selskabet. Der er ikke noget krav om ejerandelens størrelse.

8.4.5 Hvornår er du driftsleder?

Den tegningsberettigede unge landbruger skal være ansvarlig for den daglige drift af den del af landbruget, der er støtteberettiget under ordningen. Det vil sige, at hvis bedriften fx både omfatter plante- og husdyrproduktion, skal du være den daglige leder af planteproduktionen.

Det betyder, at det skal være dig, der træffer beslutninger af normal landbrugsmæssig karakter, fx om nyanskaffelser og investeringer.

Har du som ung landbruger i selskabet derimod kun en rådgivende funktion på bedriften, lever du ikke op til kravet om at have driftsansvaret, selvom du er tegningsberettiget.

I de situationer, hvor en anden interessent skal træffe beslutninger om den landbrugsmæssige drift, på baggrund af aftale eller sædvane i selskabet, vil du ikke leve op til kravet.

Eksempel 1 Den unge landbruger er ikke tegningsberettiget

I en interessentskabskontrakt mellem en ung og en ældre landbruger er det fastsat, at den ældre landbruger har ansvaret for administrationen og markdriften, kan underskrive al korrespondance med NaturErhvervstyrelsen og kan tegne selskabet.

Betingelsen om, at den unge landbruger skal varetage den daglige ledelse af landbrugsbedriften, er ikke opfyldt. Det skyldes, at det er den ældre landbruger, der har ansvaret for alle relevante administrative beslutninger vedr. landbrugsdriften.

Eksempel 2 Den unge landbruger er ikke driftsleder

I en interessentskabskontrakt mellem en ung og en ældre landbruger er det fastsat, at den ældre landbruger har markdriften som sit daglige ansvarsområde, og at den unge landbruger har ansvaret for svinebedriften. Det er desuden anført, at den enkelte interessent træffer almindelige dagligdags beslutninger inden for sit arbejdsområde.

Den unge landbruger i eksemplet opfylder kravet om at være tegningsberettiget for selskabet, men han opfylder ikke kravet om at være driftsleder af den støtteberettigede del af landbrugsbedriften, dvs. planteproduktionen

8.4.6 Du kan kun søge om støtte under ordningen for én virksomhed

Du kan kun søge om støtte til den første bedrift, du etablerer dig på. Det vil sige, at du skal være førstegangsetableret på den bedrift, som ansørgervirksomheden søger støtte til²⁵⁶.

Du kan godt have en andel af kapitalen i andre selskaber, men du kan ikke søge støtte under ordningen for andre virksomheder end den, du først etablerede dig i.

8.4.7 Etableret på ansørgervirksomheden for første gang

Du kan kun søge støtten igennem den første virksomhed, du etablerer. Hvis du har været etableret som landbruger tidligere, er du ikke støtteberettiget.

8.5 Hvornår har du været etableret som landbruger tidligere?

Hvis du på et tidligere tidspunkt har opfyldt mindst én af nedenstående punkter, har du været etableret tidligere²⁵⁷:

²⁵⁶ [§ 41, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

²⁵⁷ [§ 40, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

- Du har haft rådighed som ejer eller forpagter over et støtteberettiget areal på mindst 2,00 ha, som du driver landbrugsmæssigt.
- Du har haft opdræt eller erhvervmæssigt hold af dyr til landbrugsformål. Du kan læse mere om erhvervmæssigt hold af dyr til landbrugsformål nedenfor.
- Du har produceret landbrugsprodukter.
- Du har produceret juletræer og pyntegrønt på landbrugsjord.
- Du har haft produktion i væksthuse eller gartnerier.

Plante- og dyreproduktion

Du er etableret som landmand, når du enten er ansvarlig for en plante- og/eller en animalsk produktion. Men du er kun berettiget til støtte til unge nyetablerede landbrugere, når du er ansvarlig for en planteproduktion.

8.5.1 Dyr til landbrugsformål

Dyr til landbrugsformål er dyr, som opdrættes eller holdes med henblik på produktion af fødevarer, uld, skind eller pels eller med henblik på andre landbrugsformål. Hertil regnes svin, kvæg, får, geder, heste, hjortedyr, pelsdyr, æglæggende høner, slagtekyllinger, gæs, ænder, kalkuner, fjervildt samt strudsefugle.

8.5.2 Ikke-erhvervmæssigt hold af dyr

Et husdyrhold kan kun kaldes erhvervmæssigt, hvis det overstiger et af de antal dyr, der er listet nedenfor:

- 2 køer med tilhørende kalve
- 4 stykker andet kvæg
- 2 søer med opfedning af maksimum 5 slagtesvin
- 10 får med lam
- 10 geder med kid
- 30 stk. fjerkræ
- 5 hjorte med kid
- 10 strudse med unger
- 4 heste eller ponyer med tilhørende føl.

8.5.3 Når du etablerer dig via et selskab

Du er etableret første gang via et selskab, når du:

1. er tegningsberettiget for selskabet,
2. ejer en andel af selskabskapitalen og
3. varetager den daglige ledelse af landbrugsbedriftens animalske eller vegetabiliske produktion.

8.6 Hvis du udtræder af selskabet

Hvis du har været med i et selskabs oprindelige ansøgning om støtte under ordningen og senere forlader selskabet, mister du retten til støtte, hvis du etablerer dig i et nyt selskab. Derudover kan din udtræden medføre, at selskabet mister retten til fremtidig støtte.

Selskabet mister ikke retten til støtte, hvis:

- der fortsat er mindst én ung landbruger, som indgik i støtteansøgningen, tilbage i selskabet, og
- den eller de tilbageværende unge landbrugere overtager din ejerandel og dit ansvar, således at en ung landbruger fortsat har driftslederansvaret.

Selskabet mister retten til støtte, hvis alle de unge landbrugere, der var med i selskabets oprindelige ansøgning, træder ud af selskabet. Der skal i hele den periode, hvor der søges om støtte til unge nyetablerede landbrugere, være én af de oprindelige unge landbrugere tilbage i selskabet.

Hvis du træder ud af selskabet efter udbetaling af støtten, men inden årsskiftet, og de tilbageværende unge landbrugere ikke har driftslederansvaret, skal selskabet tilbagebetale den udbetalte støtte, medmindre der opstår en særlig situation.

8.7 Kontrol

Hvert år udvælger NaturErhvervstyrelsen et antal ansøgninger, som skal kontrolleres på stedet²⁵⁸.

Den administrative kontrol og kontrollen på stedet sker på grundlag af den indsendte ansøgning²⁵⁹.

²⁵⁸ [Artikel 30, i forordning \(EU\) nr. 809/2014](#)

²⁵⁹ [Artikel 24, i forordning \(EU\) nr. 809/2014](#)

Du skal have dokumentation for, at du opfylder støttebetingelserne, liggende på bedriften. Dokumentationen kan bestå af regnskaber og forretningsmateriale, fx ejerbøger, selskabskontrakter, ansættelseskontrakter, vedtægter, købs- og forpagtningsaftaler samt fakturaer mv.

8.8 Bortfald af støtte og sanktion

Sanktionsreglen for arealafvigelse er den samme som under grundbetalingsordningen. Læs mere i afsnit 11.5.

Det anmeldte areal er det samme areal som det, du søger støtte til under grundbetalingsordningen, dog højst 90 ha²⁶⁰. Det fastslåede areal er det areal, vi kan godkende til grundbetaling, dog højst et areal, der svarer til det anmeldte.

Hvis vi fastslår, at støttemodtageren ikke overholder støttebetingelserne, udbetaler vi ikke støtte til unge landbrugere²⁶¹. Hvis vi har udbetalt støtten, skal du betale den tilbage.

Hvis du har leveret falsk bevismateriale for at dokumentere, at du har overholdt støtteforpligtelserne under ordningen, anvender vi desuden en sanktion svarende til 20 procent af det beløb, som du enten har eller ville have modtaget i støtte til unge landbrugere²⁶². Vi trækker sanktionen fra grundbetalingen.

Læs mere i kapitel 11 "Kontrol" og afsnit 10.3 "Nedsættelser".

²⁶⁰ [Artikel 18, stk. 2, i forordning \(EU\) nr. 640/2014](#)

²⁶¹ [Artikel 21, stk. 1, i forordning \(EU\) nr. 640/2014](#)

²⁶² [Artikel 21, stk. 1, i forordning \(EU\) nr. 640/2014](#)

9. Ø-støtte

9.1 Kort om ordningen

Du kan få et årligt tillæg til grundbetalingen for landbrugsarealer, der ligger på ikke-brofaste øer²⁶³. Se listen med øer i afsnit 9.3.

Formålet er at sikre landbrugsvirksomhed på en række øer.

Du skal ikke bo på en ø, som er omfattet af ordningen, for at få støtte, men dine marker skal ligge på en af øerne. Du kan få ø-støtte for de marker, som du får grundbetaling for.

9.2 Støtten

Støttesatsen i 2015 var 485,48 kr. pr. ha. Vi kan først beregne støttesatsen for det enkelte år, når antallet af ha, der kan udbetales ø-støtte for, er fastlagt.

Vi kan højst udbetale ø-støtte for 100 ha pr. bedrift.

100 ha-grænsen gælder også, selv om ansøgeren er et selskab, der omfatter flere deltagere.

Hvis det areal, hvor betingelserne for ø-støtte er opfyldt, overstiger den fastsatte grænse på 100 ha, udbetaler vi ikke ø-støtte for det overskydende areal²⁶⁴.

²⁶³ [§ 44, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

²⁶⁴ [§ 44, stk. 3, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#) og [artikel 18 i forordning \(EU\) nr. 640/2014](#)

9.3 Hvilke øer er omfattet af ordningen?

Følgende øer er omfattet			
Agersø (inkl. Egholm)	Anholt	Askø (inkl. Lilleø)	Avernakø
Barsø	Birkholm	Bjørnø	Bogø (i Korshavn)
Bornholm	Brandsø	Bågå	Drejø
Dybsø	Egholm (i Limfjorden)	Endelave	Enehøje
Eskilsø	Fanø	Fejøl (inkl. Skalø)	Femø
Fjandø	Fur	Fænø	Halmø
Hjarnø	Hjortø	Hjælmshoved	Illum Ø
Kalvø (i Guldborgsund)	Langli	Livø	Lyø
Læsø	Mandø	Mejlø (i Korshavn)	Nekselø
Omø	Orø	Romsø	Rågå
Saltholm	Samsø	Sejerø	Skarø
Slot Ø	St. Egholm	St. Svølmø	Strynø
Strynø Kalv	Tunø	Tærø	Vejlø
Vejrø	Venø	Vigelsø	Æbelø
Ærø	Aarø		

Find din ø i IMK

De øer, der er omfattet af ordningen, er vist i IMK. Du finder dem ved at klikke på Korttemaer, Landbrugstemaer og Ø-støtte.

9.4 Ansøgning og ansøgningsfrist

Du søger om ø-støtte i fællesskemaet via Tast selv-service²⁶⁵.

Ansøgningsfristen er den samme som for din ansøgning om grundbetaling.

9.5 Fik du ø-støtte i perioden 2010 til 2014 (Landdistriktsprogrammet)?

Du kan søge ø-støtten, selvom du stadig er forpligtet efter den tidligere ø-støtteordning.

Kravene fra ø-støtteordningen under Landdistriktsprogrammet (LDP) gælder fortsat for de øboere, der ikke har opfyldt femårskravet på de arealer, der er udbetalt ø-støtte for under LDP-programmet. Det betyder blandt andet, at du, indtil dine forpligtigelser udløber, fortsat skal bo på øen og drive de arealer, der er omfattet af femårskravet.

Du skal anmelde alle de arealer, du driver jordbrugsmæssigt, i fællesskemaet.

9.6 Sanktion og nedsættelse af støtten

Sanktionsreglen for arealafvigelse er den samme som under grundbetalingen. Du kan læse mere i afsnit 11.5²⁶⁶.

Hvis du har mere end 100 ha støtteberettiget areal på en ø, beregnes en evt. arealafvigelse dog højst i forhold til 100 ha²⁶⁷.

²⁶⁵ [§ 1, stk. 1, nr. 1, i bekendtgørelse nr. 1378 af 1. december 2015](#)

²⁶⁶ [Artikel 19, stk. 1 og 2, i forordning \(EU\) nr. 640/2014](#)

²⁶⁷ [Artikel 18, stk. 4, i forordning \(EU\) nr. 640/2014](#)

10. Udbetaling af direkte arealstøtte

Du modtager din udbetaling af støtte fra de direkte arealbaserede støtteordninger (grundbetaling, grøn støtte, støtte til unge nyetablerede landbrugere og ø-støtte) i perioden 1. december i ansøgningsåret til 30. juni det følgende år²⁶⁸.

Vi beregner grundbetalingen og den grønne støtte på grundlag af gennemsnitsværdien af de betalingsrettigheder, du har anmeldt sammen med det støtteberettigede areal i fællesskemaet. Vi beregner derimod støtte til unge nyetablerede landbrugere og ø-støtte som et fast tillæg pr. støtteberettiget ha.

Betalingsrettighedernes værdi er fastsat i euro, og grundbetalingen bliver beregnet i euro²⁶⁹. Ved udbetaling bliver det samlede støttebeløb omregnet til danske kroner med den eurokurs, der gælder den sidste bankdag før 1. oktober i ansøgningsåret²⁷⁰. Det udbetalte støttebeløb vil derfor variere fra ansøgningsår til ansøgningsår.

Vær opmærksom på, at alle beløb, der er angivet i danske kroner i denne vejledning, er omregnet med 2015-kursen på 7,4598 kr., med mindre andet er angivet.

²⁶⁸ [Artikel 75, stk. 1, i forordning \(EU\) nr. 1306/2013](#)

²⁶⁹ [Artikel 105, stk. 2, i forordning \(EU\) nr. 1306/2013](#)

²⁷⁰ [Artikel 106, stk. 3, i forordning \(EU\) nr. 1306/2013](#)

10.1 Udbetaling af støtten

Vi udbetaler den direkte arealstøtte til den, der indsender fællesskemaet, uanset om arealerne overdrages til en anden landbruger i løbet af kalenderåret, medmindre vi har noteret transport i støtten²⁷¹.

Hvis der ikke er foretaget transport i støtten, bliver den udbetalt til den konto, der er registreret som ansøgerens NemKonto²⁷².

Du kan i dit pengeinstitut eller via netbank indberette og ændre den konto, som skal være NemKonto. Søger du om støtte på dit CPR-nr., kan du også bruge www.nemkonto.dk, hvor du logger på med NemID.

Vær særlig opmærksom på at ændre din NemKonto, hvis du skifter pengeinstitut, eller du danner et selskab med nyt CVR-nr. og opretter en ny konto.

[Gå til nemkonto.dk](http://www.nemkonto.dk)

10.1.1 Transport i støtten

Hvis en anden end ansøger skal have støtten udbetalt, indsender du skemaet "Transport af EU- eller nationalt støttebeløb". Vi noterer transporten, eventuelt efter andre foranstående krav – fx modregningskrav ved for meget udbetalt støtte.

Gå til siden "[Sådan noterer du en transport](#)"

10.1.2 Indberetning til Skat

Vi indberetter den udbetalte støtte til Skat på ansøgerens CVR-/CPR-nummer. Dette gælder også de tilfælde, hvor der er indsendt en transport, og hvor vi derfor udbetaler støtten til transporthaver.

10.2 Udbetaling af støttebeløb sker efter endt sagsbehandling

Hvis du får udbetalt støtte i henhold til din ansøgning, vil du ikke modtage noget afgørelsesbrev, men alene en udbetalingsspecifikation. Du vil derimod modtage et afgørelsesbrev, hvis der er sket en reduktion af støttebeløbet. Du har mulighed for at klage over denne afgørelse; der er en klagevejledning i brevet.

²⁷¹ [§ 45, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

²⁷² [§ 1, og §7, i bekendtgørelse nr. 766 af 5. juli 2006](#) og [§ 1, i lovbekendtgørelse nr. 798 af 28. juni 2007](#)

Bemærk, at resultatet af en eventuel kontrol kan danne grundlag for en genoptagelse af tidligere års ansøgninger om grund- og enkeltbetaling. Dette medfører risiko for tilbagebetaling af støtte og inddragelse af eventuelt uberettiget tildelte betalingsrettigheder.

Læs mere i afsnit 10.4 "Uberettiget udbetalt støtte".

10.3 Nedsættelser

Vi foretager en række forordningsbestemte nedsættelser af det beregnede støttebeløb. I dette afsnit kan du læse mere om de enkelte nedsættelser.

Vi beregner nedsættelserne af støtten i følgende rækkefølge²⁷³:

- De individuelle ordningssager nedsættes som følge af manglende overholdelse af støttebetingelserne (fx nedskrivninger på grundbetalingen, pga. arealafvigelser).
- Det resterende støttebeløb nedsættes med en procentsats, hvis du har indsendt dit fællesskema for sent.
- Det resterende støttebeløb nedsættes med en procentsats, hvis du ikke har anmeldt alle bedriftens arealer.
- Det resterende støttebeløb nedsættes for grundbetalingen, hvis det overstiger 150.000 euro med 5 procent (capping). Af støttebeløbene fastslået under punkt 3 fratrækkes desuden et beløb til finansiel disciplin og et beløb, hvis det nationale loft overskrides.
- Det tilbageværende støttebeløb nedsættes til slut som følge af eventuelle KO-overtrædelser.

10.3.1 Nedsættelse af de individuelle ordningssager

Grundbetalingen kan blive nedsat som følge af arealafvigelser (underkendelse af arealer). Læs mere i afsnit 11.5 "Arealafvigelser under grundbetalingsordningen".

Den grønne støtte er desuden underlagt selvstændige reduktions- og sanktionsberegninger. Læs mere i afsnit 3.5 "Nedsættelse af den grønne støtte".

10.3.2 Forsinket ansøgning

Det udfyldte Fællesskema og markkort skal være modtaget hos os senest 21. april 2016 kl. 23:59:59 for at være modtaget rettidigt²⁷⁴. Modtager vi dit Fællesskema med markkort i

²⁷³ [Artikel 28, i forordning \(EU\) Nr. 908/2014](#)

²⁷⁴ [§ 7, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1378 af 1. december 2015](#)

perioden 22. april til 16. maj 2016, bliver den støtte, som et rettidigt indsendt Fællesskema kunne danne grundlag for, nedsat med 1 procent pr. arbejdsdag, som vi modtager skemaet efter ansøgningsfristen. Se mere i afsnit 2.1.1 om frister.

Da fristen for forsinket ansøgning falder på en helligdag, 2. pinsedag, udløber fristen for at indsende Fællesskema forsinket den første arbejdsdag herefter²⁷⁵. Det vil sige, at fristen for forsinket ansøgning først udløber tirsdag den 17. maj 2016.

10.3.3 Nedsættelse, hvis ikke alle arealer anmeldes

Du skal i fællesskemaet anmelde alle landbrugsarealer, herunder marker, du ikke søger om støtte til, inklusiv arealer under 0,30 ha²⁷⁶. Alle arealer skal anmeldes for at sikre en korrekt opgørelse af de arealer, som er omfattet af reglerne om krydsoverensstemmelse og grønne krav.

Hvis du ikke har anmeldt alle arealer, og summen af de ikke-anmeldte arealer overstiger 3 procent af dit anmeldte areal, vil du blive pålagt en nedsættelse af støtten. Nedsættelsen af støtten udgør op til 3 procent af al direkte støtte, vi udbetaler for det pågældende ansøgningsår²⁷⁷.

Læs mere i afsnit 2.5 "Du skal anmelde alle bedriftens arealer i dit Fællesskema".

10.3.4 Fradrag i den samlede støtte (capping)

Du skal være opmærksom på, at der sker fradrag i støtten, hvis det beløb, du modtager i grundbetaling, er større end 150.000 euro. Den del af beløbet, som ligger over 150.000 euro (ca. 1.118.970 kr.), fratrækker vi 5 procent²⁷⁸.

10.3.5 Finansiell disciplin

Som fastlagt i aftalen om EU's flerårige finansielle ramme for 2014-2020 skal der hvert år oprettes en reserve på 400 € (i 2011-priser) med det formål at yde støtte til landbrugssektoren i tilfælde af større kriser (den såkaldte krisereserve). Reserven bliver finansieret ved at reducere de årlige direkte betalinger til landmændene med en given procentsats

²⁷⁵ [Artikel 12, i forordning \(EU\) nr. 640/2014](#)

²⁷⁶ [§ 8, i bekendtgørelse nr. 1378 af 1. december 2015, jf. artikel 72, stk. 1, i forordning \(EU\) nr. 1306/2016](#)

²⁷⁷ [Artikel 16, stk. 1, og artikel 18 i forordning \(EU\) Nr. 640/2014](#)

²⁷⁸ [Artikel 11, stk. 1, i forordning \(EU\) nr. 1307/2013](#)

(finansiell disciplin)²⁷⁹. I 2015 udgjorde finansiell disciplin 1,36 procent. Procentsatsen for 2016 er endnu ikke fastsat. Finansiell disciplin bliver kun brugt, når dit samlede støttebeløb under de direkte betalinger er på over 2.000 euro²⁸⁰.

Hvis krisereserven i et givet år ikke udnyttes, vil den indgå i udbetalingen af den direkte støtte i det efterfølgende år.

10.3.6 Nationalt loft for direkte støtte

Hvis Danmarks nationale loft for udbetaling af direkte landbrugsstøtte overskrides, vil udbetalingerne blive reduceret²⁸¹. Det vil sige, at hvis vi i Danmark udbetaler flere penge, end vi har fået bevilliget af EU, så skal vi betale det for meget udbetalte beløb tilbage. Tilbagebetalingen sker i form af en nedsættelse af udbetalingen. Du vil få besked om dette i forbindelse med din udbetaling.

10.4 Ubertrettiget udbetalt støtte

Hvis der ubertrettiget er udbetalt et støttebeløb, stiller vi krav om tilbagebetaling²⁸². Hvis du ikke betaler beløbet tilbage inden for den frist, vi har sat for tilbagebetalingen, tillægger vi rente, som vi beregner fra betalingsfristens udløb. Vi beregner renten med Nationalbankens udlånsrente + 8 procent, dog minimum 50 kr²⁸³.

Vi kan til enhver tid modregne skyldige beløb, inklusiv renter, i EU-støtte, vi udbetaler til dig²⁸⁴.

[Gå til renteloven \(bekendtgørelse af lov om renter ved forsinket betaling m.v.\)](#)

10.5 Forældelsesregler

Forældelsesfristen for både tilbagesøgning af uretmæssigt udbetalte beløb og idømmelse af sanktion er fire år fra det tidspunkt, hvor den pågældende uregelmæssighed fandt sted. Forældelsesfristen afbrydes af enhver handling fra vores side, som ansøgeren gøres bekendt med, og som vedrører undersøgelse eller retsforfølgning af uregelmæssigheden. Efter hver afbrydelse løber forældelsesfristen videre²⁸⁵.

²⁷⁹ [Artikel 26 i forordning \(EU\) Nr. 1306/2013](#)

²⁸⁰ [Artikel 8, stk. 1, i forordning \(EU\) nr. 1307/2013](#)

²⁸¹ [Se bilag III til forordning \(EU\) nr. 1307/2013](#) og [artikel 7, stk. 1 i forordning \(EU\) nr. 1307/2013](#)

²⁸² [Artikel 7 i forordning \(EU\) Nr. 809/2014](#)

²⁸³ [§ 5, stk. 1, i lovbekendtgørelse nr. 459 af 13. maj 2014 \(renteloven\)](#)

²⁸⁴ [Artikel 57, stk. 2, i forordning \(EU\) Nr. 1306/2013](#) og [samt artikel 28 i forordning \(EU\) nr. 809/2014](#)

²⁸⁵ [Forordning \(EF, EURATOM\) nr. 2988/95](#)

10.6 Klagemulighed

Du har mulighed for at klage over vores afgørelse til Klagecenter for fødevarer, landbrug og fiskeri.

Du skal sende klagen til:

NaturErhvervstyrelsen
Nyropsgade 30
1780 København V

Du kan også sende klagen på mail til: landbrug@Naturerhverv.dk

Vi skal have modtaget klagen senest 4 uger fra den dato, hvor du har modtaget afgørelsen²⁸⁶.

²⁸⁶ [§ 1, § 2, nr. 27, §§ 6 og 7, i bekendtgørelse nr. 513 af 23. april 2015](#)

11. Kontrol

Hvert år kontrollerer vi alle Fællesskemaer administrativt og udvælger derudover et antal ansøgninger, som vi kontrollerer på stedet²⁸⁷. Formålet med kontrollen er at sikre, at reglerne for udbetaling af støtte bliver overholdt.

Hvis vi konstaterer en forskel mellem det anmeldte og det fastslåede (godkendte) areal, vil du kun modtage støtte for det godkendte areal. Arealafvigelsen kan danne grundlag for yderligere nedsættelse af din støtte (sanktion). Det er derfor vigtigt, at din ansøgning er så præcis som mulig.

11.1 Høringsbreve

I forbindelse med kontrol af fællesskemaer sender vi hvert år mange høringsbreve til ansøgere om forskellige fejl i ansøgningerne. Brevene sendes automatisk, når vores IT-system opdager uregelmæssigheder, der kan have betydning for beregningen af din støtte.

Brevene kan ikke undgås helt, da der altid vil være utilsigtede uregelmæssigheder eller uenighed om støtteberettigelse, rådighed eller markblokgrænser, der kan påvirke den endelige afgørelse om din støtte. Det er et forvaltningsretligt krav, at vi skal høre dig om sådanne forhold.

Vi arbejder hele tiden på at forbedre ansøgningssystemet, så der er så få uregelmæssigheder som muligt, for derved at nedbringe antallet af høringsbreve.

²⁸⁷ [Artikel 74 og 59 i forordning \(EU\) nr. 1306/2013](#)

11.2 Undgå fejl

Som ansøger kan du i høj grad selv være med til at undgå, at du får fejl i din ansøgning, ved at sikre, at din ansøgning er så korrekt som mulig. Du bør bl.a. være opmærksom på:

- ikke at søge støtte til ikke-støtteberettigede arealer
- at indtegne alle dine marker præcist
- at lave tidlige og præcise ændringsforslag til markblokke, der er forkerte.

11.3 Kontrol i forhold til markblokke

Vi kontrollerer på markblokniveau, om der er søgt om støtte til et større areal end det støtteberettigede areal, og om flere landmænd har søgt om støtte til det samme areal.

Hvis vi ændrer det støtteberettigede areal i en markblok, efter du har indsendt ansøgningen, kan du komme i den situation, at du har søgt støtte til et større areal end det støtteberettigede areal i markblokken. Der kan ske det samme, hvis du indsender et forslag til en markblokændring, som vi ikke kan godkende. I sådanne tilfælde vil du blive gjort opmærksom på uoverensstemmelsen i et høringsbrev. Du har mulighed for at rette din ansøgning, indtil ændringsfristen udløber.

Hvis to ansøgere har indtegnet det samme areal, vil der være en rådighedskonflikt, idet to ansøgere ikke kan få udbetalt støtte for det samme areal. Er det tilfældet, vil du modtage en besked om, at der er uoverensstemmelse i fællesskemaet. Du har derefter mulighed for at rette i skemaet eller kontakte din nabo for at løse et indtegningsoverlap, indtil ændringsfristen udløber²⁸⁸.

Opstår der tilfælde, hvor du ikke kan blive enig med din nabo om rådigheden over et areal, skal du sende dokumentation for rådigheden til os. Så tager vi stilling til problemet. Hvis hverken du eller naboen sender dokumentation, nedskriver vi arealet hos begge ansøgere, da vi ikke har mulighed for at afgøre, hvem der retmæssigt er berettiget til støtten for arealet²⁸⁹.

11.4 Kontrol på stedet

Kontrollen af forholdene på stedet sker enten ved telemåling eller ved kontrol på selve bedriften²⁹⁰.

²⁸⁸ [§ 9, stk. 5, i bekendtgørelse nr. 1378 af 1. december 2015](#)

²⁸⁹ [Artikel 28 og 29, i forordning \(EU\) nr. 809/2014](#)

²⁹⁰ [Artikel 37 i forordning \(EU\) nr. 809/2014](#) og [§ 46, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

11.4.1 Telemåling

Telemåling vil sige, at vi gennemfører kontrol ved hjælp af aktuelle satellitfotos, eller flyfotos/ortofotos²⁹¹.

Kontrollen af nogle marker kan afsluttes på grundlag af telemålingskontrol.

11.4.2 Kontrol på bedriften

I andre tilfælde kan kontrollen af, om støttebetingelser og andre krav er overholdt, ikke foretages ved hjælp af telemåling. I sådanne tilfælde udfører vi fysisk kontrol på bedriften.

Vi foretager kontrolbesøg uanmeldt eller med et kort varsel på højst 48 timer²⁹².

Udtager vi din bedrift til kontrol, har du pligt til at medvirke til, at vi kan gennemføre kontrollen. Hvis du ikke selv kan være til stede under kontrollen, skal du – hvis kontrolløren har brug for det – finde en stedfortræder. Dette gælder også, hvis du ikke opholder dig på bedriften i en længere periode.

Kontrolløren kan ikke udtale sig om konsekvenserne af de konstaterede forhold på bedriften. Denne vurdering foretager vi senere.

Hvis vi ikke kan komme i kontakt med dig

Du har med din ansøgning accepteret, at vi udfører kontrol på bedriften. Hvis vi ikke kan komme i kontakt med dig, sender vi dig et brev. I brevet oplyser vi dig om, at vi gennemfører kontrol senest 48 timer efter, du har modtaget brevet.

Kontrollen af dine marker bliver gennemført på dette tidspunkt – også selv om du ikke har mulighed for at være til stede.

Hvis vi ikke kan komme i kontakt med dig, og vi derfor ikke kan kontrollere alle støttebetingelser, sender vi dig et kontrolresultat i høring, hvor vi betragter de støttebetingelser, det drejer sig om, som overtrådt.

Herefter har du mulighed for at indsende de manglende oplysninger, inden høringsfristen udløber. Hvis vi herefter stadig ikke har hørt fra dig, træffer vi afgørelse i sagen på det foreliggende grundlag. Konsekvensen kan være, at vi kræver tilbagebetaling af direkte arealstøtte og landdistriktsstøtte udbetalt siden tilsagnets start.

²⁹¹ [Artikel 40 i forordning \(EU\) nr. 809/2014](#)

²⁹² [Artikel 25 i forordning \(EF\) nr. 809/2014](#)

Hvis du forhindrer kontrollens gennemførelse

Hvis du eller din repræsentant forhindrer gennemførelsen af kontrol på stedet, vil din ansøgning om direkte arealstøtte blive afvist²⁹³. Herudover kan der blive tale om, at vi kræver direkte arealstøtte og landdistriktsstøtte siden tilsagnets start tilbagebetalt.

Efter kontrollen

Kontrolresultatet, herunder opmålingsresultaterne, bliver stillet til rådighed for dig i Tast selv-service senest 10 arbejdsdage efter kontrollens afslutning. Det kan ske, at vi ikke kan overholde denne frist, fx hvis kontrolløren venter på dokumentationsmateriale. Det kan også være tilfældet, at vi foretager kontrol af flere ansøgere i samme område samtidigt, og det er mest hensigtsmæssigt at færdiggøre kontrolarbejdet for hele området, inden vi sender kontrolresultaterne ud.

Hvis vi har konstateret overtrædelse af regler, herunder overanmeldelse, foretager vi en skriftlig høring via Tast selv-service. Her får du mulighed for at give dine bemærkninger. Kontrolløren svarer ikke på dine bemærkninger, medmindre der har været fejl i høringsmaterialet. Vores kommentarer vil fremgå af den skriftlige afgørelse.

Hvis vi ikke kan stille kontrolresultatet til rådighed for dig inden for 10 arbejdsdage, bliver du kontaktet af kontrolløren.

Husk at sikre dig, at dit mobilnummer og din mailadresse er indtastet under brugerindstillinger i Tast selv-service, så du modtager meddelelser, når vi lægger kontrolbreve m.v. i Tast selv-service.

11.5 Arealafvigelser under grundbetalingsordningen

Dette afsnit vedrører kun arealafvigelser under grundbetalingsordningen. Afvigelser under ordningen for grøn støtte kan du læse om i afsnit 3.5 "Nedsættelse af den grønne støtte".

Arealafvigelser er inddelt i 4 kategorier afhængigt af størrelsen²⁹⁴:

1. Ved arealafvigelser, som ikke overstiger 3 procent af det fastslåede areal eller 2 ha: Vi nedsætter det anmeldte areal, så det svarer til det fastslåede areal. Det betyder, at du får fuld støtte for det fastslåede areal.

²⁹³ [Artikel 59, stk. 7 i forordning \(EU\) nr. 1306/2013](#)

²⁹⁴ [Artikel 19 i forordning \(EU\) nr. 640/2014](#)

2. Ved arealafvigelser som overstiger 3 procent af det fastslåede areal eller 2 ha, men som ikke overstiger 20 procent af det fastslåede areal: Vi nedsætter det fastslåede areal med det dobbelte af arealafvigelsen. Det betyder, at du får udbetalt støtte for det fastslåede areal minus to gange afvigelsen.
3. Ved arealafvigelser over 20 procent af det fastslåede areal til og med 50 procent af det fastslåede areal: Støtten bortfalder. Det betyder, at du ikke får udbetalt grundbetaling for det pågældende år.
4. Ved arealafvigelser over 50 procent af det fastslåede areal: Støtten bortfalder inden for støtteordningen. Det betyder, at du ikke vil få udbetalt grundbetaling for det pågældende år. Desuden vil din støtte blive yderligere nedsat med et beløb, der svarer til forskellen mellem støtten for det anmeldte areal og det fastslåede areal. Beløbet vil blive modregnet i alle betalinger fra NaturErhvervstyrelsen i op til 3 år, eller indtil beløbet er fuldt modregnet. Er beløbet ikke fuldt modregnet efter 3 år, bortfalder kravet.

Hvis der er forskel mellem det fastslåede areal og det antal betalingsrettigheder i ha, du råder over, vil en eventuel reduktion eller sanktion blive beregnet på grundlag af den mindste af disse.

Eksempel på forskel mellem anmeldt og fastslået areal (godkendt areal)

En landbruger søger grundbetaling for:	20,00 ha
Landbrugeren råder over 19 betalingsrettigheder svarende til 19,00 ha ved udløb af ansøgningsfristen. Det betyder, at det korrigerede ansøgte areal er:	19,00 ha
Ved kontrol viser det sig, at det fastslåede areal kun udgør:	18,00 ha
Dette giver en arealafvigelse på (19,00 - 18,00 ha):	1,00 ha
Afvigelsen på 1,00 ha udgør i forhold til det fastslåede areal på 18,00 ha ($1,00/18,00 \times 100$):	5,56 pct.
Da afvigelsen overstiger 3 %, nedsættes det fastslåede areal med det dobbelte af afvigelsen, svarende til:	2,00 ha
Arealet, der herefter danner grundlag for udbetaling af støtte (18,00 - 2,00 ha):	16,00 ha

Eksempel fortsat – udregning af støtte	
Landbrugeren råder over 19 betalingsrettigheder, der fordeler sig således: <ul style="list-style-type: none"> • 16 betalingsrettigheder à 2.500 kr.: • 3 betalingsrettigheder à 3.100 kr.: Betalingsrettighederne har en samlet værdi på:	40.000 kr. 9.300 kr. 49.300 kr.
Til brug for beregning af støttebeløbet beregnes gennemsnittet af de 19 anmeldte betalingsrettigheder til (49.300 kr./19,00 ha):	Pr. ha 2.594,74 kr.
Støttebeløbet kan herefter beregnes til 2.594,74 kr. pr. ha x 18,00 ha:	46.705,32 kr.
Nedsættelse af støtten udgør 2,00 ha. Værdien af nedsættelse af støtten beregnes til (2,00 ha x 2.594,74 kr. pr. ha):	5.189,48 kr.
Landbrugeren får i alt udbetalt (46.705,32 kr. – 5.189,48 kr.): (Før reduktion og eventuelt andre nedsættelser, fx hvis Fællesskema er modtaget efter ansøgningsfristen)	41.515,84 kr.

11.6 Sagsbehandling af ansøgninger under artikel 32

I nedenstående skema kan du se betingelserne for at få et areal godkendt efter artikel 32.

Marken er anmeldt under artikel 32	Markens beskaffenhed overholder de almindelige betingelser for grundbetaling	Marken overholder betingelser for støtte under artikel 32	Konsekvens
Ja	Nej	Ja	Marken er anmeldt under artikel 32 og kan godkendes under artikel 32. Arealet vil blive en del af korttemaet "Artikel 32 – godkendt", der viser marker,

Marken er anmeldt under artikel 32	Markens beskaffenhed overholder de almindelige betingelser for grundbetaling	Marken overholder betingelser for støtte under artikel 32	Konsekvens
			som kan opnå støtte under artikel 32.
Ja	Ja	Ja	Marken er anmeldt under artikel 32 og overholder de almindelige betingelser for grundbetaling. Marken godkendes efter de almindelige betingelser for grundbetaling.
Ja	Ja	Nej	Marken kan ikke godkendes under artikel 32, men markens beskaffenhed lever op til de almindelige betingelser for grundbetaling. Du vil modtage et orienteringsbrev om, at marken ikke er omfattet af artikel 32, og at markeringen er fjernet fra markplanen. Det støtteberettigede areal for marken vil blive beregnet på baggrund af markblokkens støtteprocent.
Ja	Nej	Nej	Du har søgt støtte under artikel 32 for et areal, der ikke er støtteberettiget under artikel 32. Du vil modtage et brev om, at marken ikke er omfattet af artikel 32, og at markeringen er fjernet fra markplanen.

Marken er anmeldt under artikel 32	Markens beskaffenhed overholder de almindelige betingelser for grundbetaling	Marken overholder betingelser for støtte under artikel 32	Konsekvens
			Marken vil blive vurderet efter de almindelige betingelser for grundbetaling.
Nej	Nej	Ja	Marken er ikke anmeldt under artikel 32, inden ændringsfristen udløber, og markens beskaffenhed lever ikke op til de almindelige betingelser for grundbetaling. Marken vil blive vurderet efter de almindelige betingelser for grundbetaling, også selvom marken overholder betingelserne for støtte under artikel 32. Det er ikke muligt at anmelde et areal under artikel 32 efter ændringsfristen ²⁹⁵ .

Læs mere om støttebetingelserne for arealer under artikel 32 i afsnit 4.11 "Grundbetaling til vand-, miljø- og skovprojekter (artikel 32)" og i guiden "[Sådan søger du grundbetaling under artikel 32](#)".

Gå til guiden "[Sådan søger du grundbetaling under artikel 32](#)".

²⁹⁵ [§ 14, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015](#)

12. Bøder og strafbare forhold

NaturErhvervstyrelsen kan udstede bøder til ansøgere for ikke at yde den nødvendige bistand ved kontrol, for at afgive urigtige eller vildledende oplysninger og for at fortie oplysninger af betydning for sagens afgørelse. Betales bøden ikke, overgives sagen til politiet til retslig 873forfølgelse. Sagen vil herefter blive afgjort ved domstolene²⁹⁶.

Hvis vi konstaterer overtrædelser af strafferetlige forhold, som eksempelvis dokumentfalsk eller bedrageri, anmelder vi sagen til politiet.

12.1 Svindel med støtteberettigelse og misbrug af tilskud

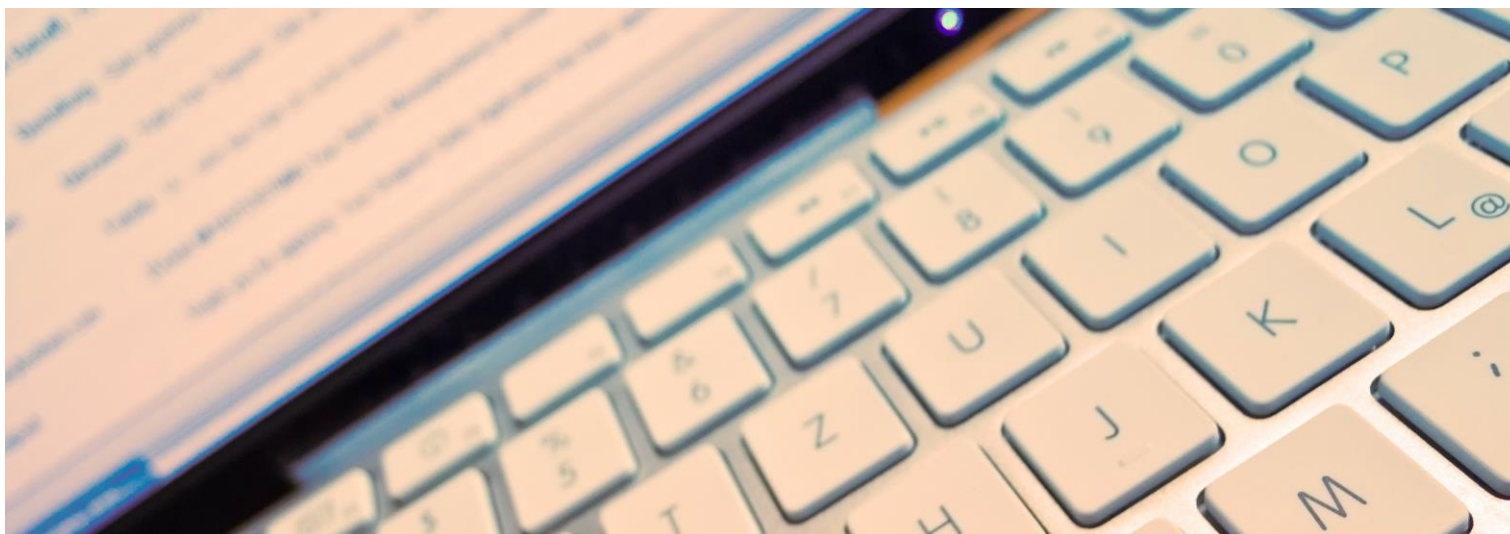
NaturErhvervstyrelsen kontrollerer ansøgninger om tilskud for svig. 'Svig' er den betegnelse, EU-kommissionen bruger for bevidst misbrug af EU-midler. Svig defineres i denne sammenhæng som en forsætlig handling, der påvirker retten til støtte eller omfanget af støtte. Det kan være ukorrekte erklæringer eller dokumenter, tilsidesættelse af en oplysningspligt eller anvendelse af midler eller investeringer til andet formål, end de var bevilget til. Omgåelse af støttebetingelserne - herunder når ansøgeren kunstigt opdeler sin virksomhed eller bedrift for at få adgang til tilskud - betragtes også som svig.

Svig medfører at støtten helt eller delvist bortfalder og kan desuden medføre støtteudelukkelse²⁹⁷, bøde eller i alvorlige tilfælde fængselsstraf²⁹⁸.

²⁹⁶ [§ 48, i bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015, samt § 23, stk. 1-4, § 24, § 26, § 27 og § 29 i lovbekendtgørelse nr. 244 af 28. februar 2013 \(landbrugsstøtteleven\)](#)

²⁹⁷ [Artikel 64, stk. 4, litra a og d, i forordning \(EU\) nr. 1306/2013](#)

²⁹⁸ [§ 289a i lovbekendtgørelse nr. 873 af 7. juli 2015 af straffeloven](#)

13. Behandling og offentliggørelse af data

Når du indsender Fællesskema 2016, skal du være opmærksom på følgende forhold i relation til Persondataloven²⁹⁹:

Vi behandler de oplysninger, du har givet i Fællesskema 2016 i forbindelse med afgørelsen om udbetaling og eventuel sanktion og krav om tilbagebetaling af støtte fra NaturErhvervstyrelsen.

NaturErhvervstyrelsen, Nyropsgade 30, 1780 København V, er dataansvarlig.

Du kan anmode om at få indsigt i, hvilke oplysninger vi behandler i forbindelse med din ansøgning.

Du har efter anmodning krav på at få berigtiget, slettet eller blokeret oplysninger, der viser sig urigtige eller vildledende eller på lignende måde er behandlet i strid med lovgivningen.

Du skal være opmærksom på, at hvis du tildeles støtte, så kan bl.a. CVR-nummer, firmanavn og den udbetalte støtte offentliggøres på internettet af NaturErhvervstyrelsen med hjemmel i lovgivningen.

²⁹⁹ [Lov nr. 429 af 31. maj 2000](#)

Vi gør i øvrigt opmærksom på, at afgivne oplysninger er undergivet offentlighed med de begrænsninger, der følger af lovgivningen, herunder især Offentlighedsloven³⁰⁰ og Miljøoplysningsloven³⁰¹.

Du kan læse mere om persondataloven på Datatilsynets hjemmeside: www.datatilsynet.dk. Du er også velkommen til at kontakte NaturErhvervstyrelsen, Jura på denne adresse: jura@naturerhverv.dk.

Hvis du ønsker oplysninger udleveret eller slettet, kan du kontakte NaturErhvervstyrelsen, Center for Landbrug på denne adresse: landbrug@naturerhverv.dk.

13.1 Overførsel af data

Alle oplysninger i dit Fællesskema vil blive overført til Generelt LandbrugsRegister (GLR)/Centralt HusdyrbrugsRegister (CHR), som er et grunddataregister for Miljø- og Fødevareministeriets område.

Et af formålene med GLR/CHR er, at de registrerede så vidt muligt kun skal afgive grundoplysninger én gang. Herefter gemmes oplysningerne centralt, så alle institutioner under Miljø- og Fødevareministeriet kan bruge eller genbruge dem. Derudover bruges oplysningerne af Danmarks Statistik.

Desuden overfører vi marker, der er anmeldt med afgrødekoder for kartofler, til et register over kartoffelavl. Registret skal sikre sporbarhed i forbindelse med sygdomme.

I overensstemmelse med Persondatalovens regler om indsigtsret kan du få oplyst, hvad der er registreret om dig i GLR/CHR³⁰². Hvis du ønsker indsigt, skal du sende en anmodning herom til den af ministeriets institutioner eller databehandlere, du normalt har kontakt med.

Derudover overføres data til EU-kommissionen til brug for statistik samt til revision af vores sagsbehandling.

Vær opmærksom på, at dine data er undergivet offentlighed med de begrænsninger, der følger af lovgivningen³⁰³.

³⁰⁰ [Lov nr. 606 af 12. juni 2013](#)

³⁰¹ [Lovbekendtgørelse nr. 1036 af 18. august 2015](#)

³⁰² [Kapitel 9 i lov nr. 429 af 31. maj 2000](#)

³⁰³ [Lov nr. 429 af 31. maj 2000](#)

14. Retsgrundlag

Reglerne for direkte støtte er fastsat i følgende forordninger, love og bekendtgørelser:

14.1 EU-regler

[Europa-Parlamentets og Rådets forordning \(EU\) nr. 1305/2013 af 17. december 2013 om støtte til udvikling af landdistrikterne fra Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne \(ELFUL\) og om ophævelse af Rådets forordning \(EF\) nr. 1698/2005](#)

[Europa-Parlamentets og Rådets forordning \(EU\) nr. 1306/2013 af 17. december 2013 om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik og om ophævelse af Rådets forordning \(EØF\) nr. 352/78, \(EF\) nr. 165/94 \(EF\) nr. 2799/98, \(EF\) nr. 814/2000, \(EF\) nr. 1290/2005 og \(EF\) nr. 485/2008](#)

[Europa-Parlamentets og Rådets forordning \(EU\) nr. 1307/2013 af 17. december 2013 om fastsættelse af regler for direkte betalinger til landbrugere under støtteordninger inden for rammerne af den fælles landbrugspolitik og om ophævelse af Rådets forordning \(EF\) nr. 637/2008 og Rådets forordning \(EF\) nr. 73/2009](#)

[Kommissionens delegerede forordning \(EU\) nr. 639/2014 af 11. marts 2014 om supplerende regler til Europa-Parlamentets og Rådets forordning \(EU\) nr. 1307/2013 om regler for direkte betalinger til landbrugere under den fælles landbrugspolitik støtteordninger og om ændring af bilag X til nævnte forordning](#)

[Kommissionens delegerede forordning \(EU\) nr. 640/2014 af 11. marts 2014 om supplerende regler til Europa-Parlamentets og Rådets forordning \(EU\) nr. 1306/2013 for så vidt angår det integrerede forvaltnings- og kontrolsystem, betingelserne for afslag eller tilbagetrækning af betalinger og administrative sanktioner vedrørende direkte betalinger, støtte til udvikling af landdistrikterne og krydsoverensstemmelse](#)

[Kommissionens gennemførelsesforordning \(EU\) nr. 641/2014 af 16. juni 2014 om gennemførelsesbestemmelser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning \(EU\) nr. 1307/2013 om fastsættelse af regler for direkte betalinger til landbrugere under støtteordninger inden for rammerne af den fælles landbrugspolitik](#)

[Kommissionens gennemførelsesforordning \(EU\) nr. 809/2014 af 17. juli 2014 om gennemførelsesbestemmelser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning \(EU\) nr. 1306/2013 for så vidt angår det integrerede forvaltnings- og kontrolsystem, foranstaltninger til udvikling af landdistrikterne og krydsoverensstemmelse](#)

[Rådets forordning \(EF\) nr. 1290/2005 af 21. juni 2005 om finansiering af den fælles landbrugspolitik](#)

[Rådets forordning \(EF, Euratom\) nr. 2988/95 af 18. december 1995 om beskyttelse af De Europæiske Fællesskabers finansielle interesser](#)

[Kommissionens gennemførelsesforordning \(EU\) nr. 908/2014 af 6. august 2014 om gennemførelsesbestemmelser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning \(EU\) nr. 1306/2013 for så vidt angår betalingsorganer og andre organer, økonomisk forvaltning, regnskabsafslutning, regler om kontroller, sikkerhedsstillelse og åbenhed](#)

14.2 Danske regler

Fødevarerministeriets ressortområde

[Bekendtgørelse nr. 244 af 28. februar 2013 af lov om administration af Det Europæiske Fællesskabs forordninger om ordninger under Den Fælles Landbrugspolitik finansieret af den Europæiske garantifond for Landbruget m.v. med senere ændringer \(Landbrugsstøtteloven\)](#)

[Bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015 om direkte støtte til landbrugere efter grundbetalingsordningen m.v.](#)

[Bekendtgørelse nr. 1378 af 1. december 2015 om markblok og elektronisk Fællesskema](#)

[Bekendtgørelse nr. 894 af 15. juli 2014 af lov om randzoner \(Randzonenloven\)](#)

[Bekendtgørelse nr. 904 af 30. juli 2014 om randzoner med senere ændringer](#)

[Bekendtgørelse nr. 903 af 29. juli 2014 om jordbrugets anvendelse af gødning i planperioden 2014/2015 og om plantedække med senere ændringer](#)

[Bekendtgørelse nr. 100 af 30. januar 2015 om krydsoverensstemmelse](#)

[Bekendtgørelse nr. 1511 af 11. december 2015 om markfrø \(markfrøbekendtgørelsen\)](#)

[Bekendtgørelse nr. 106 af 29. januar 2014 om god landbrugs- og miljømæssig stand \(GLM\) med senere ændringer](#)

[Bekendtgørelse nr. 637 af 10. juni 2010 om jordressourcens anvendelse til dyrkning og natur](#)

[Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 660 af 14. juni 2006 af lov om aktindsigt i miljøoplysninger med senere ændringer \(Miljøoplysningsloven\)](#)

[Bekendtgørelse nr. 1036 af 18. august 2015 af lov om aktindsigt i miljøoplysninger \(Miljøoplysningsloven\)](#)

[Bekendtgørelse nr. 1579 af 8. december 2015 af lov om vandløb](#)

[Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 423 af 8. maj 2012 om tilskud til privat skovrejsning](#)

[Bekendtgørelse nr. 513 af 23. april 2015 om Fødevareministeriets Klagecenters opgaver og beføjelser](#)

Øvrige ressortområder

[Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 459 af 13. maj 2014 af lov om renter og andre forhold ved forsinket betaling \(Renteloven\)](#)

[Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 873 af 9. juli 2015 af straffeloven \(Straffeloven\)](#)

[Justitsministeriets lov nr. 429 af 31. maj 2000 om behandling af personoplysninger med senere ændringer \(Persondataloven\)](#)

[Justitsministeriets lov nr. 606 af 12. juni 2013 om offentlighed i forvaltningen \(Offentlighedsloven\)](#)

[Ministeriet for sundhed og forebyggelse, Bekendtgørelse nr. 557 af 31. maj 2011 om euforiserende stoffer med senere ændringer](#)

[Finansministeriets bekendtgørelse nr. 766 af 5. juli 2006 om Nemkontoordningen med senere ændringer \(Nemkontobekendtgørelsen\)](#)

[Finansministeriets bekendtgørelse nr. 798 af 28. juni 2007 af lov om offentlige betalinger m.v. med senere ændringer](#)

Ordliste

Dette er en liste med korte forklaringer af ord. Se de relevante afsnit i vejledningen og eventuelt relaterede henvisninger for det fulde regelsæt på området.

Arealafvigelse	Arealafvigelsen er afvigelsen mellem det anmeldte areal i ansøgningen og det fastslåede areal.
Afgrødekategori	Alle afgrøder er fordelt i afgrødekategorier. Det er et af de grønne krav at have flere afgrødekategorier på bedriften.
Afgrødekode	Der hører en afgrødekode til hver afgrøde. Du skal bruge afgrødekoden, når du angiver din afgrøde.
Agerjord (omdriftsarealer)	Anvendes som synonym for omdriftsarealer. Læs om omdriftsarealer længere nede på listen. Dvs. arealer, der dyrkes med afgrøder, og arealer, der er udyrkede, og som holdes i god landbrugs- og miljømæssig stand, samt arealer i væksthuse og under permanent eller midlertidig overdækning.
Aktivitetskrav	Du skal overholde et aktivitetskrav på arealerne. Det betyder, at du fx skal så en afgrøde.
Aktiv landbruger	En person, der udøver en landbrugsaktivitet, og som ikke driver visse virksomhedstyper.
Anmeldt areal	Det areal, du anmelder på markplanen i fællesskemaet.
Anmeldt areal med tilsagn	Det areal, du indberetter et tilsagn for i fællesskemaet. Det kan være miljø-, økologi- eller skovtilsagn.
Ansøger	En person eller selskab (juridisk person), der ansøger om støtte eller tilskud fra en eller flere ordninger.
Artikel 32	Du har mulighed for, at få grundbetaling til arealer, som ikke opfylder de almindelige støttebetingelser for grundbetaling. Dette kan lade sig gøre under undtagelse fra de almindeligt gældende støttebetingelser til grundbetaling, populært betegnet "artikel 32". Grundbetaling til vand-, miljø- og skovprojekter kan komme i betragtning under artikel 32. Det er dog et grundlæggende krav, at der blev søgt og udbetalt Enkeltbetaling til arealet i 2008.
Bedrift	Alle de produktionsenheder, landbrugeren driver i Danmark. En teknisk, økonomisk enhed, som fx et gartneri eller et landbrug. En virksomhed kan bestå af flere bedrifter.
Bestemmelse	Ordlyd, der fastslår, hvad der er gældende lov eller forskrift inden for et område (Den Danske Ordbog, DDO)
Bestemmende indflydelse	Når den unge nyetablerede landbruger indgår i et selskabs ejerkreds og er en del af den personkreds, som kan træffe beslutninger om selskabets økonomi og drift.
Betalingsrettighed	Betalingsrettigheder danner grundlag for udbetaling af grundbetaling. En betalingsrettighed udnyttes med en ha støtteberettiget areal. Betalingsrettigheder med en størrelse mindre end 1 ha, som fx 0,5, ha udnyttes med et tilsvarende støtteberettiget areal.
Betalingsrettighed – værdi	Værdien af en betalingsrettighed er det, som udbetales, hvis betalingsrettigheder bliver udnyttet sammen med et støtteberettiget areal. Værdien er den samlede værdi pr. ha, inklusive diverse tidligere tillæg.

Betingelse	Krav, der stilles af en person eller instans, og som forlanges opfyldt, før noget kan ske (Den danske ordbog, DDO)
Bibranchekode	En registrering af en biaktivitet, hvis din virksomhed har aktiviteter inden for mere end én branche. Hvis omsætningen på biaktiviteten er stor nok (over 300.000 kr.), og hvis den udgør mindst 10 procent af den samlede omsætning, kan du registrere op til tre bibrancher.
Braklagt areal	Landbrugsarealer uden produktion af afgrøder eller afgræsning, men som holdes i en stand, der gør dem egnede til græsning eller dyrkning. Dvs. at arealer, der ikke dyrkes i indeværende kalenderår, betegnes i grundbetalingen som brakarealer
Branchekode	En statistisk klassifikation af økonomiske aktiviteter. Registreringen skal foretages i forhold til den økonomiske aktivitet, der er dominerende i din virksomhed.
Bruttoareal	Markblokkens samlede areal uden nogen fradrag.
Capping	Alle direkte støttebeløb over 150.000 euro nedsættes med 5 procent.
Direkte landbrugsstøtte	Direkte landbrugsstøtte er direkte betalinger til landbrugere fra følgende ordninger: grundbetaling, grøn støtte, slagtepræmie, ø-støtte og støtte til unge nyetablerede landbrugere.
Driftsleder	Landbrugeren, der er ansvarlig for den landbrugsmæssige drift af bedriften.
Dyrkbare arealer	Arealer, der under normale vejrforhold er egnet til mekanisk jordbehandling og høst i perioden 15. maj til 15. september. For permanente græsarealer gælder dog, at arealerne skal kunne afgræsses eller slås i perioden 1. juni til 31. august.
Dyrkede arealer	Arealer, der er tilsået eller tilplantet med normal udsædsmængde senest 31. maj i ansøgningsåret, eller arealer med grøntsager og lavskov, der er tilplantet senest 31. august.
Enkeltbetaling	Betegnelse for EU-landbrugsstøtteordning indført i 2005, og som blev afskaffet med indførelse af grundbetalingen i 2015.
Ekspropriation	Tvangsindgreb, hvor offentlige myndigheder varigt eller for en periode overtager et areal for at bruge det til fx vej- eller jernbanearbejde.
Fastslået areal	Det godkendte areal.
Flerårige kulturer	Afgrøder, som artiskokker, asparges, rabarber, hindbær, brombær, morbær, loganbær, ribs, solbær, stikkelsbær, tranebær, blåbær og andre frugter af slægten Vaccinium, betragtes i sammenhæng med grundbetalingen som permanente afgrøder.
Force Majeure	En helt ekstraordinær, uforudsigelig og udefrakommende begivenhed, der bevirker, at frister eller støttebetingelser ikke kan overholdes.
Forpligtelse	Aftale mellem to eller flere parter om at gøre noget bestemt eller forholde sig på en bestemt måde (Den Danske Ordbog, DDO), fx en plejeforpligtelse (afgræsning eller slæt).
Forsæt	En bevidst overtrædelse af reglerne.
Fradrag, grundbetaling	Landskabelement i Internet Markkort (IMK), der viser områder, der er registreret som ikke-støtteberettigede under grundbetaling og Økologisk Arealtilskud.

Fuldmagt, elektronisk	Ved at logge på Tast selv-service kan du give en elektronisk fuldmagt til at indsende ansøgninger eller svare på breve via Tast selv-service. Du kan også give en fuldmagt kun med læseadgang.
Fællesskemaet	Det skema, som skal benyttes til ansøgning om støtte eller tilsagn under en række ordninger. Skemaet benyttes også til indberetning af oplysninger om økologisk drift.
GLM	God landbrugs- og miljømæssig stand.
GLM-landskabelementer	Består af GLM-søer og GLM-fortidsminder. Landskabelementerne kan ses i Internet Markkort (IMK).
Græsarealer	Græsarealer omfatter permanente græsarealer og græsarealer i omdrift.
Græs i omdrift	Areal, der anvendes til dyrkning af græs eller andet grøntfoder. Både hvis der er tale om naturlige (selvsåede) eller dyrkede (tilsåede) arealer, som har været dyrket med en anden afgrøde end græs og andet grøntfoder inden for de seneste 5 år.
Græsningsret	En græsningsret giver ret til at sætte dyr på græs eller tage slæt på arealet, mens arealet i øvrigt henligger for ejers/forpagters regning og risiko.
Grønne krav, grøn støtte	De tre grønne krav er 1) flere afgrødekategorier, 2) miljøfokusområder (MFO) og 3) opretholdelse af permanent græs, herunder pløjeforbud på miljømæssigt sårbare områder (MSO).
Ha	En ha (ha) er et areal på 10.000 m ² eller 0,01 km ² , fx 100 meter x 100 meter.
Internet Markkort	Er det system, hvor man indtegner sine marker; bliver skrevet som IMK 2.0, IMK, Internet Markkort og elektronisk indberetning af marker.
Jordbrugsmæssig udnyttelse	Ved jordbrugsmæssig udnyttelse forstås, at de ansøgte arealer udnyttes til jordbrugsmæssig drift, såsom landbrug, skovbrug, gartneri, herunder blomstergartneri, frugtplantage, planteskole eller lignende.
Kontrolperiode (flere afgrødekategorier)	Kontrolperioden for flere afgrødekategorier er fra 15. maj til 25. juli. Det er en periode, hvor hovedafgrøden skal kunne konstateres på arealet for at kunne tælle med som en afgrødekategori.
Krydsoverensstemmelser (KO)	Overholdelse af nationale bestemmelser vedrørende folke-, plante- og dyresundhed, miljø, dyrevelfærd og god landbrugs- og miljømæssig stand (GLM) som betingelse for udbetaling af den fulde støtte.
Landbrug	Virksomhed, der beskæftiger sig med dyrkning af afgrøder og avl og opdræt af husdyr. Betyder også ejendom, hvor denne virksomhed foregår. (Den Danske Ordbog, DDO)
Landbruger	En fysisk eller juridisk person eller en sammenslutning heraf, der udøver landbrugsaktivitet.
Landbrugsareal	Det samlede areal med agerjord, herunder brak, permanent græs og permanente afgrøder, herunder lavskov.
Landbrugsmæssig drift	Fx rådighed over et støtteberettiget areal på mindst 2,00 ha, som drives landbrugsmæssigt eller har erhvervsmæssigt hold af dyr til landbrugsformål.
Landbrugsaktivitet	Produktion, avl eller dyrkning af landbrugsprodukter, herunder høst, malkning, opdræt af husdyr og hold af husdyr til

	landbrugsformål eller bevarelse af et landbrugsareal i en stand, der gør det egnet til græsning eller dyrkning.
Landekvoten for permanent græs	Den andel af permanent græs, der skal opretholdes på nationalt plan.
Lavskov	Beplantninger af løvtræer, der kan skyde fra stødet, og som stævnes mindst hvert tiende år.
Lodsejer	Person (eller institution) som ejer en jordlod (Den Danske Ordbog, DDO)
Luftfoto	Billeder, der er tilgængelige i Internet Markkort, hvor der er taget højde for jordens krumning. Luftfotoene er optaget fra fly om foråret eller om sommeren. Kaldes også ortofotos
Mark	Der findes ikke en egentlig definition på en mark. En mark er en teknisk definition i fællesskemaet, dvs. at en mark er det, landbrugeren indtegner som en mark.
Markkort	Også kaldet IMK. Internet Markkort er et digitalt kortsystem, som findes ved at logge på Tast selv-service. Internet Markkort bruges til at indtegne marker på markkort. Indsendelse af markkortet sammen med fællesskemaet er et krav ved ansøgning om støtte. En ansøger kan godt have flere versioner af markkortet, men der kan kun være et markkort tilknyttet fællesskemaet.
Markblok	Et geografisk sammenhængende område, der som hovedregel følger permanente fysiske ydre grænser, herunder også permanente dyrkningsskel. Den ydre grænse for markblokken ændres primært med tilsvarende fysiske og topografiske ændringer. Der eksisterer ca. 410.000 markblokke i alt. Hver markblok har sit eget markbloknummer.
Markbloktyper	Det er disse forskellige markbloktyper, der anvendes ud fra de registrerede arealer og luftfotos: <ul style="list-style-type: none"> - Basistype (BAS) benyttes til omdriftsarealer. - Perm. græs (PGR) benyttes til markblokke, der udelukkende indeholder permanent græs. Disse markblokke har en støtteprocent. - Væksthuse (VKS) benyttes til drivhuse og lignende. - Ingen støtte (ING) benyttes til markblokke, der ikke har et registreret støtteberettiget areal under grundbetaling. - Miljøordninger (MIL) benyttes til arealer, som kun er støtteberettigede under tilsagn og ikke grundbetaling. - LDP skov (LDP) benyttes til markblokke, der er eller tidligere har været omfattet af et skovrejsningsprojekt med tilsagn om støtte fra Naturstyrelsen.
Markblokkens støtteprocent	Benyttes i markblokke af typen permanent græs. Markblokkens støtteprocent kan være enten 100, 80, 60 eller 0 procent, dvs. det samlede støtteberettigede areal kan være reduceret.
Miljøfokusområder	Et af de tre grønne krav. Miljøfokusområde kan være 1) randzoner (frivillige), 2) GLM-landskabelementer (små søer og fortidsminder). 3) brak. 4) lavskov, 5) græsudlæg/efterafgrøder.
MFO	Miljøfokusområder
MFO-randzoner (frivillige)	Skal være udlagt i henhold til randzonenloven og vandløbsloven.
MFO-landskabelementer	Landskabelementer omfattet af god landbrugs- og miljømæssig stand (GLM), dvs. små søer og fortidsminder.

MFO-brak	Omdriftsarealer, der er udlagt som brak og opfylder betingelserne for braklagte arealer.
MFO-lavskov	Lavskov, der opfylder betingelserne for lavskov. Der må ikke anvendes plantebeskyttelsesmidler i de år, hvor arealet anvendes som MFO.
MFO-græsudlæg/efterafgrøder	Græsudlæg i en hovedafgrøde. Efterafgrøder udsået som en blanding af mindst 2 afgrøder.
Miljømæssigt sårbare områder	Våd- eller kulstofholdige jorde indenfor Natura 2000-naturtyper beliggende i et Natura 2000-område.
MSO	Miljømæssigt sårbare områder.
Miljøordninger	Samlet betegnelse for ordningerne: Miljøvenlige jordbrugsforanstaltninger (MVJ), Miljøvenlig drift af vådområder, Pleje af græs- og naturarealer, Pleje af permanente græsarealer, Braklagte randzoner, Opretholdelse af ændret afvanding samt Fastholdelse og pleje af vådområder.
Minimumareal/støtteberettiget til grundbetaling	Et sammenhængende støtteberettiget areal skal udgøre mindst 0,30 ha.
Minimumareal/de grønne krav	De grønne krav kan opfyldes med arealer ned til 0,01 ha. Disse arealer skal være støtteberettigede, men der udbetales ikke grundbetaling for arealerne.
Minimumsgrænser for betaling af støtte	<p>Minimumsareal Minimumsgrænsen er på 2,00 ha for udbetaling af direkte arealbaseret støtte. Endvidere skal ansøger tilsvarende råde over betalingsrettigheder for mindst 2,00 ha, hvis der udelukkende søges grundbetaling for arealet.</p> <p>Minimumsbeløb Den samlede udbetalte støtte i slagtepræmie skal udgøre mindst 300 euro, svarende til ca. 2.233 kr.</p> <p>Ovenstående minimumsgrænser kan kombineres. Det betyder, at hvis den ene af minimumsgrænserne er overholdt, kan der udbetales direkte støtte fra ordninger, hvor minimumsgrænsen ikke er opfyldt.</p>
Minimumskrav	Minimumskrav vedr. plantebeskyttelsesmidler, som er fastsat i den nationale lovgivning, skal være omfattet krydsoverensstemmelse. Minimumskravene gælder for landbrugere, som modtager tilskud til foranstaltninger for bæredygtig anvendelse af landbrugsarealer.
National reserve	Den nationale reserve er en tilskudspulje for landbrugere i særlige situationer. Du kan søge om tildeling fra den nationale reserve. Værdien af inddragne betalingsrettigheder overføres til reserven.
Natura 2000-område	Et område, som er udpeget som del af et fælles europæisk netværk af naturbeskyttede områder, Natura 2000. Herunder særligt områder udlagt i henhold til EU's Habitatdirektiv samt EU's Fuglebeskyttelsesdirektiv.
Omdriftsareal (agerjord)	Arealer med agerjord, der indgår i omdriften og dyrkes med henblik på produktion af afgrøder, eller arealer, der er udyrkede, og som holdes i god landbrugs- og miljømæssig stand, samt

	arealer i væksthuse og under permanent eller midlertidig overdækning.
Overlap	Der er tale om overlap, når det samme areal er anmeldt af flere ansøgere.
Permanente afgrøder	Afgrøder uden for omdriften, bortset fra permanente græsarealer, som dyrkes i 5 år eller længere og giver udbytte i flere år, herunder planteskoler og lavskov.
Permanent græsareal	Areal, du anvender til dyrkning af græs eller andet grøntfoder, hvad enten der er tale om naturlige (selvsåede) eller dyrkede (tilsåede) arealer, som har været holdt uden for omdriften i mindst 5 år.
Producentstifte	Overdragelse af en bedrift eller et areal ved salg eller forpagtning.
Randzone	En randzone er en 9 meter bred zone omkring søer større end 100 m ² og åbne vandløb omfattet af anden lovgivning. Jorden i randzonen må ikke dyrkes, og der må ikke sprøjtes og gødskes.
Referenceandel	Den årlige andel af permanent græs, sammenholdes med referenceandelen. Herved konstateres et eventuelt fald eller en stigning i andelen af permanent græs. Referenceandelen beregnes på ny i 2015.
Rådighed	Den person, der driver arealet for egen regning og risiko, har rådighed over arealet.
Rådighedsdato	Rådighedsdatoen er datoen for ansøgningsfristen. Det er den, der ejer eller forpagter et støtteberettiget areal ved ansøgningsfristen, der kan søge grundbetaling for det.
Sammenhængende arealer	Åbninger mellem to arealer i fx et læhegn skal være mindst 20 meter brede, før det er tale om et sammenhængende areal. Hvis det ene eller begge arealer er mindre end 0,30 ha, kræves dog kun en støtteberettiget passage på 4 meter, før der er tale om et sammenhængende areal.
Skemakontrol	Elektronisk kontrol af at fællesskemaet er udfyldt korrekt.
Sanktion	Administrativ nedsættelse af støtte på grund af arealafvigelse eller andre overtrædelser af betingelser for støtte.
Støtteberettiget areal	Ethvert landbrugsareal på bedriften, der fortrinsvis anvendes til landbrugsaktivitet eller opfylder betingelserne under artikel 32 og opfylder øvrige støttebetingelser
Støttemodtager	Modtager af direkte støtte
Svig	Bevidst misbrug af EU-midler
Taraareal	Taraarealet er det ikke-stedfæstede areal i markblokken, der ikke er støtteberettiget under grundbetaling og Økologisk Arealtilskud. Taraarealerne er udelukkende på markblokke, hvor hele arealet ikke er støtteberettiget under grundbetaling, eller hvor hele arealet tidligere ikke har været anmeldt eller ansøgt.
Tegningsret	Når man er tegningsberettiget i et selskab, kan man forpligte selskabet ved aftaler, som man indgår på vegne af selskabet.
Tilsagn og tilsagnshaver	Tilsagn er en "kontrakt" mellem NaturErhvervstyrelsen og en juridisk person. Tilsagn løber typisk over 5 år, men der er før i tiden indgået 10- og 20-årige tilsagn. Tilsagn har typisk til formål at forbedre miljø og/eller biodiversitet, bl.a. ved at give

	tilsagnshaver et tilskud for ikke at bruge pesticider, nedsætte kvælstoftilførslen, ændre afvandingen på et areal eller andet.
Tilskud og tilskudsmodtager	Tilskud udbetales bl.a. fra ordninger under Landdistriktsprogrammet, bl.a. Miljøbetings tilskud eller Pleje af græs- og naturarealer. Tilskudsmodtageren indgår typisk i et tilsagn, hvor vedkommende skal opfylde en eller flere forpligtigelser for at få udbetalt tilskuddet.
Transport i støtten	Der kan indsendes en erklæring om notering af transport i støtten til NaturErhvervstyrelsen. Dermed udbetales støtten til tredjemand.
Ung nyetableret landbruger	En ung nyetableret landbruger er støtteberettiget under grundbetalingsordningen, ikke ældre end 40 år i det første ansøgningsår og etableret som driftsleder på en landbrugsbedrift inden for de seneste 5 år forud for den første ansøgning om grundbetaling.
Vand- og naturprojekter	Projekter, der er påbegyndt som led i gennemførelsen af habitat-, fuglebeskyttelses- eller vandrammedirektiverne, har mulighed for at opnå grundbetaling under artikel 32.

Stikordsregister:

- 14 dage om i sommerhalvåret; 117
2 m-bræmmer; 31; 37; 50; 56; 58; 69;
70; 107
2 meter dyrkningsfri bræmme; 101
20-årig udtagning; 38; 41; 51; 60; 112
20-årig udtagning med skov; 38; 41; 51;
60
5 procent miljøfokusområder; 51; 80
administrative kontrol; 130; 161
afgræsning; 16; 58; 90; 91; 122; 126;
127; 138
afgrødekategori; 39; 40; 41; 42; 44; 46;
48; 49; 76; 77; 78
afgrødekategorier; 16; 33; 34; 37; 38; 39;
40; 41; 42; 43; 44; 45; 46; 49; 76; 77;
79; 80; 82
afgrødekode; 19; 28; 37; 38; 40; 41; 42;
51; 59; 60; 61; 114; 127
afmeldeordningen; 28
aktiv landbruger; 15; 23; 24; 25; 109; 110
aktivitetskravet; 87; 89; 90; 95; 106; 107;
110; 122; 127; 138
almindelig skov; 99
andre aktiviteter end landbrugsdrift; 118
anmeldte; 131
Ansøgningsfrist; 15
ansøgningsfristen; 19
Ansøgningsfristen; 154; 165
arealafvigelse; 83; 168; 175; 176
artikel 32; 19; 26; 109; 110; 114; 117;
142; 177; 178; 179
barjordsstriber; 105; 107
basisværdi; 143
Bedriftens ejendomme; 28
beplantning i dobbeltrækker; 99
betalingsrettigheder; 10; 11; 15; 17; 29;
34; 75; 85; 146; 147; 148; 149; 150;
151; 152; 166; 168; 176; 177
betalingsrettighedernes værdi; 146
bibranchekode; 25
brak; 40; 41; 50; 53; 54; 57; 58; 60; 61;
69; 94
brakareal; 23; 32; 51; 60; 61; 106; 119
braklagt; 43; 53; 54
braklagte arealer; 32; 60; 61; 91; 94; 106
braklagte randzoner; 38; 41; 51; 60
brakmarker; 16
branchekode; 24; 25
branchekoden; 24; 25
brugsret; 27
brændenælder; 138
buske; 87; 90; 97; 100; 102; 136
bygninger; 126; 138
bøder; 180
capping; 168
Centralt HusdyrbrugsRegister; 182
certificeringsmærkesedler; 96
CPR-; 11
CPR-nr; 119; 147; 148; 167
CVR-; 11
CVR-nr; 119; 148; 167
CVR-registret; 24; 148
den laveste værdi inddrages; 14; 151
direkte arealstøtte; 9; 11; 167; 175
direkte betalinger; 10; 17; 24; 29; 169;
183; 184
dispensation; 74; 113; 114; 119
dokumentfalsk eller bedrageri; 180
drivhuse; 30; 95
dyrkede arealer; 87; 97; 100; 101; 127
efterafgrøder; 62; 63; 64; 65; 66; 67; 68;
69; 70; 71
ekspropriation; 16; 118
ekspropriationslignende vilkår; 152
elefant- eller rørgræs; 101
elefantgræs; 97
elefantgræs og rørgræs; 101
enkeltmandsvirksomhed; 155
erhvervsmæssigt hold af dyr; 159
etableret som driftsleder; 155
fast tillæg; 166
femårskravet; 165
femårsreglen; 88
finansiell disciplin; 168; 170
flere afgrøder; 39; 80; 82
forbudsperioden; 106
Force majeure; 20; 21
forhøjelse af betalingsrettigheder; 146
forpagtning; 43
fortidsminde; 32; 50; 102
fortidsminder og små søer; 68
fradrag i støtten; 17; 169
Fradrag, grundbetaling; 136
fredskov; 23; 110; 116
fredskovspligt; 98; 116
frugttræer; 38; 95; 97; 100; 101
frugttræer og bærbuske; 38
frøgræs; 40; 43; 44; 53; 54
fuldmagt; 20; 21; 22
fysisk grænse; 129
gartneriafgrøder; 49; 87; 95
gartnerier; 160
gebyr; 151
gennemsnitsværdien; 146; 147; 166

GLM; 18; 22; 31; 32; 37; 50; 59; 60; 70;
 71; 94; 101; 102; 184
 GLM-fortidsminder; 18; 22; 32; 59; 69;
 133; 134; 139
 GLM-landskabsselementer; 32; 50; 59; 68;
 69; 70; 102; 103
 GLM-søer; 22; 50; 59; 69; 133; 134; 139
 GLM-vandhuller og søer; 18
 god landbrugs- og miljømæssig stand; 31;
 50; 59; 101; 184
 Golfbane; 121
 grundbetaling; 9; 10; 11; 15; 16; 17; 18;
 19; 20; 21; 22; 23; 26; 27; 28; 29; 30;
 31; 32; 33; 34; 35; 38; 59; 61; 75; 76;
 90; 97; 102; 107; 109; 110; 112; 113;
 114; 115; 116; 117; 118; 119; 120;
 125; 127; 131; 132; 133; 134; 135;
 136; 137; 138; 139; 140; 141; 142;
 147; 149; 153; 154; 155; 157; 165;
 166; 167; 168; 169; 176; 178; 179
 grundbetalingsordningen; 17
 græs; 16; 33; 40; 41; 42; 53; 54; 58; 61;
 62; 63; 65; 66; 67; 68; 72; 73; 74; 82;
 88; 89; 90; 91; 101; 107; 134; 135
 græsarealer; 16; 34; 40; 43; 52; 66; 72;
 76; 89; 90; 112; 127; 186
 græsblandinger; 63; 66; 68
 græsudlæg; 42; 50; 62; 63; 64; 65; 67; 69
 grønne krav; 10; 16; 28; 33; 34; 35; 36;
 37; 38; 39; 50; 72; 75; 77; 82; 83; 84;
 146
 grønne støtte; 9; 10; 15; 16; 17; 18; 23;
 27; 33; 34; 35; 36; 38; 50; 75; 76; 77;
 78; 80; 81; 82; 83; 84; 85; 166; 168;
 175
 grøntfoder; 40; 41; 43; 44; 53; 54; 61; 88
 gødning; 119; 184
 gødningsregnskabet; 42
 hamp; 96
 hovedafgrøde; 42; 63; 64; 66
 høringsbrev; 22; 172; 173
 ikke aktive landbrugere; 24
 ikke-landbrugsmæssige aktiviteter; 16
 ikke-støtteberettigede arealer; 131; 137;
 138; 140; 141; 173
 ikke-støtteberettiget; 134
 indtegningsoverlap; 173
 insektvold; 105; 106
 insektvolden; 106
 interessentskabskontrakt; 158
 Internet Markkort; 11; 32; 101; 134
 jagt; 120
 jernbaner; 24
 jordbehandling; 73; 94; 95
 jordforbedringsmidler; 92; 119
 juletræer; 23; 96; 110; 134; 159
 kartoffelavlere; 46
 kartofler; 40; 46; 119
 Klynger af træer; 87
 Konkursboer og dødsboer; 20
 kontrol; 28; 29; 42; 58; 87; 97; 168; 172;
 174; 175; 176; 180
 kontrolbesøg; 23; 100; 174
 konventionel; 36
 kortholdte vildtstriber; 106
 krydsoverensstemmelse; 10; 17; 18; 28;
 31; 32; 101; 102; 169; 183; 184
 køkkenhaver; 138
 kørespor og gange; 98
 landbrugsaktivitet; 10; 15; 23; 24; 25; 86;
 102; 103; 107; 109
 landbrugsareal; 10; 16; 28; 29; 44; 98;
 110; 115; 118; 147
 landbrugsdrift; 117; 120
 landbrugsmæssige aktiviteter; 155
 landskabsselementer; 32; 37; 50; 59; 101;
 102
 lavskov; 30; 38; 50; 51; 58; 61; 62; 69;
 70; 97; 98; 99; 100; 123; 187; 188;
 189; 190; 191
 Lufthavn; 24; 121
 lukkede væksthuse; 30
 lærkepletter; 106
 Lærkepletter; 106
 markblok; 30; 129; 130; 133; 134; 138;
 173; 184
 markblokgrænser; 129; 172
 markblokke; 126; 129; 130; 131; 132;
 133; 134; 135; 139; 173
 Markblokkens støtteberettigede areal; 140;
 141
 markblokkens støtteprocent; 90; 91; 132;
 133; 134; 135; 136; 138; 178
 markbloknummer; 119; 125
 markbloktemaet; 130
 Markens støtteberettigede areal; 141
 markkort; 11; 15; 18; 19; 20; 21; 22; 119;
 126; 168
 markplan; 28; 114
 medarbejdersignatur; 20
 MFO; 32; 33; 34; 37; 38; 40; 50; 51; 52;
 53; 54; 56; 57; 58; 59; 60; 61; 62; 63;
 64; 65; 66; 67; 69; 71; 80; 82
 MFO- efterafgrøde; 65
 MFO-areal; 37; 38; 68; 71; 80
 MFO-brak; 40; 57; 60; 61; 69
 MFO-efterafgrøder; 42; 62; 63; 64; 65; 66;
 67
 MFO-lavskov; 61; 62; 69
 MFO-lavskovsareal; 62
 MFO-randzone; 57
 midlertidigt eksproprieret; 152

Militære øvelsesområder; 121
 miljø og biodiversitet; 36
 miljø- og økologitilsagn; 19; 29; 59; 107
 miljøfokusområder; 16; 32; 33; 34; 37;
 38; 50; 51; 52; 54; 59; 60; 61; 62; 76;
 77; 80
 miljømæssigt sårbare områder; 72; 76; 81
 miljøtilsagn; 38; 41; 51; 60; 112; 113
 miljøtilsagn til vådområder; 112
 Miljøtiltag, ej landbrugsarealer; 114
 Minimum 0,30 ha; 29
 minimumsgrænse; 29; 36; 110; 190
 minimumskrav; 17; 29
 Minimumstørrelse; 38
 misbrug af EU-midler; 180
 modregningskrav; 167
 MSO; 72; 73; 76; 81
 Museumslovens regler; 102
 nationale loft; 168; 170
 nationale reserve; 152
 Natura 2000; 31; 73; 81; 113
 naturareal; 122
 naturarealer; 90; 121
 nedskrive; 23
 Nedskrivning af arealer; 19
 nedsættelse af støtten; 35; 99; 100; 169;
 177
 Nedsættelsesfaktoren; 81
 negativlisten; 25
 NemID; 11; 20; 21; 147; 167
 NemKonto; 11; 167
 nyetablerede landbrugere; 10
 nyetableret landbruger; 152
 omdrift; 43; 49; 51; 52; 54; 88; 89; 91;
 102; 112
 omdriften; 73; 74; 97
 omdriftsareal; 16; 34; 37; 38; 39; 43; 44;
 45; 49; 50; 53; 54; 58; 59; 62; 77; 79;
 80; 82; 84
 omdriftsarealer; 38; 51; 60; 87; 106
 omdriftsarealet; 78
 omfordeling; 146
 omlægning; 16; 34; 36; 72; 74
 opskriver rettigheder; 146
 overdragelse af betalingsrettigheder; 149
 overlap; 22; 68; 128
 overskud af betalingsrettigheder; 150
 pant; 151
 papirskema; 21
 permanent græs; 13; 16; 23; 33; 36; 38;
 44; 54; 60; 61; 70; 72; 73; 74; 76; 81;
 82; 86; 88; 89; 90; 102; 122; 125; 126;
 129; 132; 133; 134; 135; 188; 189; 191
 permanente afgrøder; 38; 49; 60; 70; 95;
 96; 102
 plantebeskyttelsesmidler; 61; 92
 plantedække; 17; 31; 32; 60; 92; 94; 106;
 124; 184
 planteskoleafgrøder; 49
 planteskolekulturer; 49; 87; 95
 planteskolen; 49
 Plantetæthedskravet; 98
 plejetilskud; 116
 pligtige efterafgrøder; 64; 67
 pløjning; 94; 106
 produktion af græs; 43; 44; 53; 54
 pyntegrønt; 23; 110; 159
 randzonenloven; 57
 randzoner; 12; 37; 50; 56; 57; 69; 70;
 102; 106; 107; 129; 184
 reduktion; 75; 76; 77; 79; 80; 81; 82; 83;
 84; 167; 177
 Reduktion; 77
 Reduktionen; 76; 81; 82
 rekreative arealer; 138
 ridning; 120
 rørgræs; 97; 101
 rådighed; 27; 120; 148; 159; 172
 sanktion; 29; 60; 75; 83; 84; 85; 162;
 170; 172; 181
 satellit-fotos; 42
 skel; 124; 129; 134
 skema til overdragelse af
 betalingsrettigheder; 148
 skifteretsattest; 20
 skov; 30; 115; 189
 skovrejsning; 38; 115; 116; 142; 185
 skydebaner; 121
 slagtepræmie; 10; 17; 29; 146
 slæt; 58; 62; 91
 slåning; 16; 23; 32; 103; 106; 122; 127;
 138
 spildfrø; 94
 Spildkorn og spildfrø; 66
 stævning; 98; 99; 100
 støtte til unge nyetablerede landbrugere;
 154; 155; 166
 støtte under grundbetalingsordningen; 41;
 51; 60
 støtteberettigede; 16; 17; 26; 28; 29; 34;
 35; 38; 44; 56; 57; 75; 87; 89; 90; 95;
 96; 97; 98; 101; 107; 125; 126; 130;
 131; 132; 134; 135; 138; 140; 149;
 166; 173; 178
 støtteberettigede areal; 101; 132; 135;
 149; 173
 støtteberettigede under grundbetalingen;
 131
 støtteberettigelse; 172
 støtteberettiget; 10; 16; 17; 28; 29; 30;
 90; 95; 96; 99; 101; 109; 117; 118;

126; 134; 135; 137; 140; 141; 142;
 143; 147; 149; 152; 159; 166; 178
 støtteberettiget areal; 140; 141; 143
 støttebetingelser; 60; 61; 87; 96; 97; 98;
 101; 107; 112; 113; 135; 174
 støtteprocent; 91; 125; 126; 132; 134;
 137; 138; 139; 140; 141; 142; 149
 svig; 180
 særlige omstændigheder; 21
 Søer og -vandhuller; 32; 102
 Tast selv-service; 11; 15; 18; 20; 21; 144;
 148; 154; 165
 tegningsberettiget; 157; 158
 telemåling; 174
 tilbagebetaling; 99; 168; 170; 175; 181
 tildeling af betalingsrettigheder; 152
 tillæg til grundbetalingsordningen; 153
 tilplantede skovareal; 115
 tilsagn til skovrejsning; 179
 tilsagn til vådområder eller ændret
 afvanding; 112
 Trampestier; 120; 124
 Transport; 167
 transport i støtten; 167
 træer; 31; 87; 90; 102; 136; 140
 udbetaling; 11; 29; 80; 81; 109; 115; 136;
 149; 161; 166; 170; 172; 177; 181
 udbetalt støtte; 167
 udnyttelsesrækkefølge; 150
 udsædsmængde; 87
 ung nyetableret landbruger; 153; 154
 unge landbrugere; 9; 20; 146; 153; 154;
 159; 161; 162
 uregelmæssigheder; 23; 100; 172
 vand- og naturprojekter; 113
 vandhuller; 18; 31; 32; 59
 vandlidende; 28; 122
 vandløb og søer; 31; 56; 107
 vandløbsloven; 12; 50; 107
 vandværker; 24
 Veje og Kørespor; 122
 vildt- og bivenlige tiltag; 102; 103; 106;
 107
 vildtstriber; 105
 Vildtstriber og insektvolde; 107
 virksomhed; 10; 15; 24
 væksthuse; 160
 værdien af betalingsrettighederne; 146;
 150
 vådområder; 38; 41; 51; 60; 72; 112;
 113; 136
 vådområder med udtagning; 38; 41; 51; 60
 ændringsforslaget; 135
 ændringsfristen; 19; 114; 128; 135; 149;
 173; 179
 økologi; 36
 økologisk; 16; 34; 36; 125
 økologiske arealer; 36
 ø-støtte; 10; 20; 146; 163; 165; 166

Miljø- og Fødevareministeriet
NaturErhvervstyrelsen

NaturErhvervstyrelsen

Nyropsgade 30
1780 København V
Tel +45 33 95 80 00
mail@naturerhverv.dk
www.naturerhverv.dk